

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

MAJ 2009

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

Od początku roku stopniowo poprawiają się rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej. W kwietniu po raz pierwszy od 13 miesięcy syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) przekroczył 100 punktów. Zadecydowała o tym przede wszystkim poprawa wyrównanego wskaźnika nożyc cen, który w tym czasie wzrósł do 100 punktów i osiągnął najwyższy poziom od marca 2008 r. Na poprawę wskaźnika nożyc cen wpłynęło zarówno przyspieszenie dynamiki wzrostu cen skupu, jak i wyhamowanie dynamiki podwyżek cen detalicznych środków do produkcji rolniczej. Na rynkach podstawowych surowców rolniczych od stycznia do marca dominowały podwyżki cen. Znacząco podniesiono przede wszystkim ceny skupu produktów zwierzęcych, spośród których jedynie mleko staniało w tym czasie o 2,2%. Zdrożały, chociaż mniej, prawie wszystkie zboża – z wyjątkiem jęczmienia. Podwyżkom cen skupu podstawowych surowców rolniczych towarzyszyły obniżki cen detalicznych środków produkcji, które były najgłębsze w styczniu, a w następnych dwóch miesiącach nieznacznie zdrożały. W sumie w ciągu I kwartału 2009 r., w porównaniu z grudniem 2008 r. ceny skupu wzrosły średnio o 5,5%, a ceny detaliczne środków produkcji obniżone zostały o 0,3%. W efekcie skumulowany wskaźnik nożyc cen, po głębokim spadku w 2008 r. (do poniżej 80 punktów), wzrósł do prawie 106 punktów.

Niewielkiej poprawie uległ również wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu, pod wpływem wzrostu wyrównanego indeksu produkcji przemysłu spożywczego. Na wzrost sprzedaży przemysłu spożywczego wpłynęło zwłaszcza ożywienie eksportu towarów rolno-spożywczych. W przeciwnym kierunku zaś działało relatywne podrożenie żywności. W najbliższym czasie rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej nie powinny zmienić się, bowiem kurs walutowy sprzyja eksportowi.

Na rynku zbóż rośnie podaż, a ceny utrzymują się na niskim poziomie, wobec niewielkiego popytu. Coraz częstsze informacje o niedoborach opadów napływające z różnych rejonów Europy i świata zaczynają niepokoić uczestników rynku. W najbliższym czasie można więc spodziewać się wstrzymania dostaw na rynek, wobec rosnącej niepewności co do nowych zbiorów. Na razie jednak zbyt wcześnie na wiarygodne prognozy.

Na rynku mleka nareszcie zahamowany został spadek cen skupu, do czego przyczyniła się stabilizacja cen na światowych rynkach, uruchomienie dopłat do eksportu przez KE oraz działania interwencyjne na rynku wewnętrznym (zakupy interwencyjne masła i OMP oraz dopłaty do prywatnego przechowywania masła). Zahamowanie dalszego spadku cen skupu mleka może sygnalizować, że po trwających 14 miesięcy nieprzerwanych obniżkach, ceny skupu do końca okresu letniego żywienia utrzymają się na zbliżonym poziomie, a może nawet nieznacznie wzrosną. Większych podwyżek cen skupu rolnicy mogą oczekiwać dopiero w czwartym kwartale, wraz z sezonową obniżką podaży.

Spadek podaży żywca wieprzowego w Polsce jest znacznie głębszy niż u naszych najważniejszych konkurentów w UE, wzrost cen wieprzowiny w Polsce jest więc także znacząco wyższy. Rośnie więc import i ujemne saldo w handlu wieprzowiną, mimo słabego złotego. Paradoksalnie mniejsze od spodziewanych przez producentów trzody podwyżki cen skupu, w dłuższej perspektywie powinny doprowadzić do korzystnych zmian w branży mięsnej. Zmniejszy się bowiem amplituda wahań cen i przyspieszeniu ulegną procesy restrukturyzacji. Wywrze to także korzystny wpływ na sektor drobiarski, który przeżywa kolejną fazę poprawy opłacalności.

Znacząco poprawiła się opłacalność produkcji żywca wołowego po ostatnich podwyżkach cen płaconych rolnikom. Przy niskich cenach mleka można więc oczekiwać przyspieszenia restrukturyzacji chowu bydła i rozwoju produkcji wołowiny kulinarnej wysokiej jakości.

Od początku roku dynamika wzrostu cen żywności wyprzedza inflację, żywność więc relatywnie drożeje, mimo malejącej sprzedaży. Wprawdzie dotychczas wzrost dochodów kompensuje wyższe ceny żywności, ale sygnalizuje rosnącą barierę popytu i zapowiada spadek dynamiki wzrostu cen detalicznych żywności.

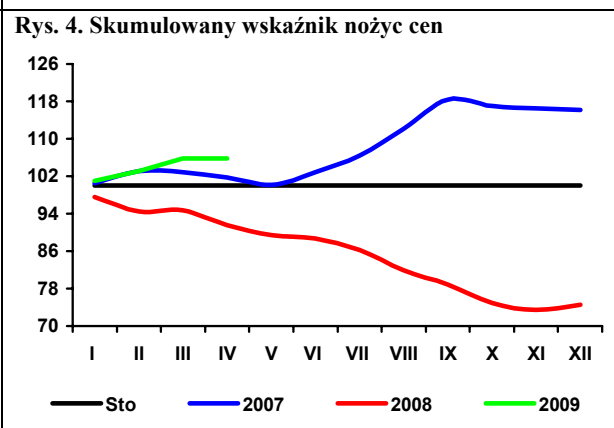
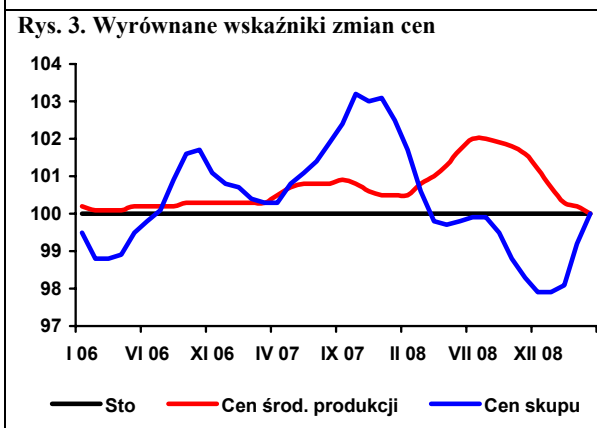
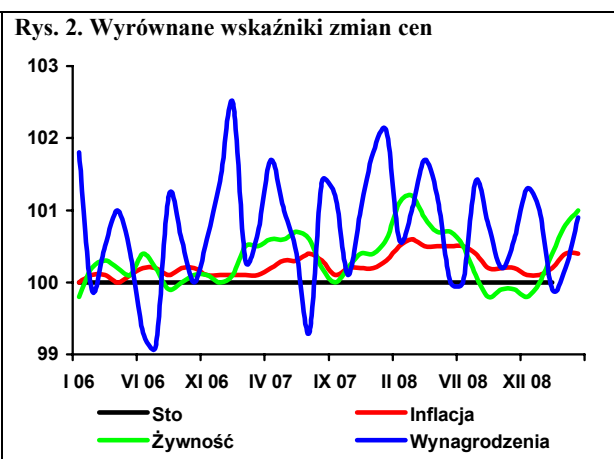
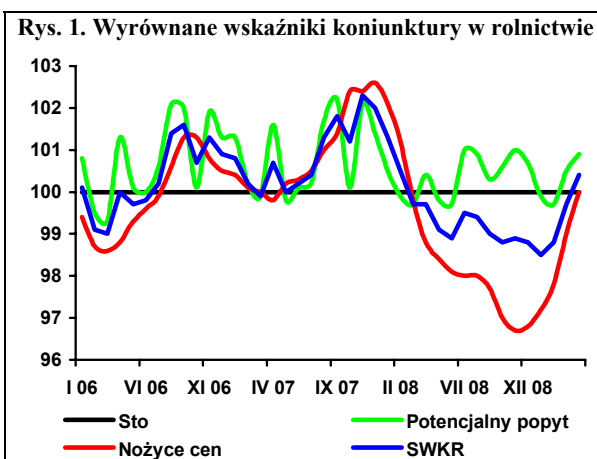
Tab 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	IV 09	III 09	I 09	XII 08	XI 08	X 08	III 08
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	100,4	99,7	98,8	98,5	98,8	98,9	99,6
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	100,9	100,5	99,7	99,9	100,7	101,0	100,4
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	100,0	99,0	97,8	97,2	96,8	96,7	98,8
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	100,0	99,2	98,1	97,9	97,9	98,3	99,8
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,0	100,2	100,3	100,7	101,2	101,6	101,0
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	99,5	99,6	99,8	100,0	100,3	100,3	99,7
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	99,9	99,4	99,5	101,0	101,5	100,7	100,8
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	102,6	99,6	98,5	98,7	98,8	100,2	100,5

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Krajowe zbiory zbóż w 2008 r. wyniosły 27,7 mln ton i były wyższe niż w roku poprzednim. Dobre zbiory zbóż, dużo lepsze niż w dwóch poprzednich latach, były w krajach UE i WNP, co wpłynęło na głęboki spadek cen krajowych i światowych. Zbiory zbóż w nowym sezonie mogą być niższe, ponieważ spadek cen zbóż zmniejszył zainteresowanie ich uprawą. Powierzchnia zasiewów zbóż ozimych pod nowe zbiory jest według wstępnych ocen nieco niższa niż przed rokiem z powodu zwiększenia uprawy bardziej opłacalnego rzepaku. Według wstępnej oceny GUS nie było większych strat w uprawach zbóż ozimych, ponieważ zima miała dosyć łagodny przebieg.

Obecny poziom cen zbóż jest o połowę niższy niż przed rokiem. Trwający od końca 2008 r. wzrost cen został zahamowany w ostatnich tygodniach marca. Obecnie ceny ustabilizowały się na niskim poziomie z tendencją do spadków. Na poziom cen w ostatnich miesiącach sezonu (w maju i czerwcu) będzie w większym stopniu wpływać pogoda i związana z nią wysokość przyszłych zbiorów. Światowe prognozy przewidują, że produkcja zbóż w UE powinna być nieco niższa niż przed rokiem. Jednak nowy sezon rozpocznie się z dość wysokimi zapasami – dużo większymi niż rok i dwa lata temu.

Na opłacalność produkcji zbóż niekorzystnie wpływają wysokie ceny nawozów, które osiągnęły rekordowe poziomy. W ciągu 2008 r. ceny niektórych nawozów podwoiły się i obecnie nie spadają. Przy niskich cenach zbóż obecnie na zakup jednej tony nawozu należy przeznaczyć kilkakrotnie większą ilość ziarna niż przed rokiem.

Pierwsze miesiące 2009 r. przyniosły wzrost cen niektórych pasz spowodowany w głównej mierze rosnącymi cenami surowców wysokobiałkowych na rynku krajowym. Najbardziej zdrożał koncentrat Provit dla trzody, oparty na surowcach importowanych.

Spadek cen zbóż nie przełożył się na obniżki cen detalicznych produktów zbożowych. W ciągu 2008 r. spadły jedynie ceny zbytu mąk i kasz. Ceny detaliczne podstawowych artykułów były natomiast wyższe niż przed rokiem. W ostatnim kwartale 2008 r. wystąpił niewielki spadek ceny detalicznej mąki.

W 2008 r. mniejsze niż rok wcześniej były przemiaty ziarna i produkcja mąki; zwiększyła się jednak produkcja makaronów, pieczywa i pasz przemysłowych. W pierwszych miesiącach 2009 r. wyższe niż przed rokiem były przemiaty ziarna oraz produkcja mąki pszennej i żytniej, makaronów i pieczywa; obniżyła się natomiast produkcja mieszanek paszowych dla zwierząt.

Słaby złoty sprzyja eksportowi ziarna zbóż. Tylko w ciągu dwóch pierwszych miesięcy 2009 r. wyniósł on prawie 430 tys. ton, wobec 667 tys. ton w całym 2008 r. Sprzedaliśmy 315 tys. ton pszenicy, w tym 112 tys. ton do Egiptu, 135 tys. ton do Niemiec i 35 tys. ton do Tanzanii. Do krajów UE (głównie do Niemiec, a także do Holandii i Hiszpanii) sprzedawaliśmy żyto i kukurydzę. Bardzo niski jest natomiast eksport jęczmienia.

Pszenicę w dwóch pierwszych miesiącach 2009 r. sprowadzaliśmy z Niemiec, Czech, Litwy i Słowacji. Ze Słowacji oraz Czech i Węgier pochodziła sprowadzana do Polski kukurydza, a jęczmień kupowano we Francji i Finlandii.

Mąkę pszenną sprzedaje się głównie do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa jest niewielki. Głównym sprowadzonym towarem pierwotnego przerobu jest, tak jak w 2008 r., stód, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wtórnego przerobu było pieczywo, sprzedawane do krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami były kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania) oraz Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi głównie z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Turcji, Chorwacji i innych krajów europejskich. Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się głównie do krajów UE i na Ukrainę. W ostatnich miesiącach 2008 r. eksport pasz obniżył się w porównaniu z okresem wcześniejszym i na podobnym niskim poziomie utrzymuje się w 2009 r. Import pasz dla zwierząt hodowlanych pochodzi w większości z Niemiec oraz z pozostałych krajów UE.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	skup				targowiska				
2007 I-XII	706,8	602,1	659,3	641,1	760,1	660,6	711,6	659,2	X
2008 I-XII	664,3	549,2	.	.	828,2	694,1	774,2	702,9	X
2007 I-VI	623,5	600,5	595,9	576,5	727,2	636,8	695,7	647,0	X
2008 I-VI	871,7	718,3	788,4	789,4	912,3	763,8	855,2	767,2	X
2008 I	861,2	726,1	779,5	777,2	852,5	735,9	790,4	706,2	370,51
II	879,7	736,6	812,0	819,7	879,4	745,9	837,5	744,3	369,53
III	909,6	731,1	795,3	795,8	913,4	763,2	866,1	784,7	366,51
IV	921,6	736,5	797,9	814,0	946,7	771,8	885,4	802,8	358,46
V	864,6	719,0	761,0	769,8	938,1	782,9	881,3	786,6	356,12
VI	804,1	689,3	748,1	757,1	943,6	782,8	870,7	777,8	X
VII	689,7	556,3	745,7	640,3	933,9	771,7	866,6	782,8	X
VIII	573,6	479,5	705,9	648,2	837,4	690,0	778,5	707,1	X
IX	517,1	426,2	531,2	580,7	743,0	626,6	688,6	640,8	X
X	467,1	373,5	321,5	555,7	682,4	597,4	637,0	587,6	X
XI	460,0	362,0	320,1	525,3	641,1	539,3	598,4	557,7	378,66
XII	470,6	355,5	367,4	495,7	626,7	522,2	589,8	555,0	410,73
2009 I	477,5	371,0	406,6	497,9	629,8	516,4	592,4	541,2	433,16
II	528,4	382,3	458,9	484,7	620,6	500,6	579,1	544,4	479,05
III	517,5	381,5	498,5	482,3	611,6	513,8	580,1	533,9	479,06
IV ^a	463,2	373,5	518,6	427,9	558,6	396,5	528,2	494,2	459,92

^a dane MRiRW za trzeci tydzień kwietnia, ceny skupu dotyczą ziarna paszowego

Źródło: Dane GUS, MRiRW.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy ^a	Pszenica	W tym paszowa	Żyto	Jęczmień	W tym paszowy	Pszennyto	Zboża podstawowe	W tym paszowe	Kukurydza
2007 I-XII	3005,5	899,0	409,7	495,8	222,4	228,3	4213,0	1436,6	622,7
2008 I-XII	3081,3	855,1	459,2	470,6	165,6	234,6	4281,1	1349,1	673,7
2007 I-VI	883,9	287,0	115,6	114,7	67,3	44,4	1166,7	411,5	168,1
2008 I-VI	1041,9	295,8	121,8	98,7	60,9	55,8	1328,5	447,0	287,1
2006/07	3724,6	1176,5	419,9	429,8	234,4	218,0	4152,4	1697,6	484,5 ^b
2007/08	3163,5	907,9	415,9	480,0	216,0	239,7	4374,8	1472,1	723,9 ^b
2008 I	255,1	73,0	24,9	20,1	11,2	12,5	314,8	102,5	67,6
II	245,4	67,1	30,8	24,1	15,0	13,1	316,0	102,9	56,8
III	160,4	43,2	20,0	14,0	8,5	9,0	205,0	67,2	43,7
IV	159,7	40,8	21,4	17,3	11,7	8,1	207,4	67,2	48,6
V	126,0	42,7	15,1	10,9	7,4	9,1	162,9	64,1	39,0
VI	95,4	29,0	9,5	12,6	7,1	3,9	122,3	43,1	31,4
VII	193,2	55,7	42,9	70,6	31,1	22,4	329,6	113,1	24,8
VIII	751,2	192,4	151,4	186,8	22,5	76,5	1181,0	313,8	12,0
IX	403,3	120,2	65,9	59,9	27,3	35,6	571,4	196,0	10,4
X	250,0	73,6	28,2	22,6	9,4	13,1	315,4	104,6	109,4
XI	213,9	65,2	22,5	15,3	7,2	13,0	265,3	90,4	148,5
XII	227,7	52,1	26,4	16,5	7,3	18,3	289,9	84,0	81,6
2009 I	230,5	58,2	34,4	15,6	6,3	16,5	309,1	97,3	64,1
II	398,6	83,4	54,5	22,8	12,7	24,6	505,5	141,7	56,5
III	418,8	117,2	49,9	31,4	16,7	34,7	537,8	179,7	49,1

^a tabela opracowana na podstawie danych miesięcznych, ^b od października do września

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2007 I-XII	1885,6	1531,6	110,1	746,3	113,1	5966,8
2008 I-XII	1597,7	1317,9	106,9	778,3	118,3	6133,4
2006 ^b I-XII	3008,3	2542,8	241,4	1551,5	146,2	6341,2
2007 ^b I-XII	2746,2	2399,0	233,6	1523,0	155,3	7053,4
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,4	365,4	54,6	2976,3
2008 I-VI	757,3	638,3	51,0	392,9	58,2	3232,1
2007 X	157,7	121,2	8,46	67,0	9,83	499,2
XI	151,1	124,9	8,79	62,5	9,46	483,6
XII	115,5	103,4	7,75	62,9	8,70	470,0
2008 I	141,5	120,3	9,49	64,7	9,60	554,0
II	123,2	101,3	8,27	66,6	9,92	495,7
III	124,1	105,1	9,17	64,7	9,92	524,0
IV	130,7	109,5	8,65	65,8	9,97	569,3
V	115,2	98,5	7,30	66,9	9,05	552,7
VI	122,8	103,5	8,15	65,2	9,76	536,3
VII	134,8	115,8	9,78	64,2	9,61	551,9
VIII	129,1	108,8	9,42	63,5	8,68	458,2
IX	143,9	114,0	9,15	63,5	10,13	468,9
X	149,0	116,0	9,85	67,5	11,18	508,6
XI	143,6	116,9	8,96	61,1	10,68	448,7
XII	140,0	108,2	8,76	65,8	9,81	465,0
2009 I	150,3	142,0	12,07	70,6	11,32	450,2
II	146,0	136,6	10,88	66,1	9,36	414,8
III	.	149	11,5	.	11,3	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b
2008 I-XII	346,4	79,2	27,0	169,3	666,8	1135,8	54,5	290,4	781,3	2316,0
2008 I-VI	96,2	8,4	6,0	64,4	192,2	567,3	35,3	167,2	482,5	1287,6
2007/08	422,9	65,6	146,7	170,9	883,5	1180,0	33,1	191,8	506,0	1941,4
2007 X	81,49	17,82	14,39	56,82	182,9	21,78	1,64	6,40	16,46	46,5
XI	45,19	3,92	13,36	16,71	85,3	12,15	2,99	3,63	4,97	23,9
XII	22,38	3,64	4,78	13,41	50,2	18,85	0,03	8,02	7,77	34,9
2008 I	15,25	3,08	2,33	6,41	30,0	26,50	0,24	4,10	12,54	43,5
II	17,30	3,47	2,41	9,16	41,1	24,76	2,08	6,45	26,68	61,1
III	28,18	1,03	0,98	10,97	43,2	24,28	4,44	16,74	59,46	109,5
IV	34,58	0,57	0,00	24,14	61,1	112,50	5,40	59,15	99,52	285,8
V	0,90	0,00	0,00	7,06	8,9	169,07	9,34	42,98	140,12	372,1
VI	0,03	0,21	0,24	6,65	7,9	210,23	13,84	37,77	144,15	415,6
VII	0,57	0,06	8,99	13,24	23,9	212,88	10,83	54,55	98,53	382,3
VIII	13,57	4,80	4,42	6,80	34,2	133,26	3,42	25,00	84,41	251,5
IX	61,44	16,66	2,69	1,70	93,7	94,15	1,62	16,01	25,97	139,3
X	43,12	39,54	3,02	27,42	115,9	43,36	0,59	5,67	34,38	85,8
XI	74,49	5,51	0,99	36,21	123,3	34,90	0,30	8,65	37,68	83,4
XII	56,96	4,29	0,94	19,56	83,6	49,94	2,38	13,30	17,82	86,1
2009 I	99,70	10,80	0,57	23,77	138,0	47,05	0,02	13,44	25,23	87,40
II	214,53	32,71	0,16	33,07	291,1	38,44	0,12	5,59	38,17	83,61

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, od 2008 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód
2008 I-XII	28,77	5,80	7,51	7,61	28,05	35,50	15,78	26,99	35,30	252,0
2008 I-VI	13,51	3,10	4,18	4,30	15,36	18,53	9,40	13,90	17,40	136,6
2007/08	18,02	4,75	9,16	8,93	23,36	36,01	13,69	29,35	31,36	253,9
2007 X	1,17	0,22	1,31	0,94	1,26	3,75	1,56	3,36	4,29	17,51
XI	1,50	0,40	0,67	1,11	2,78	3,72	1,47	2,47	3,81	14,85
XII	1,28	0,60	0,60	0,92	0,98	2,24	0,68	1,67	1,31	14,18
2008 I	2,18	0,54	0,95	1,08	1,63	3,21	1,86	2,12	3,51	19,78
II	1,99	0,76	0,89	0,54	1,99	3,09	1,72	2,19	4,63	19,38
III	2,62	0,72	0,79	1,14	2,95	2,79	1,30	1,95	2,55	18,81
IV	2,25	0,37	0,57	0,74	4,18	3,06	1,65	2,01	1,87	25,73
V	2,18	0,44	0,50	0,35	2,25	2,95	1,30	2,96	1,20	23,46
VI	2,29	0,27	0,48	0,44	2,35	3,42	1,57	2,67	3,64	29,43
VII	2,41	0,30	0,52	0,53	2,21	3,23	1,36	2,69	1,74	29,31
VIII	2,03	0,49	0,56	0,42	2,38	4,22	0,93	2,13	2,47	22,39
IX	2,44	0,90	0,50	0,56	3,09	3,30	1,49	2,30	1,42	20,10
X	3,58	0,51	0,56	0,80	2,09	3,12	1,37	2,48	5,60	16,77
XI	2,94	0,24	0,66	0,39	1,53	1,92	0,77	1,77	3,34	13,72
XII	1,87	0,25	0,53	0,61	1,38	1,19	0,45	1,73	3,33	13,08
2009 I	3,35	0,37	0,84	1,63	2,44	2,23	0,24	1,98	2,06	19,54
II	3,10	0,30	0,74	1,34	3,08	2,03	0,82	2,03	2,31	13,28

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, od 2008 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych
2008 I-XII	11,10	61,54	221,1	103,75	87,60	64,15	13,53	82,3	229,84	98,62
2008 I-VI	4,96	32,56	109,5	50,14	47,43	24,19	6,51	37,2	120,04	48,99
2007/08	8,06	59,24	209,7	104,8	90,5	49,07	12,53	71,54	256,0	92,3
X	0,97	5,44	20,02	10,72	8,83	4,43	0,97	6,74	22,85	8,97
XI	0,72	4,56	19,37	8,58	8,80	4,52	1,23	7,75	21,72	8,42
XII	0,59	4,97	14,60	7,18	7,64	4,92	0,75	5,35	20,87	6,98
2008 I	0,60	4,60	17,80	5,91	10,12	3,89	0,65	6,16	22,06	9,89
II	0,90	5,91	17,59	9,99	9,09	4,12	1,20	6,47	21,67	8,48
III	0,73	5,70	17,90	7,66	8,04	4,79	0,93	5,90	20,61	7,00
IV	1,14	5,81	20,19	8,05	8,67	4,29	1,03	6,47	20,58	8,33
V	0,71	5,19	17,72	9,43	5,95	3,63	1,32	5,77	17,65	7,63
VI	0,89	5,35	18,32	9,09	5,55	3,47	1,38	6,48	17,48	7,66
VII	1,02	5,55	17,58	9,59	6,52	4,29	1,46	6,51	21,34	7,96
VIII	0,95	3,99	17,42	9,09	5,77	3,53	1,00	6,53	18,79	7,34
IX	1,09	4,46	20,31	9,19	7,03	5,48	1,34	9,13	21,48	9,40
X	1,39	6,13	21,52	10,02	6,32	18,20	1,15	9,29	18,74	10,61
XI	0,82	4,79	20,29	9,12	7,92	5,45	1,29	8,78	15,64	8,26
XII	0,88	4,05	14,50	6,60	6,60	3,01	0,79	4,81	13,81	6,08
2009 I	0,86	4,70	14,43	6,24	4,70	4,52	0,61	4,79	15,66	8,53
II	0,85	3,39	15,18	6,84	2,48	3,42	0,72	3,45	11,82	7,14

^a uzyskane przez sypczanie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, od 2008 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2008 I-XII	1,14	2,05	1,55	3,48	3,12	3,62	4,02	4,67
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2008 I-VI	1,27	2,03	1,57	3,34	3,05	3,56	3,99	4,59
2008 I	1,25	1,97	1,56	3,12	2,95	3,50	3,95	4,50
II	1,26	2,00	1,59	3,24	3,01	3,52	3,98	4,51
III	1,27	2,03	1,59	3,36	3,03	3,52	3,98	4,55
IV	1,29	2,05	1,55	3,38	3,05	3,54	3,98	4,61
V	1,28	2,06	1,57	3,46	3,11	3,58	4,00	4,66
VI	1,25	2,07	1,56	3,50	3,15	3,64	4,02	4,69
VII	1,21	2,08	1,55	3,54	3,18	3,66	4,04	4,72
VIII	1,12	2,09	1,57	3,58	3,20	3,68	4,07	4,74
IX	1,04	2,09	1,56	3,62	3,20	3,70	4,06	4,76
X	0,95	2,08	1,56	3,60	3,20	3,70	4,08	4,75
XI	0,88	2,04	1,49	3,60	3,20	3,70	4,07	4,77
XII	0,86	2,01	1,49	3,64	3,20	3,70	4,06	4,77
2009 I	0,84	2,00	1,49	3,64	3,14	3,74	4,07	4,80
II	0,84	1,99	1,47	3,62	3,15	3,74	4,09	4,83
III	0,86	1,97	1,46	3,64	3,17	3,74	4,08	4,84

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka dla bydła dorosłego (B)	Mieszanka dla loch (L)	Mieszanka dla prosiąt	Mieszanka dla tuczników (T2)	Mieszanka dla kurcząt (DKA-Starter)	Mieszanka dla kur niosek	Koncentrat Provit dla tuczników
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2008 I-XII	1190,0	1313,7	1900,4	1119,6	1521,4	1478,3	1812,3
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2008 I-VI	1199,7	1322,9	1908,6	1138,4	1505,9	1361,5	1802,5
2008 I	1112,2	1260,8	1846,8	1075,0	1398,2	1300,9	1722,5
II	1157,9	1292,9	1881,0	1105,5	1452,1	1330,5	1767,2
III	1195,7	1315,6	1909,3	1135,0	1500,1	1353,4	1806,1
IV	1230,1	1339,8	1929,7	1161,9	1547,3	1379,4	1833,9
V	1248,6	1350,5	1942,4	1175,6	1568,6	1397,1	1840,2
VI	1253,9	1377,8	1942,3	1177,3	1569,0	1407,6	1845,0
VII	1254,0	1374,5	1947,4	1174,7	1569,8	1414,7	1848,5
VIII	1242,8	1360,9	1939,6	1161,9	1570,0	1401,2	1843,6
IX	1194,9	1320,5	1909,6	1115,0	1556,2	1375,0	1835,3
X	1151,4	1282,0	1871,0	1081,3	1529,0	1343,1	1815,9
XI	1123,8	1251,8	1850,2	1043,8	1503,3	1309,1	1798,7
XII	1114,8	1237,6	1835,9	1028,6	1493,3	1275,4	1790,4
2009 I	1069,6	1199,3	1818,6	1021,8	1469,3	1277,9	1791,2
II	1093,9	1216,0	1799,3	1021,8	1458,4	1276,0	1863,7
III	1098,8	1209,1	1811,3	1013,4	1450,8	1263,7	1896,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2007 VII	1,541	1,789	2,647	1,028	2,454	4,215	3,028
VIII	1,506	1,750	2,571	1,049	2,524	4,309	3,042
IX	1,426	1,638	2,321	1,062	2,469	4,017	2,836
X	1,427	1,629	2,297	1,105	2,139	3,443	2,725
XI	1,472	1,655	2,381	1,164	1,912	3,093	2,635
XII	1,479	1,666	2,393	1,193	1,967	3,183	2,373
2008 I	1,461	1,640	2,341	1,120	2,026	3,247	2,296
II	1,482	1,651	2,369	1,041	1,850	2,958	2,321
III	1,487	1,642	2,366	0,975	2,004	3,189	2,287
IV	1,505	1,634	2,376	0,902	1,979	3,124	2,197
V	1,502	1,672	2,350	0,841	2,185	3,420	2,250
VI	1,504	1,663	2,357	0,812	2,336	3,661	2,326
VII	1,522	1,681	2,395	0,778	2,413	3,797	2,408
VIII	1,684	1,875	2,672	0,763	2,446	3,882	2,395
IX	1,779	2,094	2,929	0,781	2,528	4,161	2,345
X	1,810	2,241	3,040	0,789	2,379	3,995	2,309
XI	1,935	2,345	3,335	0,803	2,379	4,100	2,195
XII	1,970	2,383	3,429	0,798	2,513	4,375	2,109
2009 I	1,979	2,333	3,469	0,822	2,473	4,335	2,232
II	2,041	2,350	3,723	0,794	2,388	4,355	2,393
III	1,972	2,372	3,691	0,792	2,520	4,717	2,537

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

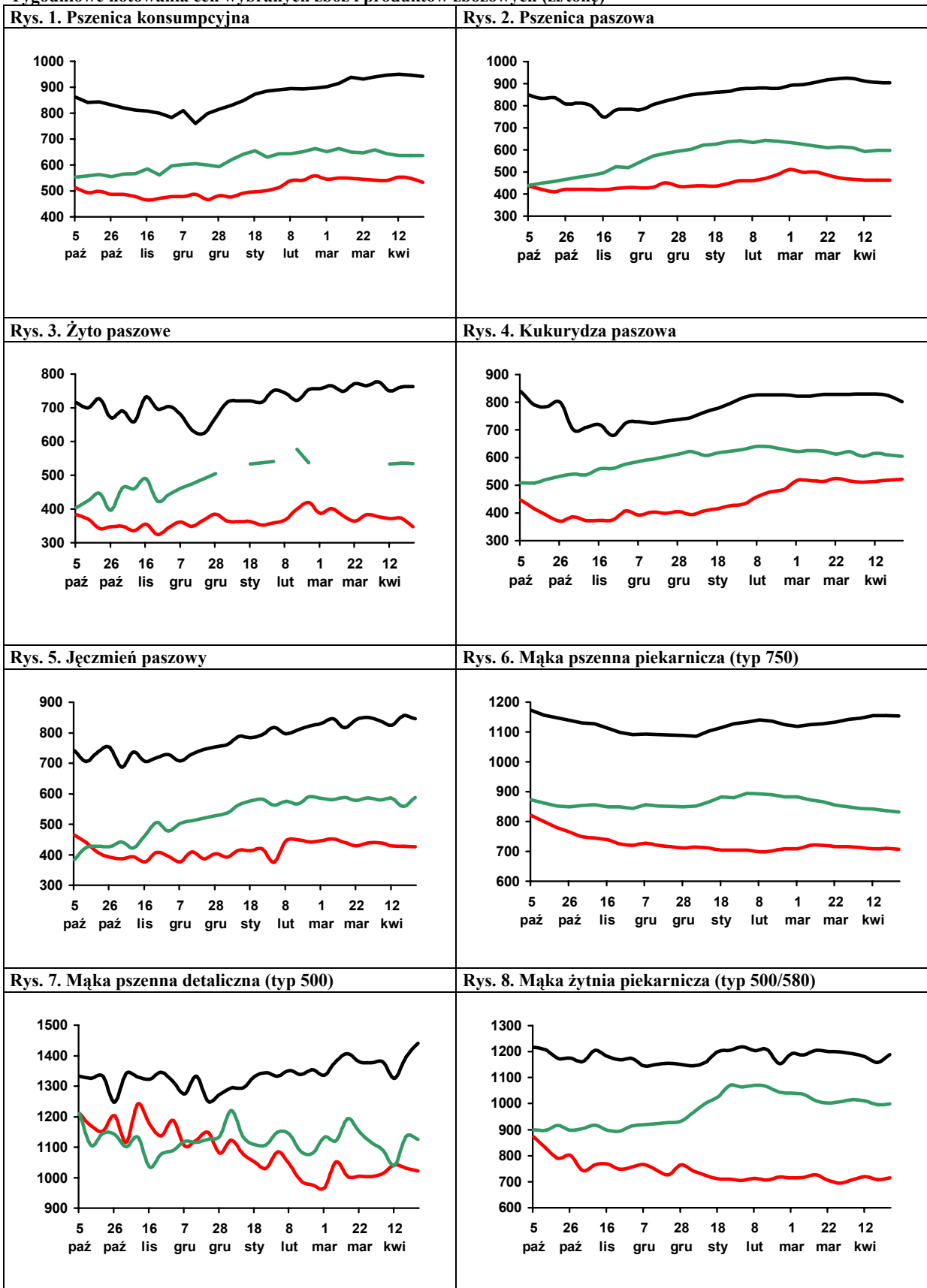
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2007 VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212
XII	254	225	240	237	202	220	211
2008 I	258	229	251	238	198	223	211
II	263	239	245	233	256	223	223
III	250	242	220	232	234	214	222
IV	229	250	.	201	244	209	223
V	217	237	.	192	219	221	215
VI	204	238	189	173	206	206	208
VII	202	235	177	171	171	185	209
VIII	178	186	154	157	146	181	183
IX	161	163	142	138	129	173	141
X	149	149	133	125	117	97	119
XI	140	144	.	115	115	86	122
XII	124	117	115	106	84	85	90
2009 I	136	110	120	115	90	93	94
II	141	109	.	114	88	90	93

Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Legenda:
 2008/09 — 2007/08 — 2006/07 —

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2006-09; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2009/2010 kwota produkcji cukru w Polsce wyniesie 1405 tys. ton. Według wstępnych szacunków powierzchnia zasiewów buraków cukrowych wyniesie ok. 180 tys. ha i będzie o ok. 3% większa niż w sezonie poprzednim. Limit produkcyjny zostanie w pełni wykorzystany, jeżeli plony buraków cukrowych wyniosą ok. 50 ton/ha, przy standardowej polaryzacji 16%.

Cena minimalna skupu buraków cukrowych w sezonie 2008/2009 wynosiła 27,83 EUR/tonę i była o 6,7% niższa w porównaniu z sezonem 2007/2008, przy kursie przeliczeniowym używanym do przeliczania cen skupu (3,3747 zł). Według danych GUS średnia cena skupu wyniosła 103,65 zł/tonę i była o 4,5% niższa niż w sezonie poprzednim. Spadek cen jest częściowo rekompensowany w formie płatności cukrowych, które wynoszą 39,45 zł/tonę i będą o 5,8% wyższe niż w przed rokiem. W sezonie 2009/2010 minimalna cena skupu buraków wyniesie 26,29 EUR/tonę i będzie o 5,5% mniejsza niż przed rokiem. Wzrost kursu euro może spowodować, że mimo spadku ceny minimalnej nie nastąpi pogorszenie opłacalności uprawy. Utrzymanie się kursu euro na poziomie 4,0-4,4 zł spowoduje, że ceny skupu wyniosą odpowiednio 105-115 zł/tonę i będą wyższe niż przed rokiem.

Krajowe zużycie cukru wynosi ok. 1620 tys. ton. W 2008 r. konsumpcja cukru na osobę w gospodarstwach domowych wzrosła o ok. 7% do 18,2 kg. Powodem tego był wzrost domowego przetwórstwa owoców, czemu sprzyjały duża podaż i niskie ceny owoców oraz niskie ceny cukru. Spadek zużycia cukru wystąpił w przemyśle spożywczym. Zdecydowało o tym mniejsze zużycie cukru do produkcji czekolady i wyrobów czekoladowanych, którego nie zrekomensował wzrost zużycia w produkcji pozostałych wyrobów spożywczych (cukierków, napojów bezalkoholowych

i przetworów owocowych). Cukier zużywany jest także w innych działach gospodarki, np. w przemyśle chemicznym i farmaceutycznym. W systemie regulacji rynku w UE występują instrumenty wsparcia zużycia cukru na cele niespożywcze. Przewiduje się, że w 2008 r. wzrósł popyt na cukier ze strony przemysłu chemicznego.

Ceny zbytu cukru wykazują tendencję wzrostową. W marcu br. ceny cukru workowanego wzrosły do 2,85 zł/kg, a paczkowanego do 3,15 zł/kg. Ceny te były odpowiednio o 32% i 45% wyższe niż przed rokiem. Cukier drożeje także w handlu detalicznym. W marcu br. ceny detaliczne wzrosły do 3,31 zł/kg i były o 13,7% wyższe niż przed miesiącem. Wzrost cen cukru występuje mimo obniżenia ceny referencyjnej o ok. 15% do 541,5 EUR/tonę. Powodem wzrostu cen jest mała podaż cukru z produkcji krajowej, która w sezonie 2008/2009 była mniejsza od kwoty produkcyjnej. Wzrostowi cen sprzyja także deprecjacja złotego względem euro. W konsekwencji wzrasta cena referencyjna przeliczana na walutę krajową.

W okresie styczeń-luty 2009 r. obroty handlu zagranicznego cukrem były niewielkie. Eksport wyniósł 22 tys. ton, w tym 19 tys. ton do krajów UE. Ceny uzyskiwane w eksporcie na rynek unijny były wyższe od ceny referencyjnej i wynosiły 595-615 EUR/tonę. Eksport do krajów trzecich był niewielki, a ceny eksportowe (316-335 EUR/tonę) były zbliżone do cen światowych. Import cukru także był niewielki (15 tys. ton). Cukier importowano głównie z krajów UE (14 tys. ton), za który płacono wysokie ceny 595 EUR/tonę.

Na światowym rynku ceny cukru wykazują tendencję wzrostową. W kwietniu ceny cukru białego na giełdzie Londynie wzrosły do 395 USD/tonę. W transakcjach gotówkowych za cukier surowy na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) płacono do ok. 320 USD/tonę.

Tab. 3. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące		Eksport			Import		
		ogółem	UE-27	kraje trzecie	ogółem	UE-27	kraje trzecie
2008	I	374,45	542,97	221,56	596,57	622,20	576,20
	II	359,49	522,68	229,89	549,50	544,03	554,73
	III	388,47	545,39	238,27	535,00	554,67	509,10
	IV	403,29	502,05	253,53	581,13	640,48	400,52
	V	365,00	490,91	233,40	585,64	632,08	450,57
	VI	372,76	512,02	232,52	501,53	662,30	484,29
	VII	385,15	488,32	235,55	539,56	561,62	374,50
	VIII	429,33	502,13	252,70	495,25	559,33	442,91
	IX	456,00	498,92	269,29	544,90	557,58	379,91
	X	465,65	482,67	344,80	607,30	622,78	443,49
	XI	431,94	447,43	348,98	571,20	575,80	448,92
	XII	519,12	653,19	326,93	565,44	602,86	412,49
2009	I	514,96	581,51	316,60	541,47	558,49	430,68
	II	596,72	615,74	337,67	539,91	544,92	367,49

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

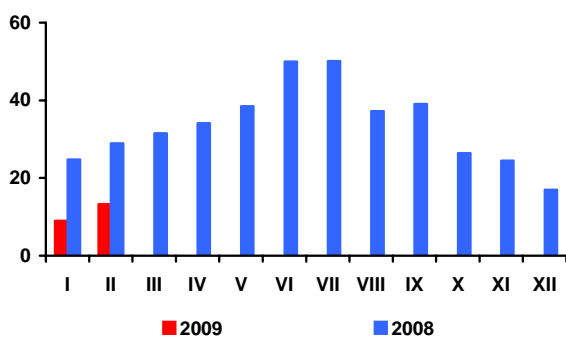
Tab. 4. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące		Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna
		workowany	paczkowany		
2008	I	2,35	2,40	2,28	2,93
	II	2,28	2,26	2,26	2,90
	III	2,15	2,16	2,24	2,80
	IV	2,12	2,12	2,18	2,71
	V	2,10	2,16	2,15	2,69
	VI	2,09	2,13	2,13	2,62
	VII	2,03	2,05	2,06	2,57
	VIII	2,06	2,12	2,06	2,54
	IX	2,14	2,28	2,13	2,55
	X	2,28	2,41	1,94	2,67
	XI	2,39	2,49	2,01	2,75
	XII	2,38	2,46	2,28	2,74
2009	I	2,44	2,51	2,28	2,80
	II	2,69	2,81	2,51	2,91
	III	2,85	3,15	2,50	3,31

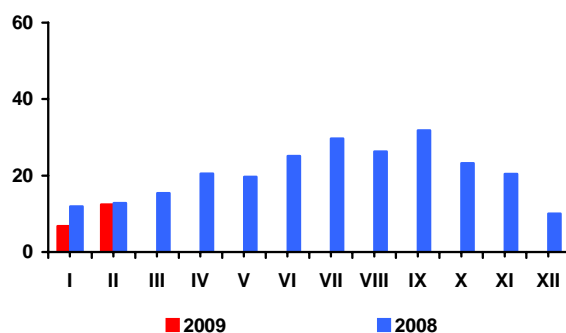
^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

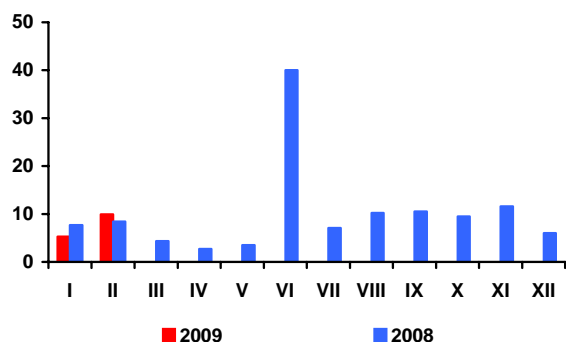
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

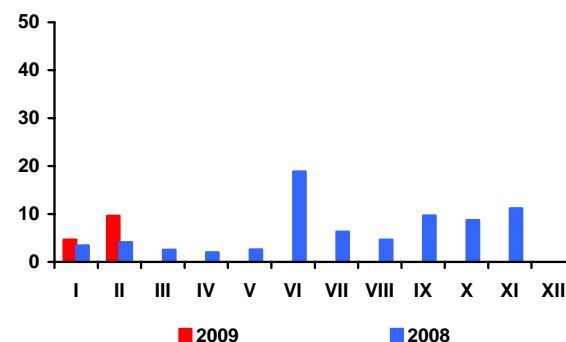
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)

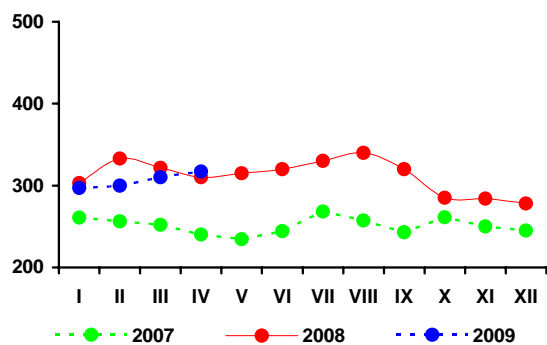
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

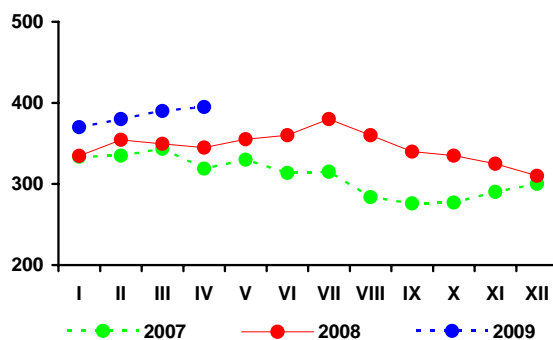
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)

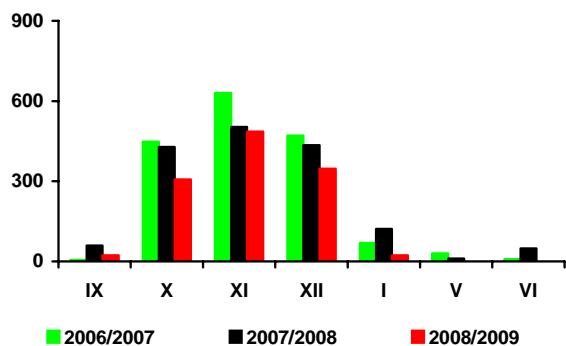
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tone)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tone)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

W ślad za wzrostami cen soi na giełdzie w Chicago, na rynku europejskim w kwietniu nastąpiły podwyżki cen rzepaku, zarówno w transakcjach terminowych, jak i rzeczywistych. Pomimo wzrostu, ceny rzepaku i produktów jego przerobu są nadal znacznie niższe niż przed rokiem.

Wg notowań Oil World z 16 kwietnia, na europejskim rynku za rzepak płacono 384 USD/tonę (cif Hamburg), tj. o 32 USD/tonę więcej niż średnio w marcu, lecz o 328 USD/tonę mniej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował 825 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był o 116 USD/tonę droższy niż średnio w marcu, lecz aż o 697 USD/tonę tańszy niż przed rokiem. Cena śruty rzepakowej wyniosła 220 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 16 USD/tonę wyższa niż średnio w marcu, lecz o 110 USD/tonę niższa niż przed rokiem.

Na rynku krajowym w kwietniu cena rzepaku (średnio 1261 zł/tonę) wzrosła niewiele w porównaniu z poprzednim miesiącem (o 0,4%), zaś cena oleju rzepakowego rafinowanego (3006 zł/tonę) po raz kolejny zmalała (o 3,5%). Zmalała też cena śruty rzepakowej (o 1,7% do 563 zł/tonę), po dynamicznym wzroście w pierwszych trzech miesiącach br. W kwietniu rzepak, olej i śruta rzepakowa były odpowiednio o 8,0, 3,5 i 5,7% tańsze niż przed rokiem.

Utrzymuje się wysoki przerób rzepaku, który w lutym przekroczył 150 tys. ton. W pierwszych dwóch miesiącach br. zakłady przemysłu tłuszczowego (liczące co najmniej 50 osób stałej załogi) wyprodukowały łącznie ponad 120 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. o 14% więcej niż w analogicznym okresie ub. r. Produkcja oleju rzepakowego rafinowanego wyniosła 64 tys. ton i była o 18% mniejsza niż przed rokiem. Większa niż przed rokiem była produkcja rafinowanego oleju słonecznikowego, zaś mniejsza rafinowanego oleju sojowego. Mniejsza też była produkcja margaryn.

W lutym zmalały obroty handlu zagranicznego w sektorze oleistych, zarówno po stronie eksportu, jak i importu. Większy niż przed miesiącem był tylko eksport margaryn oraz import nasion oleistych.

W pierwszych dwóch miesiącach br. wywieziono łącznie: 19 tys. ton oleju rzepakowego (o 25% mniej niż w analogicznym okresie ub. r.), 91 tys. ton śruty rzepakowej (o 10% mniej), 11 tys. ton rzepaku (o 56% mniej) oraz 13 tys. ton margaryn (o 11% więcej). Przywieziono: 301 tys. ton śrut oleistych (o 19% mniej niż przed rokiem), 53 tys. ton olejów roślinnych (o 30% mniej), 45 tys. ton nasion oleistych (o 90% więcej), w tym 32 tys. ton rzepaku (7,5 razy więcej) i 5 tys. ton margaryn (o 48% mniej).

Po spadku w styczniu i lutym, w marcu nastąpił niewielki wzrost cen oleju rzepakowego konfekcjonowanego u producenta (o 0,7%), natomiast w detalu jego ceny pozostały nadal bez zmian. W marcu olej rzepakowy konfekcjonowany kosztował u producenta o 3,2% mniej, zaś w detalu o 6,9% więcej niż przed rokiem.

W I kwartale br. średni wzrost cen detalicznych tłuszczów roślinnych (o 10,0% w relacji rok do roku) był ponad dwuipółkrotnie większy niż całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi (3,8%). Ceny tłuszczów zwierzęcych były niższe (średnio o 5,7%). Ceny olejów roślinnych wzrosły o 14,6%, margaryn o 7,4%. Ceny oliwy z oliwek zmalały o 0,2%. Margaryny podrożały względem masła. Ceny masła były niższe niż przed rokiem (o 11,2%). Oleje roślinne potaniały względem tłuszczów zwierzęcych surowych i topionych. Wzrost cen tłuszczów zwierzęcych surowych i topionych był bowiem znacznie większy niż olejów roślinnych (wyniósł 24,6%).

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2007 I-XII	633 054	381 522	262 760	751 816	19,72	41,5	84,2
2008 I-XII	587 896	409 097	163 626	833 367	21,85	27,8	70,5
2007 XII	48 888	26 365	20 802	54 451	1,43	42,6	89,8
2008 III	45 134	39 756	8 823	76 067	2,0	19,5	59,3
IV	46 559	30 008	9 349	67 218	1,8	20,1	69,3
V	32 338	31 235	6 839	56 734	1,5	21,1	57,0
VI	22 764	31 776	9 883	44 657	1,2	43,4	51,0
VII	36 665	28 568	16 805	48 428	1,3	45,8	75,7
VIII	62 785	37 635	14 833	85 587	2,2	23,6	73,4
IX	56 733	37 718	17 849	76 602	2,0	31,5	74,1
X	56 061	44 418	17 889	82 590	2,2	31,9	67,9
XI	64 110	30 112	13 371	80 851	2,1	20,9	79,3
XII	58 306	22 909	20 592	60 623	1,6	35,3	96,2
2009 I	59 943	30 076	15 363	74 656	2,0	25,6	80,3
II	60 885	22 655	10 853	72 687	1,9	17,8	83,8
Zmiany w %							
<u>II 2009</u> I 2008	1,6	-24,7	-29,4	-2,6	-2,6	x	x
<u>II 2009</u> II 2008	13,3	-40,6	-18,0	-7,6	-7,6	x	x
<u>II 2009</u> XII 2008	4,4	-1,1	-47,3	19,9	19,9	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
Źródło: Opracowanie IERiGZ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2007 I-XII	633 054	15 714	250 613	398 155	10,43	39,6	159,0
2008 I-XII	587 896	53 148	146 232	494 812	12,97	24,9	118,8
2007 XII	48 888	1499	17 655	32 732	0,86	36,1	149,4
2008 III	45 134	3140	7 129	41 145	1,08	15,8	109,7
IV	46 559	4397	8 203	42 753	1,12	17,6	108,9
V	32 338	6415	5 352	33 401	0,88	16,6	96,8
VI	22 764	6871	9 204	20 431	0,54	40,4	111,4
VII	36 665	5253	15 888	26 030	0,68	43,3	140,9
VIII	62 785	5833	13 546	55 072	1,44	21,6	114,0
IX	56 733	5439	17 013	45 159	1,18	30,0	125,6
X	56 061	4724	15 824	44 961	1,18	28,2	124,7
XI	64 110	4811	11 969	56 952	1,49	18,7	112,6
XII	58 306	1497	16 334	43 469	1,14	28,0	134,1
2009 I	59 943	1900	11 136	50 707	1,33	18,6	118,2
II	60 885	1082	8 308	53 659	1,41	13,6	113,5
Zmiany w %							
<u>II 2009</u> I 2008	1,6	-43,1	-25,4	5,8	5,8	x	x
<u>II 2009</u> II 2008	13,3	-65,4	-33,7	21,1	21,1	x	x
<u>II 2009</u> XII 2008	4,4	-27,7	-49,1	23,4	23,4	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
Źródło: Opracowanie IERiGZ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2007 I-XII	949 581	2 132 824	430 831	2 651 574	45,4	35,8
2008 I-XII	881 844	1 999 290	490 626	2 390 508	55,6	36,9
2007 XII	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
2008 III	67 701	142 528	43 855	166 374	64,8	40,7
IV	69 839	134 225	42 670	161 394	61,1	43,3
V	48 507	192 564	18 296	222 775	37,7	21,8
VI	34 146	208 739	17 238	225 647	50,5	15,1
VII	54 998	135 320	16 761	173 557	30,5	31,7
VIII	94 178	170 456	38 962	225 672	41,4	41,7
IX	85 100	138 042	48 481	174 661	57,0	48,7
X	84 092	134 677	51 725	167 044	61,5	50,3
XI	96 165	221 265	68 448	248 982	71,2	38,6
XII	87 459	148 210	38 109	197 560	43,6	44,3
2009 I	89 915	166 430	51 922	204 423	57,7	44,0
II	91 328	134 762	45 111	180 979	49,4	50,5
Zmiany w %						
<u>II 2009</u> I 2008	1,6	-19,0	-13,1	-11,5	x	x
<u>II 2009</u> II 2008	13,3	-32,7	-19,5	-19,5	x	x
<u>II 2009</u> XII 2008	4,4	-9,1	18,4	-8,4	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2007 I-XII	949 581	7 121	397 411	559 291	41,9	169,8
2008 I-XII	881 844	9 265	453 269	437 840	51,4	201,4
2007 XII	73 332	549	42 965	30 916	58,6	237,2
2008 III	67 701	1 180	41 291	27 590	61,0	245,4
IV	69 839	1 227	39 944	31 122	57,2	224,4
V	48 507	968	14 323	35 152	29,5	138,0
VI	34 146	1 548	13 177	22 517	38,6	151,6
VII	54 998	518	12 883	42 633	23,4	129,0
VIII	94 178	477	36 562	58 093	38,8	162,1
IX	85 100	344	46 778	38 666	55,0	220,1
X	84 092	655	48 448	36 299	57,6	231,7
XI	96 165	491	64 091	32 565	66,6	295,3
XII	87 459	126	34 850	52 735	39,8	165,8
2009 I	89 915	242	48 949	41 208	54,4	218,2
II	91 328	45	42 309	49 064	46,3	186,1
Zmiany w %						
<u>II 2009</u> I 2008	1,6	-81,4	-13,6	19,1	x	x
<u>II 2009</u> II 2008	13,3	-91,1	-19,9	73,6	x	x
<u>II 2009</u> XII 2008	4,4	-64,3	21,4	-7,0	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2007 I-XII	345 054	31 939	62 803	314 190	8,23	18,2	109,8
2008 I-XII	328 026	47 388	76 801	298 613	7,83	23,4	109,8
2007 XII	22 746	4 866	4 640	22 972	0,60	20,4	99,0
2008 III	24 567	4 127	4 852	23 842	0,63	19,8	103,0
IV	25 505	3 866	5 917	23 454	0,62	23,2	108,7
V	25 184	2 862	5 412	22 634	0,59	21,5	111,3
VI	28 586	3 727	6 611	25 702	0,67	23,1	111,2
VII	23 541	2 953	9 004	17 490	0,46	38,2	134,6
VIII	26 990	2 983	6 373	23 600	0,62	23,6	114,4
IX	29 378	4 008	10 673	22 713	0,60	36,3	129,3
X	30 332	3 249	10 440	23 141	0,61	34,4	131,1
XI	32 764	7 128	3 322	36 570	0,96	10,1	89,6
XII	25 362	2 061	2 570	24 853	0,65	10,1	102,0
2009 I	24 915	2 820	6 141	21 594	0,57	24,6	115,4
II	28 232	2 592	6 803	24 021	0,63	24,1	117,5
Zmiany w %							
<u>II 2009</u> I 2008	13,3	-8,1	10,8	11,2	11,2	x	x
<u>II 2009</u> II 2008	0,4	-42,9	19,2	-10,8	-10,8	x	x
<u>II 2009</u> XII 2008	11,3	25,8	164,7	-3,3	-3,3	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenica	Relacja cen
2007 I-XII	956,6	706,8	1,35
2008 I-XII	1268,2	643,3	1,97
2008 III	1188,0	909,6	1,31
IV	1370,0	921,6	1,49
V	1567,0	844,6	1,86
VI	1548,0	804,1	1,93
VII	1273,8	689,7	1,85
VIII	1248,3	573,6	2,18
IX	1250,4	517,1	2,42
X	1215,0	467,1	2,60
XI	1210,0	460,0	2,63
XII	1223,0	470,6	2,60
2009 I	1215,0	477,5	2,54
II	1234,0	528,4	2,34
III	1258,0	517,5	2,43
Zmiany w %			
<u>III 2009</u> II 2009	1,9	-2,1	x
<u>III 2009</u> III 2008	5,9	-43,1	x
<u>III 2009</u> XII 2008	2,9	10,0	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2008 I-XII	4,54	4,62	5,82	5,98	6,48	7,00
2007 XII	3,94	x	5,02	5,30	5,66	5,95
2008 IV	4,63	4,87	5,74	5,96	6,24	6,48
V	4,63	5,04	5,97	6,03	6,42	6,93
VI	4,68	x	5,97	6,10	6,55	7,15
VII	4,71	x	5,55	6,16	6,62	7,29
VIII	4,62	x	5,86	6,20	6,69	7,38
IX	4,66	x	5,83	6,17	6,77	7,53
X	4,58	x	5,95	6,14	6,83	7,59
XI	4,51	x	5,98	6,16	6,87	7,61
XII	4,68	x	6,07	6,12	6,98	7,63
2009 I	4,66	x	5,40	6,17	7,04	7,63
II	4,47	x	5,37	6,17	7,05	7,55
III	4,50	x	5,32	6,17	7,05	7,47
Zmiany w %						
<u>III 2009</u> II 2009	0,7	x	-0,9	0,0	0,0	-1,1
<u>III 2009</u> III 2008	-3,2	x	-4,7	6,9	16,1	19,1
<u>III 2009</u> XII 2008	-3,8	x	-12,4	0,8	1,0	-2,1

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

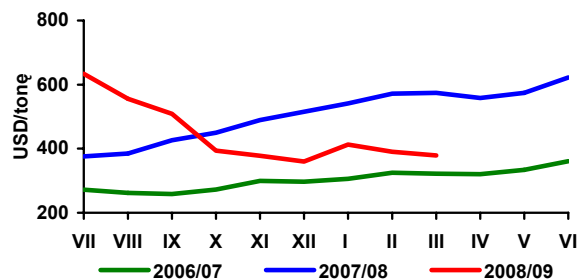
Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	margaryna Palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 250 g	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	margaryna Palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 500 g	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
2008 I-XII	6,12	5,64	x	13,08	3,76	8,52	x	13,45	18,45	5,16
2007 XII	5,28	5,44	7,31	14,97	3,06	5,68	x	12,53	20,55	4,68
2008 IV	5,96	5,60	x	13,36	3,16	7,92 ^c	x	12,85	18,90	4,80
V	5,88	5,64	x	13,12	3,25	8,08	x	13,15	18,35	4,84
VI	6,24	5,64	x	13,05	3,69	8,40	x	13,50	18,25	4,88
VII	6,40	5,60	x	13,00	3,70	8,84	x	13,65	18,05	5,04
VIII	6,44	5,72	x	12,93	3,99	9,20	x	13,88	17,90	5,20
IX	6,60	5,68	x	12,86	4,45	9,28	x	13,98	17,85	5,48
X	6,52	5,76	x	12,62	4,49	9,32	x	13,98	17,70	5,72
XI	6,44	5,76	x	12,41	4,48	9,28	x	13,95	17,60	5,84
XII	x	5,76	x	12,25	4,48	9,12	x	14,05	17,50	5,92
2009 I	5,20	6,08	8,13	12,27	4,56	9,12	x	14,03	17,45	5,92
II	5,08	6,12	8,02	12,09	4,61	9,08	x	14,03	17,30	5,96
III	5,08	6,04	8,03	12,03	4,75	8,80	x	14,10	17,25	5,92
Zmiany w %										
<u>III 2009</u> II 2009	0,0	-1,3	0,1	-0,5	3,0	-3,1	x	0,5	-0,3	-0,7
<u>III 2009</u> III 2008	-14,2	7,1	x	-11,5	49,8	13,4	x	10,2	-10,6	23,3
<u>III 2009</u> XII 2008	x	4,9	x	-1,8	6,0	-3,5	x	0,4	-1,4	0,0

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

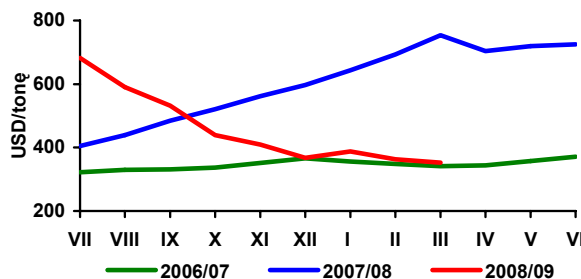
^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% mas, ^c od I 2008 r. Margaryna do pieczenia, np. Kasia

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

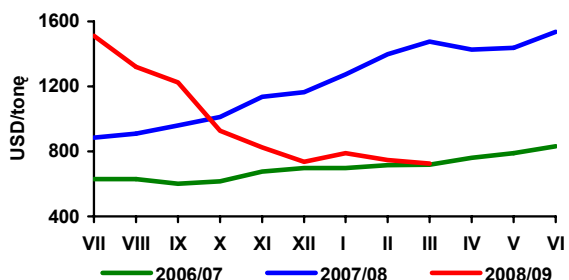
Rys. 1. Ceny amerykańskiej soi (cif Rotterdam)

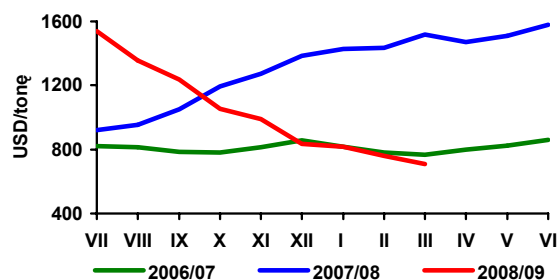
Rys. 2. Ceny europejskiego rzepaku (cif Hamburg)

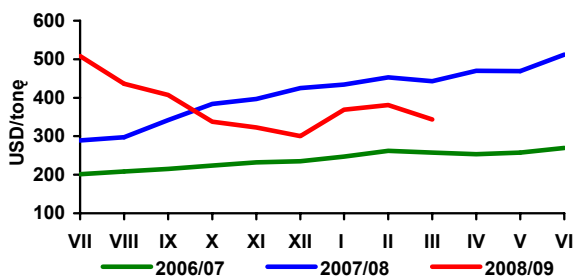
Rys. 3. Ceny holenderskiego oleju sojowego (fob ex-mill)

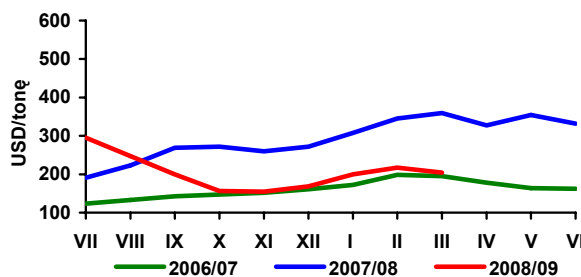
Rys. 4. Ceny holenderskiego oleju rzepakowego (fob ex-mill)

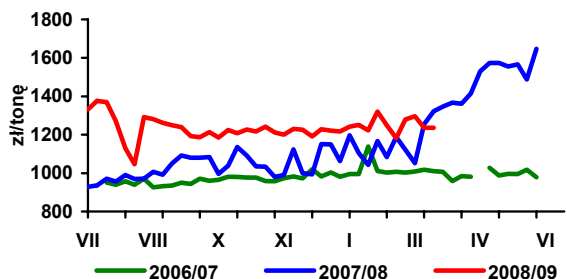
Rys. 5. Ceny argentyńskiej śruty sojowej 44/45% białka (cif Rotterdam)

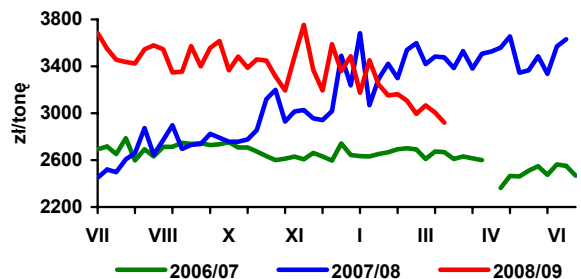
Rys. 6. Ceny niemieckiej śruty rzepakowej 34% białka (fob ex-mill Hamburg)

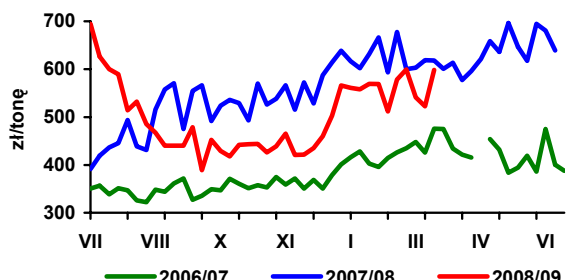
Rys. 7. Ceny skupu rzepaku (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

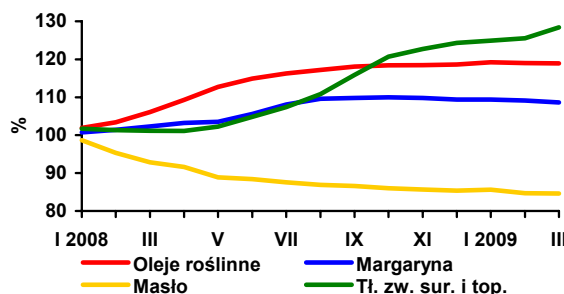
Rys. 8. Ceny zbytu oleju rzepakowego rafinowanego (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 9. Ceny zbytu śruty rzepakowej (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

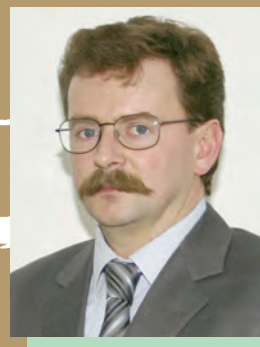
Rys. 10. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2007 = 100)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

W sezonie 2008/09 ceny ziemniaków na rynkach europejskich charakteryzują się dużą zmiennością. Bezpośrednio po zbiorach, w związku z mniejszą podażą i prognozami niskiej produkcji, były one o ok. 50% wyższe niż w poprzednim roku. W kolejnych miesiącach, wraz ze zmianą szacunków zbiorów i rosnącą podażą szybko spadały. W październiku ceny uzyskiwane przez producentów spadły na większości rynków europejskich, poniżej 8 EUR/dt, zbliżając się do niskiego poziomu z 2007 r. W okresie wiosennym obserwowany jest niewielki wzrost cen, który utrzyma się do końca sezonu.

W 2009 r. przewiduje się dalszy spadek powierzchni uprawy ziemniaków w krajach europejskich. Będzie to konsekwencją kontynuacji trendu spadkowego w krajach Europy Środkowej i Południowej oraz spadku popytu na przetwory ziemniaczane, wynikający z ogólnoświatowej recesji.

Również i w Polsce utrzyma się tendencja ograniczania areалу uprawy ziemniaków. Wstępnie przewiduje się, że powierzchnia ich uprawy może wynieść ok. 530 tys. ha, tj. o 3-4% mniej niż w 2008 r. W przeciętnych warunkach pogodowych plony ziemniaków ukształtują się na poziomie ok. 200 dt/ha, a zbiory mogą wynieść ok. 10,6 mln ton.

Przemysłowy przerób ziemniaków na skrobię w kampanii 2008/09 wyniósł ok. 700 tys. ton i był wyższy niż w poprzednim sezonie o prawie 8%. Mimo to, już czwarty rok z rzędu, niewykorzystany został kontyngent produkcji skrobi (wynoszący niepełna 145 tys. ton), a jej produkcja ukształtowała się na poziomie ok. 130 tys. ton. Przewiduje się, że produkcja skrobi ziemniaczanej w nadchodzącym sezonie 2009/10 wyniesie zaledwie ok. 115 tys. ton, a kontyngent zostanie wykorzystany w ok. 80%. W związku z trudnościami ze zbytem skrobi, wysokimi jej zapasami oraz niskimi cenami zbytu (m. in. na skutek zawieszenia dopłat do jej eksportu na rynki krajów trzecich), zakłady zakontraktowały tylko ok. 22 tys. ha upraw ziemniaków skrobiowych, co oznacza skup zaledwie ok. 620 tys. ton ziemniaków.

Na polskim rynku nadal utrzymuje się wzrost cen ziemniaków. W marcu, w stosunku do poprzedniego miesiąca, ziemniaki podrożały o 2%, a ich przeciętna cena na targowisku w skali kraju wyniosła 82,5 zł/dt i była o 46,5% wyższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Coraz wyższe są również ceny ziemniaków w obrocie hurtowym, jak i w sprzedaży detalicznej. W ostatnich tygodniach kwietnia hurtowe ceny ziemniaków wahały się od 50 do 120 zł/dt i były o 40-45% wyższe w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. Na giełdach towarowych oferowane są również ziemniaki importowane, w cenie 0,70-0,80 zł/kg. Natomiast ceny hurtowe importowanych młodych ziemniaków przekraczają 3,00 zł/kg.

Systematycznie rosną ceny przetworów ziemniaczanych, w tempie nieco wyższym od wskaźnika inflacji. Obniżają się natomiast ceny skrobi ziemniaczanej. W marcu ceny zbytu skrobi ziemniaczanej wynosiły 1,63 zł/kg i były o 23,5% niższe w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Natomiast mąka ziemniaczana w marcu w sprzedaży detalicznej kosztowała 4,18 zł/kg i była o 6% tańsza niż przed rokiem, a relacja ceny detalicznej do cen zbytu wyniosła 2,6.

W okresie styczeń-luty 2009 r. eksport ziemniaków nieprzetworzonych wyniósł 5,9 tys. ton, wobec 5,4 tys. ton w analogicznym okresie ubiegłego roku. Na podobnym poziomie jak przed rokiem kształtował się eksport skrobi ziemniaczanej, natomiast wyraźnie obniżyła się sprzedaż na rynki zagraniczne syropów skrobiowych. Również niższy niż przed rokiem był eksport frytek i chipsów. Znacząco obniżył się import produktów skrobiowych. Niższy jest również przywóz pozostałych przetworów ziemniaczanych.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
I	.	.	.	1 894	-	-
II	.	.	.	41	-	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	39 100	34 600	51 800	-	-	-
V	32 400	28 400	42 400	-	-	-
VI	29 400	10 200	35 100	-	-	-
VII	21 900	22 800	32 700	-	-	-
VIII	36 700	69 100	49 100	-	2 363	-
IX	159 600	298 500	223 400	12 631	28 984	21 975
X	326 900	303 300	341 400	37 510	35 730	38 712
XI	133 700	129 300	203 600	17 714	14 131	27 609
XII	45 400	41 500	36 700	1 999	-	462
RAZEM	747 500 ^b	864 500 ^c	886 900 ^d	71 789	81 208	88 758

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres VII -XII 2006, ^c okres VII-XII 2007,

^d okres VII-XI 2008

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
2008 I-XII	3 147	2 904	32 901	35 109	523	52 247	7 033	99 243	13 445	6 418
X	38	1	4 871	3 432	9	4 869	1 138	8 824	929	522
2007 XI	44	7	2 231	3 877	4	4 092	1 019	7 558	1 117	499
XII	76	252	981	3 353	16	3 426	785	6 399	920	530
I	88	369	1 826	2 480	317	8 719	652	8 012	927	451
2008 II	272	467	2 640	3 701	18	3 794	771	7 446	1 152	648
III	316	374	3 293	3 241	7	4 736	633	7 442	1 167	683
IV	269	1 047	5 715	2 776	5	4 604	502	8 356	1 050	737
V	1 700	402	4 275	3 288	7	4 213	642	7 316	1 631	641
VI	360	0	1 275	3 041	14	3 298	783	8 444	1 463	454
VII	10	0	368	3 751	13	5 156	795	10 549	1 049	496
VIII	13	0	249	2 200	8	4 235	603	9 468	991	316
IX	7	1	2 581	2 429	47	4 169	517	8 606	973	614
X	6	-	5 913	2 719	31	3 736	520	8 163	1 080	405
XI	1	-	3 377	3 210	52	3 193	388	7 691	981	514
XII	104	244	1 389	2 274	3	2 391	227	7 750	981	459
2009 I	10	279	2 612	2 975	2	3 151	235	6 830	684	556
II	0	258	2 752	4 241	31	2 959	206	6 935	681	817

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
2008 I-XII	52 176	14 840	19 667	10 672	34 736	95 105	67 768	35 950	4 127	2 049
X	53	77	66	598	5 044	11 867	7 442	3 319	620	168
2007 XI	130	-	44	453	3 888	11 520	7 911	2 986	412	169
XII	688	165	407	323	2 196	6 808	4 079	2 342	249	144
2008 I	711	3	740	567	1 995	8 941	6 191	3 340	354	139
II	1 714	1 042	960	614	3 315	10 264	5 722	2 322	278	151
III	2 303	4 260	1 639	652	2 649	8 731	6 536	3 113	230	100
IV	7 676	5 889	2 373	779	2 353	8 751	6 636	4 918	271	191
V	27 205	1 105	5 639	889	2 659	8 694	5 008	2 512	479	133
VI	9 306	1 483	2 580	869	3 168	9 719	5 615	2 077	485	144
VII	309	857	642	2 453	2 927	8 669	5 897	2 899	346	234
VIII	64	-	293	1 044	2 861	7 550	6 156	3 152	355	127
IX	231	-	361	1 225	3 481	7 146	5 756	4 440	490	230
X	234	-	1 003	602	3 561	5 943	6 049	2 489	374	201
XI	618	24	1 527	522	3 254	5 828	4 543	1 926	261	175
XII	1 805	177	1 912	454	2 512	4 869	3 660	2 763	205	223
2009 I	219	95	1 156	470	2 498	4 327	3 919	1 500	141	45
II	427	95	1 998	757	2 788	4 809	4 784	2 105	225	69

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	III	I	II	III	Wskaźnik zmian cen	
		2008	2009	2009	2009	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	skupu
	targowiskowa	56,3	78,2	80,9	82,5	146,5	102,0
	detaliczna (zł/kg)	0,77	1,03	1,06	1,08	140,3	101,9
	importowa	130,6	85,3	122,8	.	107,2	144,0
	eksportowa	42,9	38,2	40,5	.	94,4	106,0
Relacje cen	skup / targowisko	-	-
	targowisko / detal	0,73	0,76	0,76	0,76	-	-
	skup / detal	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	skupu (zł/t)	133,2	159,4	175,5	174,7	131,1	99,6
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,13	1,76	1,63	1,63	76,5	100,0
Skrobia ziemniaczana	detaliczna (zł/kg)	4,44	4,24	4,24	4,18	94,1	98,6
Frytki	detaliczna (zł/kg)	9,26	9,36	9,40	9,40	101,5	100,0
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	32,50	34,10	34,20	34,30	105,5	100,3
Pyzy ziemniaczane	detaliczna (zł/kg)	7,54	7,88	7,88	7,94	105,3	100,8
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	8,10	8,52	8,60	8,68	107,2	100,9

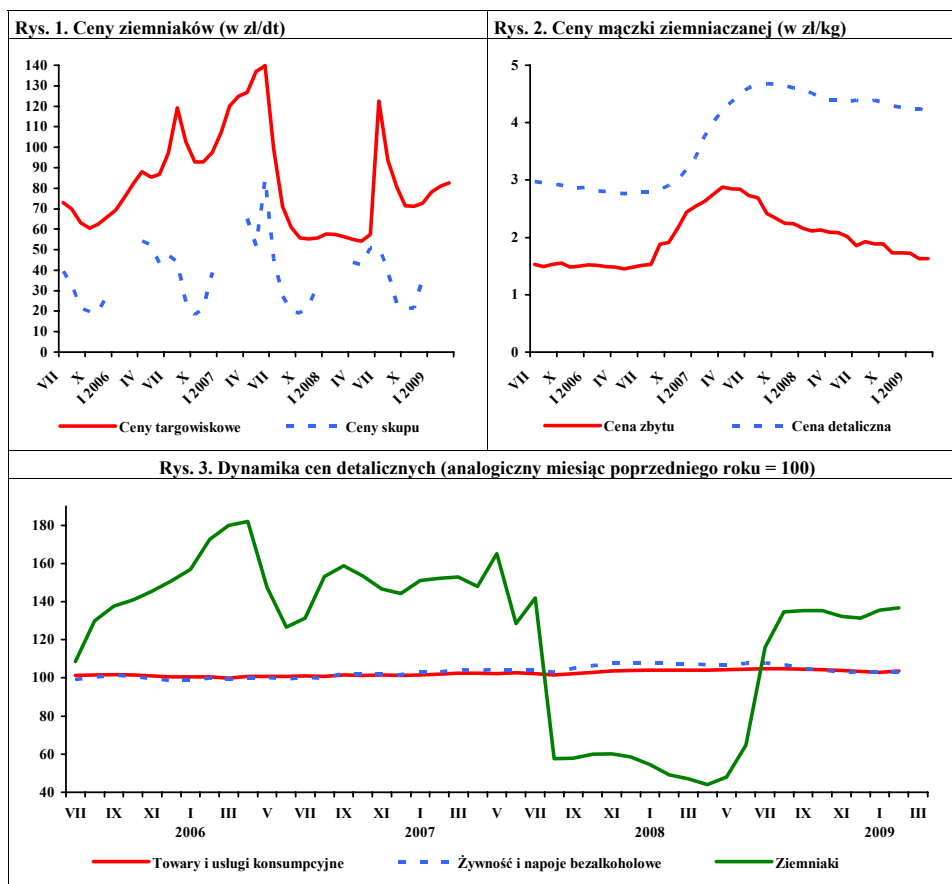
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Wyszczególnienie		2008	2009			wsk. zmian cen	
		marzec	styczeń	luty	marzec	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	59,9	88,4	90,0	96,1	160,3	106,7
2	Kujawsko-pomorskie	56,7	91,5	97,1	98,9	174,3	101,8
3	Lubelskie	49,9	56,7	60,3	60,0	120,2	99,6
4	Lubuskie	65,6	95,9	105,4	105,9	161,5	100,5
5	Łódzkie	48,2	76,6	77,4	78,0	161,8	100,9
6	Małopolskie	59,9	68,7	71,0	73,7	123,1	103,9
7	Mazowieckie	47,2	70,0	67,7	71,7	151,9	105,9
8	Opolskie	70,4	91,6	95,9	99,0	140,6	103,2
9	Podkarpackie	61,4	77,9	83,3	86,4	140,7	103,8
10	Podlaskie	44,6	56,7	61,2	63,9	143,0	104,3
11	Pomorskie	73,0	85,0	79,9	77,6	106,3	97,1
12	Śląskie	59,2	86,2	91,1	90,3	152,6	99,0
13	Świętokrzyskie	49,4	57,0	59,6	59,3	119,9	99,4
14	Warmińsko-mazurskie	57,0	76,9	84,8	84,5	148,2	99,6
15	Wielkopolskie	59,0	90,9	95,6	96,0	162,8	100,5
16	Zachodniopomorskie	70,6	87,5	92,6	90,9	128,9	98,2
maksimum		73,0	95,9	105,4	105,9	x	
minimum		44,6	56,7	59,6	59,3		
różnica w %		63,6	69,1	76,7	78,6		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W kwietniu 2009 r. w porównaniu z marcem ceny skupu większości warzyw wzrosły. Podrożała cebula (najbardziej przeznaczona na eksport o 14%), marchew (kierowana na eksport o 50%), buraki ćwikłowe (do bezpośredniego spożycia o 18%), ponadto kierowane na eksport: kapusta biała (o 19%), pekińska (o 50%), czerwona i seler. W niewielkim stopniu potaniały pieczarki. Na rynkach hurtowych więcej o 29% płacono za marchew, o 4% za cebulę i o 5% za buraki. Tańsze były ogórki (o 47%), pomidory (o 39%) i kapusta biała.

W relacji do kwietnia 2008 r. obniżyły się ceny skupu większości gatunków warzyw. Niższa była cena skupu kapusty białej (przeznaczonej na eksport o 80%), cebuli (przeznaczonej na eksport o 28%), kapusty pekińskiej (o 43%) i czerwonej (o 49%), pietruszki do przetwórstwa (o 18%) oraz pieczarek. Wyższa była cena buraków (prócz kierowanych na eksport), marchwi (najbardziej do bezpośredniej konsumpcji o 72%), i pomidorów na eksport (o 26%). Na rynkach hurtowych o 26% wzrosła cena ogórków spod osłon, o 24% marchwi i o 22% buraków. Natomiast w niewielkim stopniu potaniała cebula. Wzrosły ceny hurtowe: marchwi (o 52%), pomidorów i ogórków, a spadły cebuli i buraków.

W marcu 2009 r., w porównaniu z lutym najbardziej wzrósł poziom cen detalicznych porów (o 20%), pomidorów (o 12%) i marchwi (o 9%). Niewiele zwykowały ceny cebuli, buraków ćwikłowych, selerów, papryki i kalafiorów. Nie zmieniła się cena detaliczna kapusty białej. Zaledwie o 1% obniżyły się ceny pieczarek. W tym czasie, w stosunkowo małym stopniu, zmieniły się ceny detaliczne przetworów warzywnych. Wahanie cen nie przekraczały 1%. W relacji do marca 2008 r. spośród warzyw świeżych wzrosły ceny detaliczne porów (o 49%), kalafiorów (o 39%), marchwi (o 23%), buraków ćwikłowych i selerów, a spadły ceny kapusty białej (o 32%), cebuli i pieczarek. W tym okresie zwykowały ceny detaliczne większości przetworów warzywnych, a najbardziej ogórków konserwowych (o 14%), mrożo-

nych mieszanek warzywnych (o 7%), mrożonych kalafiorów (o 6%) i keczupu (o 6%). Do przetworów, które potaniały należał koncentrat pomidorowy (o 20%).

W lutym 2009 r., w porównaniu z lutym roku poprzedniego, średnie i duże zakłady przetwórcze obniżyły o 42% produkcję konserw warzywnych, o 15% warzyw mrożonych, o 14% marynat i o 13% soku pomidorowego.

W lutym 2009 r. wyeksportowano 21 tys. ton warzyw świeżych o wartości 7,2 mln EUR. W stosunku do lutego 2008 r. wolumen eksportu warzyw świeżych obniżył się o 59%, a jego wartość o 49%. W tym okresie o 87% obniżyła się sprzedaż marchwi, o 78% kapusty i ogórków, o 63% kalafiorów, o 49% cebuli i o 45% pomidorów. W lutym 2009 r. sprzedano 39,1 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 26 mln EUR. Wolumen eksportu przetworów obniżył się w stosunku do lutego 2008 r. o 22%, a jego wartość o 12%. O spadku sprzedaży przetworów warzywnych zdecydował niższy o 38% eksport marynat, o 31% konserw, o 28% suszy i o 21% mrożonek.

Import warzyw świeżych w lutym 2009 r. wyniósł 25,8 tys. ton, a jego wartość 22,4 mln EUR. W porównaniu z lutym 2008 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 37%, a jego wartość o 25%. Zakup kapusty spadł o 56%, marchwi o 44%, ogórków o 40%, cebuli o 39%, pomidorów o 35%, a papryki o 22%. Import czosnku był zbliżony do poziomu z lutego 2008 r. W tym okresie zakupiono 11,5 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 11,5 mln EUR. W relacji do lutego 2008 r. wielkość importu przetworów warzywnych zmniejszyła się o 28%, a ich wartość o 19%. Na spadek importu przetworów wpłynął mniejszy o 45% zakup marynat, o 32% mrożonek o 28% koncentratu pomidorowego i o 24% konserw. Natomiast szesnastokrotnie wzrósł import suszy.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafioły gruntowe (szt.)	Pieczarki
2008 II	0,65	1,21	0,51	0,71	0,53	-	-	-	-	-	4,63
III	0,62	1,21	0,58	0,72	0,52	-	-	-	-	-	4,75
IV	0,71	1,24	1,12	0,96	0,65	-	-	-	5,61	-	4,69
V	0,94	1,69	1,90	1,42	1,28	-	-	-	4,52	-	4,63
VI	1,11	1,91	2,03	1,50	1,68	-	-	-	3,18	-	4,57
VII	1,08	1,90	0,40	1,42	0,89	1,58	1,16	-	2,68	-	5,18
VIII	0,76	1,60	0,27	0,82	0,55	1,67	1,12	1,01	1,22	1,25	5,21
IX	0,61	1,38	0,29	0,59	0,46	2,05	1,45	1,15	2,02	1,43	5,21
X	0,60	1,22	0,23	0,55	0,45	-	-	-	3,05	1,79	5,01
XI	0,49	1,12	0,22	0,56	0,43	-	-	-	3,16	-	4,45
XII	0,49	1,10	0,21	0,56	0,43	-	-	-	4,57	-	4,38
2008 I-XII	0,73	1,40	0,68	0,88	0,70	1,77	1,24	1,08	3,33	1,49	4,80
2009 I	0,53	1,11	0,26	0,70	0,48	-	-	-	-	-	5,29
II	0,61	1,13	0,23	0,92	0,51	-	-	-	-	-	4,73
III	0,57	1,15	0,28	1,13	0,61	-	-	-	8,00	-	4,63
IV	0,61	1,19	0,28	1,65	0,72	-	-	-	8,50	-	4,60
Wskaźnik zmian w %											
<u>IV 2009</u> <u>III 2009</u>	107	103	100	146	118	x	x	x	x	x	99
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	86	96	25	172	111	x	x	x	x	x	98

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczk.	Kalafioły różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2008 I	0,78	0,35	0,27	0,24	0,75	-	-	-	-	-	-
II	0,79	0,43	0,34	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
III	0,78	0,47	0,35	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
IV	0,82	0,74	0,41	0,33	0,85	-	-	-	-	-	-
V	0,86	0,95	0,45	-	0,85	-	-	-	-	-	-
VI	0,91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	-	-	0,65	1,63	1,00	1,62	-	-
VIII	0,72	-	0,29	-	-	0,69	1,38	0,94	1,60	0,53	0,34
IX	0,77	0,28	0,29	0,26	0,90	0,69	1,26	0,89	-	0,50	0,33
X	0,78	0,28	0,28	0,25	-	-	1,26	0,89	-	0,50	0,33
XI	0,78	0,28	0,26	0,26	0,75	-	1,30	0,82	-	-	-
XII	0,75	0,25	0,26	0,25	0,69	-	-	-	-	-	-
2008 I-XII	0,79	0,45	0,32	0,26	0,90	0,68	1,37	0,91	1,61	0,51	0,33
2009 I	0,75	0,29	0,31	0,27	0,70	-	-	-	-	-	-
II	0,75	0,30	0,42	0,28	0,70	-	-	-	-	-	-
III	0,76	0,30	0,46	0,38	0,70	-	-	-	-	-	-
IV	0,77	0,30	0,48	0,44	0,70	-	-	-	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>IV 2009</u> <u>III 2009</u>	101	100	104	116	100	x	x	x	x	x	x
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	94	41	117	133	82	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2008 II	-	-	1,71	0,57	0,46	-	0,65	1,92	0,80	0,45	2,00	0,38	-
III	-	-	1,84	0,61	0,56	-	0,71	2,63	0,75	0,44	-	0,38	-
IV	5,90	-	3,01	1,22	0,70	-	0,93	2,80	0,80	0,58	-	0,55	-
V	3,92	-	1,53	1,37	-	-	-	-	-	0,83	-	-	-
VI	2,85	1,50	1,61	1,07	-	-	-	-	-	0,79	-	2,30	-
VII	2,22	1,06	1,13	0,34	1,10	4,00	1,15	-	-	0,71	-	0,82	-
VIII	1,17	1,16	0,85	0,22	0,43	2,78	0,64	-	-	0,59	-	0,52	-
IX	2,22	1,20	0,91	0,21	0,41	3,13	0,61	1,25	1,27	0,50	1,10	0,43	0,52
X	3,76	-	0,83	0,23	0,41	3,49	0,57	1,20	1,19	0,45	1,00	0,43	0,46
XI	3,30	-	0,76	0,19	0,33	3,50	0,56	1,31	0,88	0,42	1,00	0,40	0,40
XII	-	-	0,66	0,19	0,36	-	0,54	1,15	0,85	0,39	1,00	0,41	-
2008 I-XII	3,17	1,23	1,38	0,56	0,52	3,38	0,69	1,75	0,91	0,55	1,35	0,63	0,46
2009 I	-	-	0,79	0,19	0,28	-	0,65	1,08	0,95	0,35	-	0,43	-
II	-	-	1,04	0,20	0,34	-	0,70	1,27	0,75	0,36	-	0,44	-
III	-	-	1,15	0,21	0,34	-	0,84	1,27	0,79	0,37	-	0,50	-
IV	7,46	-	1,72	0,25	0,36	-	1,26	-	0,80	0,42	-	0,53	-
Wskaźnik zmian w %													
<u>IV 2009</u> III 2009	x	x	150	119	106	x	150	x	101	114	x	106	x
<u>IV 2009</u> IV 2008	126	x	57	20	51	x	135	x	100	72	x	96	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Marynaty
2007 XI	2 566	51 442	7 038	4 600
XII	3 144	38 369	5 841	3 193
2007 I-XII	40 568	457 183	105 507	52 362
2008 I	3 193	42 032	7 479	3 054
II	3 867	42 332	7 040	3 238
III	3 939	34 403	6 952	3 296
IV	3 540	34 327	5 477	2 300
V	4 387	23 374	3 459	1 641
VI	2 655	22 980	7 061	2 155
VII	3 190	30 029	18 567	8 597
VIII	3 685	47 816	18 037	11 169
IX	3 187	61 081	22 773	6 055
X	3 019	60 205	10 810	5 156
XI	2 833	45 145	5 999	3 720
XII	3 889	33 469	6 104	3 488
2008 I-XII	41 384	477 193	119 758	53 869
2009 I	3 203	32 705	6 319	2 719
II	3 348	36 021	4 106	2 796
Wskaźnik zmian w %				
<u>II 2009</u> II 2008	87	85	58	86

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007		2008												2009		II 2009 II 2008 (%)
	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	
Warzywa ogółem	403284	38517	50884	50645	52711	41587	40628	43038	42948	42117	38172	28856	28483	498586	26032	21039	41
Cebula	105878	14183	16697	15806	16131	11589	11047	8442	9103	11165	10270	9966	9398	143798	9287	8502	51
Kapusta	62587	8463	13797	13830	15108	3942	2956	2413	1764	3376	4678	3330	3028	76685	3854	2990	22
Marchew	22610	3633	6860	7641	9108	7102	2675	1301	784	630	709	1498	1094	43034	1102	894	13
Ogórki	19386	208	198	322	860	832	1658	4975	5634	1312	386	436	614	17434	73	44	22
Pomidory	79539	643	1080	1282	2486	10143	12401	16023	15772	13767	9893	2263	1752	87505	685	590	55
Kalafiory	20577	455	681	641	524	823	4600	4772	4211	4319	4073	2361	1349	28809	89	249	37
Przetwory ogółem	431216	49230	50065	48943	46227	36882	33302	29164	30483	37194	44853	38147	33831	478321	38543	39064	78
Susze	14065	2167	1895	1638	1694	1789	1528	1402	1525	1525	1530	1659	1068	19419	1670	1372	72
Marynaty	35802	3245	3430	3255	3009	2468	1919	2708	2657	3256	3817	2939	2584	35287	2302	2121	62
Konserwy	39477	4665	3447	3696	3704	2699	2400	2134	2369	3953	5944	4802	3039	42853	3783	2373	69
-kapusta kwasz.	15777	1214	1069	1413	1774	960	660	429	489	603	886	1244	863	11605	1169	619	58
Mrożonki	307653	35400	37576	36326	32878	26792	24190	19435	20989	24705	28796	25577	23994	336658	27052	29728	79
Pieczarki i ich przetwory	175354	17760	16519	18401	17997	15264	12910	11786	10492	12118	15095	14541	13685	176568	13280	10997	67
Warzywa ogółem	185855	13197	14283	14932	16063	18905	22059	24351	20193	21170	21198	11407	9560	207318	8439	7233	51
Cebula	45210	5325	4668	4454	4117	3061	3300	2891	3367	4247	4421	3792	2918	46562	3277	3000	64
Kapusta	9919	1582	2598	2794	3956	1626	1040	573	311	462	701	470	480	16592	477	386	15
Marchew	3558	485	811	1126	1289	1478	681	477	217	138	162	220	192	7278	217	174	74
Ogórki	8862	194	126	305	609	624	1030	2465	2845	907	284	324	351	10064	88	65	52
Pomidory	65621	409	564	849	1809	7171	10436	12867	8542	9326	9419	1658	1049	64100	461	388	69
Kalafiory	8653	258	327	331	306	322	1878	1778	1418	1571	1975	817	313	11295	65	113	35
Przetwory ogółem	270939	30104	29516	28346	28313	24186	23140	20313	22137	29115	35626	27630	23266	321691	25508	26037	88
Susze	27787	3436	3212	2990	3043	3062	2646	2248	2457	2692	3079	2995	1936	33796	2846	2510	78
Marynaty	29623	2816	2749	2605	2942	2429	2100	2698	2797	3505	4301	3044	2980	34964	1985	2041	74
Konserwy	26505	3213	3047	3038	3096	2759	2622	2423	2998	4667	6074	4401	3130	41469	3091	2311	76
-kapusta kwasz.	5193	526	546	500	701	517	355	263	252	286	544	555	507	5551	437	309	57
Mrożonki	156527	17591	17673	16566	15449	13250	12833	9772	11109	14649	17306	14305	12253	172756	14313	15966	90
Pieczarki i ich przetwory	246985	25501	23701	26563	26574	23716	19829	18129	16173	18789	25429	22418	20076	266897	20142	16531	70

tyś. EUR

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007		2008												2009		II 2009 II 2008 (%)
	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	
Warzywa ogółem	303053	34638	41232	47325	51444	45696	28214	11777	7761	10370	17561	27570	30993	354580	30069	25825	63
Cebula	78916	4217	5115	4594	9529	14867	9067	4120	3936	4869	6533	4379	6689	77914	2819	3101	61
Kapusta	4357	80	182	668	3914	1445	125	12	1	51	51	53	72	6654	59	80	44
Marchew	28654	1907	3500	5736	7976	8347	7836	1614	221	263	333	633	685	39051	2478	1952	56
Ogórki	26975	4776	3976	3495	2646	1574	1920	1023	1338	2423	3629	4647	3549	34995	3822	2405	60
Pomidory	80112	12445	14085	16118	12760	10934	4376	1217	300	785	1984	9434	11796	96235	11422	9118	65
Papryka	22888	3028	3403	3995	2164	2424	2491	2225	478	386	2105	2858	2776	28335	3065	2662	78
Czosnek	7323	444	350	819	949	572	219	471	713	451	532	525	661	6707	454	352	100
Przetwory ogółem	156929	13871	16098	14283	16251	13383	15094	12934	11412	14481	15555	13418	11390	168170	12525	11522	72
Mrożonki	36888	3182	3693	3524	4123	2869	3798	3053	3068	3614	3664	2712	2649	39949	2447	2497	68
Susze	12277	198	28	142	239	94	237	101	297	271	200	253	150	2211	1234	455	1621
Marynaty	12279	1050	1559	936	1432	1184	1670	1257	1041	1430	1285	425	880	14150	1484	854	55
Konserwy	32903	2450	2868	3429	3357	2690	2811	2863	2902	3707	4649	3800	2242	37769	2706	2184	76
<i>-kukurydza konserw.</i>	18881	904	1214	1841	1870	1008	971	892	1480	1749	2095	1679	1124	16826	1188	1083	89
Koncentrat pomid.	46105	4533	5559	4163	4776	3460	4135	3960	2225	2463	2785	3051	3636	44747	3420	3989	72
Warzywa ogółem	223091	28107	29963	40309	35334	27980	14290	6757	3126	4870	11479	21455	27483	251153	29402	22414	75
Cebula	15639	518	921	1231	1345	1965	1305	505	544	710	793	565	818	11219	336	380	41
Kapusta	1386	41	88	319	1843	663	76	8	1	10	11	10	20	3091	14	27	31
Marchew	6357	424	766	1168	2154	3298	3389	664	103	100	113	188	229	12597	614	683	89
Ogórki	24205	4575	4151	3232	1845	1038	954	466	627	1311	2654	3569	3692	28114	5279	3745	90
Pomidory	87364	11239	11307	17186	13254	9406	3359	1036	328	858	2697	8874	13117	92660	11180	7465	66
Papryka	36898	3922	4634	6796	4300	5973	3442	2888	455	478	2428	3463	4146	42924	4690	3882	84
Czosnek	6908	367	293	692	661	379	210	340	429	364	467	383	357	4943	294	242	82
Przetwory ogółem	131908	11764	14180	12695	14854	12232	13663	11924	11378	14736	16335	13572	11796	159130	12953	11530	81
Mrożonki	28979	2598	3003	2956	3342	2424	2965	2456	2432	2963	3044	2326	2108	32618	2077	2130	71
Susze	20111	143	27	144	173	69	177	91	236	198	197	187	107	1747	2423	972	3655
Marynaty	9642	1649	2279	1458	2339	1928	2525	1816	1955	2310	2045	887	1380	22571	1086	738	32
Konserwy	33408	2670	3170	3549	3797	2977	2827	3266	3411	4506	5603	4376	2879	43030	3121	2519	79
<i>-kukurydza konserw.</i>	15152	724	1014	1538	1651	878	825	794	1420	1735	2015	1519	954	15067	1063	1021	101
Koncentrat pomid.	26695	2876	3653	2872	3127	2526	3078	2811	1683	2042	2480	2897	3482	33527	2991	3603	99

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiory	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2007 I-XII	0,41	0,17	0,16	0,48	0,80	0,41	1,44	0,77	0,37	0,49
2008 I	0,38	0,19	0,13	0,93	0,64	0,57	1,52	0,73	0,43	0,49
II	0,28	0,19	0,12	0,64	0,52	0,48	1,54	0,71	0,51	0,47
III	0,28	0,20	0,15	0,95	0,66	0,52	1,50	0,67	0,35	0,43
IV	0,26	0,26	0,14	0,71	0,73	0,58	1,47	0,85	0,39	0,45
V	0,26	0,41	0,21	0,75	0,71	0,39	1,54	0,85	0,54	0,48
VI	0,30	0,35	0,25	0,62	0,84	0,41	1,53	0,88	0,54	0,53
VII	0,34	0,24	0,37	0,50	0,80	0,37	1,59	0,86	0,61	0,47
VIII	0,37	0,18	0,28	0,51	0,54	0,34	1,65	0,94	0,51	0,55
IX	0,38	0,14	0,22	0,69	0,68	0,36	1,62	0,94	0,47	0,57
X	0,43	0,15	0,23	0,74	0,95	0,48	1,69	0,95	0,61	0,62
XI	0,38	0,14	0,15	0,74	0,73	0,35	1,57	0,86	0,45	0,57
XII	0,31	0,16	0,18	0,57	0,60	0,23	1,52	0,85	0,59	0,48
2008 I-XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
2009 I	0,35	0,12	0,20	0,67	1,20	0,73	1,44	0,92	0,37	0,49
II	0,35	0,13	0,20	0,66	1,47	0,45	3,62	0,90	0,50	0,49
Wskaźnik zmian w %										
<u>II 2009</u> I 2009	100	108	100	99	123	62	251	98	135	100
<u>II 2009</u> II 2008	125	68	167	103	1283	94	235	127	98	104

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiory gruntow ^a
2007 XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	-	-
II	0,74	1,45	0,96	0,62	-	-	9,30	13,50	-
III	0,73	1,51	0,95	0,60	-	-	6,57	14,39	-
IV	0,82	1,26	1,00	0,82	-	-	4,11	7,46	-
V	1,20	2,63	1,56	0,98	-	-	3,45	4,78	-
VI	1,83	2,75	1,81	1,10	-	-	1,78	3,38	-
VII	1,06	1,61	1,32	1,03	1,65	-	1,30	2,49	1,73
VIII	0,93	0,91	0,90	0,76	1,55	1,12	1,43	1,42	1,55
IX	0,78	0,89	0,88	0,72	2,64	1,05	2,64	2,02	1,91
X	0,72	0,96	0,77	0,66	4,28	1,37	4,14	2,90	2,10
XI	0,69	0,82	0,79	0,64	-	-	5,04	4,02	-
XII	0,68	0,85	0,79	0,66	-	-	4,50	4,03	-
2008 I-XII	0,91	1,41	1,06	0,77	2,53	1,18	4,02	5,49	1,82
2009 I	0,64	0,39 ^b	1,02	0,66	-	-	-	-	-
II	0,67	0,36 ^b	1,07	0,68	-	-	13,84	-	-
III	0,71	0,33 ^b	1,18	0,73	-	-	8,25	17,19	-
IV	0,74	0,32 ^b	1,52	0,77	-	-	4,37	10,40	-
Wskaźnik zmian w %									
<u>IV 2009</u> III 2009	104	97	129	105	x	x	53	61	x
<u>IV 2009</u> IV 2008	90	x	152	94	x	x	106	139	x

^a ceny za sztukę, ^b zł/kg

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2008 I	2,89	8,75	3,23	2,99	3,00	6,11	2,27
II	2,88	8,89	3,28	3,04	3,04	6,13	2,22
III	2,91	9,32	3,30	3,02	3,06	6,15	2,25
IV	3,08	9,19	3,35	3,18	3,13	6,07	2,28
V	3,09	9,21	3,22	3,11	3,10	6,10	2,32
VI	3,24	9,17	3,08	3,05	3,10	6,07	2,27
VII	3,19	8,99	2,98	2,98	3,13	6,06	2,19
VIII	3,21	9,49	3,08	3,08	3,13	6,12	2,18
IX	3,33	9,77	3,17	3,08	3,24	6,32	2,05
X	3,44	9,97	3,28	3,21	3,21	6,40	2,07
XI	3,47	10,55	3,34	3,29	3,25	6,50	2,08
XII	3,44	10,48	3,33	3,27	3,24	6,59	2,08
2008 I-XII	3,18	9,48	3,22	3,11	3,14	6,22	2,19
2009 I	3,38	10,20	3,30	3,23	3,34	6,55	2,13
II	3,40	9,98	3,32	3,33	3,28	6,50	2,10
Wskaźnik zmian w %							
<u>II 2009</u> I 2009	101	98	101	103	98	99	99
<u>II 2009</u> II 2008	118	112	101	110	108	106	95

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafioły	Pieczarki
2008 I	1,56	0,95	1,57	1,29	3,10	4,38	11,24	-	-	5,42	7,05
II	1,56	1,03	1,63	1,30	3,12	4,53	9,99	-	-	5,40	6,82
III	1,55	1,09	1,64	1,31	3,11	4,45	-	-	-	5,43	6,82
IV	1,59	1,63	1,81	1,40	3,20	4,71	-	-	-	6,22	6,66
V	1,80	2,35	2,32	1,88	3,50	4,88	18,18	-	-	5,88	6,60
VI	2,32	2,58	3,08	3,34	3,99	5,15	10,73	5,01	4,53	3,52	6,54
VII	2,32	2,24 ^a	2,86	2,78	5,04	1,73 ^a	8,68	4,21	2,88	2,66	6,87
VIII	2,00	1,89 ^a	2,06	1,86	4,57	1,55	5,00	2,70	2,63	2,56	6,97
IX	1,70	1,13	1,69	1,53	3,78	4,42	4,30	2,95	3,40	2,74	6,94
X	1,54	0,84	1,59	1,42	3,34	4,08	5,27	4,25	5,48	3,22	6,92
XI	1,48	0,76	1,55	1,38	3,21	3,71	6,50	5,23	-	2,84	6,67
XII	1,44	0,73	1,53	1,35	3,13	3,72	8,67	7,08	-	4,15	6,86
2008 I-XII	1,74	1,31	1,94	1,74	3,59	4,14	8,86	4,49	3,78	4,17	6,81
2009 I	1,46	0,74	1,70	1,38	3,15	4,43	10,77	7,94	-	6,05	7,19
II	1,47	0,74	1,85	1,41	3,17	5,53	11,00	7,57	-	7,28	6,83
III	1,48	0,74	2,01	1,45	3,24	6,62	11,51	8,48	-	7,55	6,76
Wskaźnik zmian w %											
<u>III 2009</u> II 2009	101	100	109	103	102	120	105	112	x	104	99
<u>III 2009</u> III 2008	95	68	123	111	104	149	x	x	x	139	99

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy ^b	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczap	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny ^a
2008 I	4,41	16,29	8,00	6,06	7,90	6,54	9,00	3,79	5,65	8,31	4,23
II	4,50	16,43	7,98	6,10	7,92	6,60	9,05	3,79	5,65	8,34	4,24
III	4,49	16,43	7,96	6,14	7,98	6,66	9,10	3,79	5,60	8,31	4,27
IV	4,57	16,43	8,00	6,18	8,02	6,72	9,10	3,79	5,75	8,37	4,27
V	4,63	16,57	8,06	6,24	8,06	6,74	9,15	3,79	5,78	8,46	4,28
VI	4,71	16,57	8,08	6,26	8,02	6,74	9,20	3,80	5,85	8,49	4,27
VII	4,72	16,71	7,96	6,24	8,02	6,76	9,20	3,79	5,83	8,60	4,28
VIII	4,77	16,86	7,98	6,24	8,02	6,76	9,30	3,79	5,88	8,63	4,30
IX	4,81	16,86	8,02	6,26	8,04	6,76	9,35	3,80	5,90	8,74	4,30
X	4,91	17,00	8,00	6,28	8,04	6,80	9,45	3,80	5,88	8,69	4,31
XI	4,98	17,14	8,10	6,26	8,12	6,86	9,50	3,78	5,90	8,69	4,29
XII	4,98	17,43	8,10	6,30	8,14	6,92	9,55	3,78	5,80	8,54	4,31
2008 I_XII	4,71	16,73	8,02	6,21	8,02	6,74	9,25	3,79	5,79	8,51	4,28
2009 I	5,02	13,05	8,18	6,32	8,24	6,96	9,55	3,79	5,90	8,69	4,31
II	5,10	13,15	8,28	6,38	8,32	7,08	9,55	3,81	5,93	8,71	4,33
III	5,14	13,15	8,28	6,42	8,44	7,12	9,69	3,81	5,90	8,60	4,31
Wskaźnik zmian w %											
<u>III 2009</u> <u>II 2009</u>	101	100	100	101	101	101	101	100	99	99	100
<u>III 2009</u> <u>III 2008</u>	114	80	104	105	106	107	106	101	105	103	101

^a w zł/l, ^b cena koncentratu pomidorowego w zł/kg: do 2008 r. po przeliczeniu opakowania puszka 0,07 kg, od 2009 r. po przeliczeniu opakowania słoik 0,20 kg

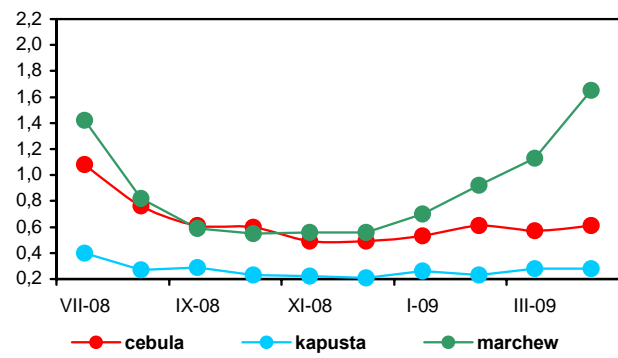
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

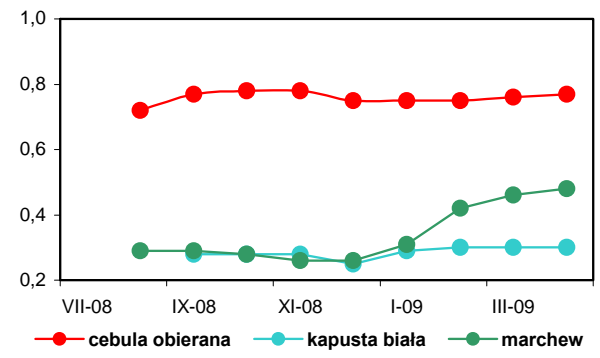
Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafioły
2007 VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-
II	44	72	39	25	-	-
III	46	73	35	26	52	62
IV	49	60	52	29	-	-
V	47	62	61	25	-	-
VI	45	69	59	26	-	-
VII	46	71	54	27	51	55
VIII	43	68	44	35	-	-
IX	45	65	45	28	-	-
X	44	62	44	26	-	-
XI	44	66	40	27	-	-
XII	46	54	42	31	-	-
2009 I	49	69	43	29	-	-
II	47	65	29	24	-	-
III	45	62	51	28	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

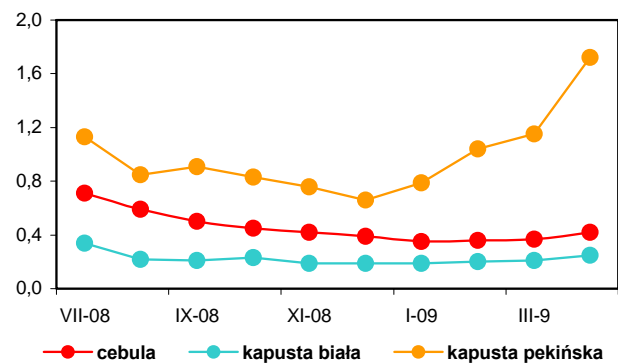
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

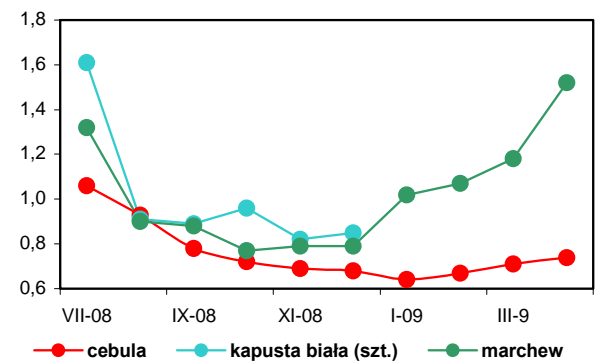
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

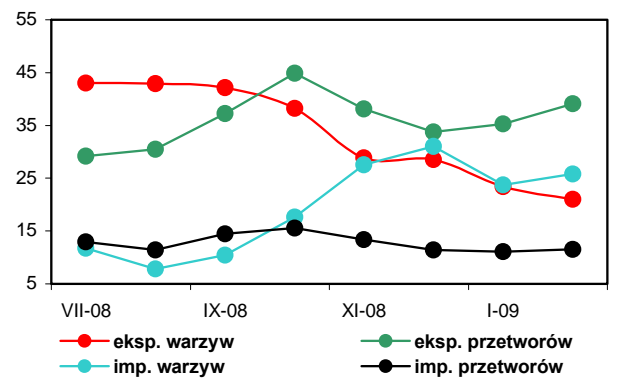
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

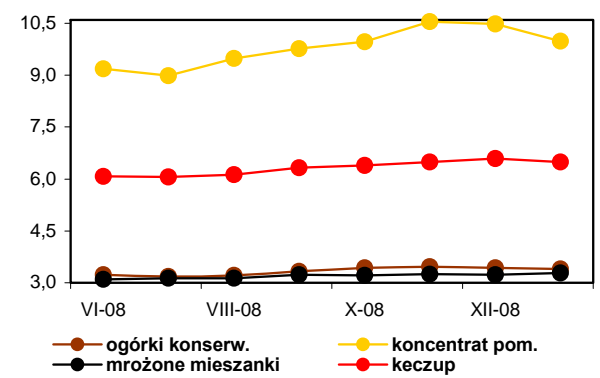
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

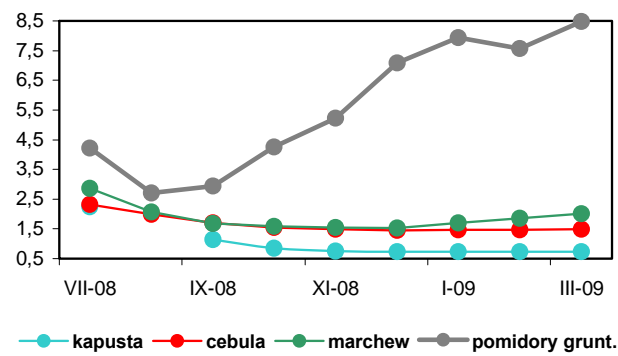
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

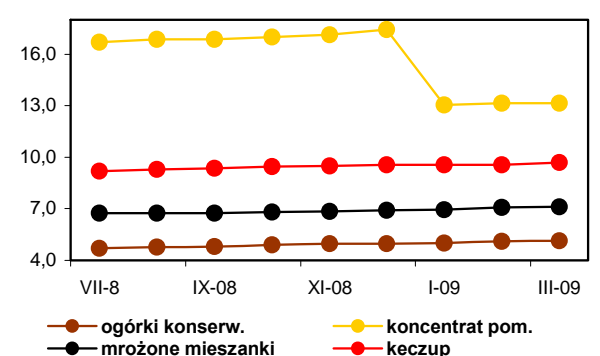
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W kwietniu 2009 r. niższe niż w kwietniu 2008 r. były ceny jabłek, a wyższe gruszek. Na rynku hurtowym ceny jabłek obniżyły się o 49%, a gruszek wzrosły o 12%. Ceny jabłek przeznaczonych na eksport spadły o 41%. Ceny płacone za jabłka do bezpośredniej konsumpcji przez spółdzielnie ogrodnicze były niższe o 55%, a przez zakłady przetwórcze o 49%. Na rynkach hurtowych potaniały również cytryny (o 52%) i winogrona (o 7%). Podrożały natomiast banany (o 38%), mandarynki (o 19%) i pomarańcze (o 10%).

W kwietniu 2009 r. w porównaniu z miesiącem poprzednim ceny hurtowe jabłek wzrosły o 25%, a gruszek i mandarynek o 2%. Potaniały natomiast winogrona (o 12%) i nieznacznie banany, cytryny oraz pomarańcze. Ceny skupu jabłek na sok płacone przez zakłady przetwórcze nie zmieniły się. Wyższe o 42% były ceny jabłek oferowane przez firmy eksportowe, w tym najbardziej podrożały owoce odmiany 'Jonagold' (o 61%) i 'Idared' (o 45%).

W marcu 2009 r. w relacji do marca roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej zmniejszyły się o 32%. Owoce południowe podrożały o 5,7%, a przetwory owocowe o 8,2%. Średnie ceny owoców i ich przetworów obniżyły się o 9,5%, przy wzroście cen żywności o 4,8%. Ceny jabłek spadły o 46%, pozostałych owoców pestkowych o 32%, a owoców jagodowych o 0,8%. Średnie ceny owoców cytrusowych były niższe o 2,4%. Banany podrożały natomiast o 26,9%, a orzechy o 0,2%. Wzrosły ceny detaliczne wszystkich przetworów, a najbardziej ananasów w puszkach (o 10%) i soku jabłkowego (o 9%). Droższe były również mrożone truskawki i brzoskwinie w puszkach. Nie zmieniły się ceny dżemów i soku pomarańczowego. W marcu wyższe niż w lutym 2009 r. były ceny bananów (o 29%), mandarynek (o 15%), gruszek (o 14%), pomarańcz (o 5%) i jabłek (o 2%). Obniżyły się natomiast nieznacznie ceny detaliczne winogron i cytryn. Nie zmieniły się ceny większości przetworów owocowych. Nieznacznie podrożały ananasy i brzoskwinie w puszkach oraz sok jabłkowy.

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych była niższa w lutym 2009 r. wobec lutego roku poprzedniego o 11,1%, a soków zagęszczonych wzrosła. Wyższa była też produkcja kompotów

oraz owoców pasteryzowanych o 43%. Obniżyła się natomiast produkcja dżemów o 56% i mrożonych owoców o 18%. W lutym 2009 r. zwiększyła się w porównaniu z miesiącem poprzednim produkcja soków zagęszczonych (o 60%), soków pitnych warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych (o 6,5%), a dżemów (o 31%). Produkcja owoców mrożonych obniżyła się o 11%, a kompotów i owoców pasteryzowanych o 3%.

W okresie styczeń-luty 2009 r. niższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego była produkcja dżemów (o 51%), soków pitnych warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych (o 13%) i owoców mrożonych (o 5%). Produkcja soków zagęszczonych wzrosła o 180%, a kompotów i owoców pasteryzowanych o 24%.

W lutym 2009 r. wolumen eksportu owoców świeżych był wyższy w porównaniu z lutym roku poprzedniego o 100%, a przetworów owocowych o 4%. W grupie owoców świeżych o 151% wyższy był eksport jabłek. Wzrosła też zagraniczna sprzedaż owoców miękkich, z wyjątkiem truskawek, śliwek i malin. W grupie przetworów wyższy był eksport zagęszczonego soku jabłkowego (o 72%) i nieznacznie mrożonek. Zmniejszyła się zagraniczna sprzedaż truskawek w puszkach (o 21%) i dżemów (o 17%). Nie zmienił się eksport wiśni w puszkach.

Z powodu obniżenia cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej potaniały jabłka i zagęszczony sok jabłkowy) wpływy z zagranicznej sprzedaży przetworów owocowych obniżyły się mimo wzrostu wolumenu eksportu i ukształtowały się na poziomie 56,1 mln EUR. Wpływy z eksportu owoców świeżych wzrosły mniej niż wolumen ich sprzedaży i wyniosły 34,6 mln EUR. Zmniejszył się przywóz wszystkich owoców i ich przetworów. Wartość przywozu całej grupy towarowej obniżyła się o 38% do 67,5 mln EUR. Dodatnie saldo obrotów w lutym 2009 r. wyniosło 23,2 mln EUR, wobec ujemnego w wysokości 9,8 mln EUR w lutym 2008 r. W okresie styczeń-luty 2009 r. dodatnie saldo handlu owocami i ich przetworami osiągnęło poziom 29,8 mln EUR, wobec ujemnego w wysokości 42,3 mln EUR w analogicznym okresie 2008 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2008 II	2,04	3,14	-	-	-	-	-
III	2,16	3,64	-	-	-	-	-
IV	2,30	-	-	-	-	-	-
V	2,52	-	-	-	-	-	-
VI	2,89	-	2,73	-	-	-	-
VII	2,07	-	3,64	1,97	3,04	2,56	1,49
VIII	1,26	-	-	1,89	2,81	1,71	1,05
IX	1,05	2,04	-	-	-	1,17	1,16
X	1,01	1,96	-	-	-	-	1,52
XI	0,90	1,95	-	-	-	-	-
XII	0,91	2,23	-	-	-	-	-
2008 I-XII	1,76	2,42	2,71	1,87	2,93	1,81	1,19
2009 I	0,91	2,41	-	-	-	-	-
II	0,88	2,88	-	-	-	-	-
III	0,95	3,48	-	-	-	-	-
IV	1,07	3,60	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>IV 2009</u> <u>III 2009</u>	113	103	x	x	x	x	x
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	45	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jablka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2008 II	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,25	2,60	1,52	1,33	1,85	4,30	-	-	-	-
VII	0,20	2,56	1,40	1,21	1,84	3,78	-	0,96	0,92	-
VIII	0,16	-	-	1,27	-	3,77	0,69	0,80	0,71	0,56
IX	0,19	-	-	-	-	3,31	0,80	-	-	0,93
X	0,13	-	-	-	-	-	-	-	-	1,90
XI	0,10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2008 I-XII	0,29	2,59	1,49	1,23	1,84	3,71	0,72	0,89	0,85	0,82
2009 I	0,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>IV 2009</u> <u>III 2009</u>	100	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	51	x	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Łukasówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2008 II	1,76	1,81	1,94	1,83	1,72	1,71	1,71	-	-	-	-	-	-
III	1,79	1,90 ^a	2,10 ^a	1,74	1,70	1,69	1,69	-	-	-	-	-	-
IV ^a	2,03	1,96	2,33	2,13	2,04	2,05	2,06	-	-	-	-	-	-
V ^a	2,19	2,00	2,55	2,32	2,25	2,25	2,28	-	-	-	-	-	-
VI ^a	2,46	-	-	2,60	2,57	2,57	2,60	-	-	4,58	4,91	-	-
VII	1,78	-	-	2,60	2,80	2,80	2,80	-	-	4,00	4,68	6,0	1,25
VIII	1,02	-	-	2,40	-	-	-	1,74	-	-	-	-	0,94
IX	0,70	0,89	-	-	-	-	0,62	1,53	2,00	-	-	-	0,88
X	0,67	0,80	-	0,63	0,70	0,60	0,61	1,51	1,48	-	-	-	1,98
XI	0,63	0,85	0,80	0,54	0,57	0,54	0,56	1,68	1,66	-	-	-	-
XII	0,61	0,85	0,89	0,58	0,55	0,55	0,56	1,73	1,66	-	-	-	-
2008 I-XII	1,45	1,37	1,75	1,74	1,65	1,64	1,55	1,68	1,74	4,29	4,80	6,00	1,26
2009 I	0,68	1,09	1,00	0,63	0,56	0,56	0,58	2,75	1,78	-	-	-	-
II	0,71	1,09	1,01	0,67	0,58	0,56	0,60	2,00	2,00	-	-	-	-
III	0,84	1,34 ^a	1,54 ^a	0,84 ^a	0,66	0,80 ^a	0,83 ^a	-	-	-	-	-	-
IV ^a	1,19	1,67	1,77	1,22	1,06	1,06	1,06	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)													
<u>IV 2009</u> <u>III 2009</u>	142	125	115	145	161	133	128	x	x	x	x	x	x
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	59	85	76	57	52	52	51	x	x	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne warzywne ^a , owoce i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2008 I	4 837	6 485	28 466	4 533	9 496	4 166	1 247
II	4 057	7 512	29 258	1 648	11 386	7 061	926
III	6 783	9 981	34 225	1 522	9 141	6 324	921
IV	5 550	8 347	35 775	1 200	10 515	8 095	1 376
V	6 364	10 004	31 255	866	7 023	4 694	1 328
VI	6 993	9 116	22 921	5 323	80 969	9 650	1 476
VII	4 729	7 643	17 414	18 537	80 377	4 870	3 504
VIII	4 922	8 287	20 408	21 418	35 064	4 598	2 536
IX	5 603	8 544	30 257	33 420	23 667	3 790	1 385
X	6 194	9 965	26 349	58 979	11 531	2 973	1 278
XI	6 743	10 274	22 716	43 772	11 251	3 115	1 030
XII	8 143	14 364	23 741	18 107	9 182	3 407	1 414
2008 I-XII	70 918	110 522	313 261	209 325	299 602	62 743	18 421
2009 I	7 330	7 534	19 223	6 654	10 477	2 357	1 368
II	5 272	7 590	23 438	10 676	9 364	3 098	1 325
Wskaźniki zmian (%)							
<u>II 2009</u> <u>I 2009</u>	72	101	122	160	89	131	97
<u>II 2009</u> <u>II 2008</u>	130	101	80	648	82	44	143

^a łącznie z pojedynczymi sokami warzywnymi

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007		2008												2009		II 2009 II 2008 (%)
	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	
Owoce świeże	641 925	43 421	58 575	58 709	31 804	24 909	27 087	54 252	45 556	55 295	59 852	67 598	83 110	610 169	109 779	117 241	200
Jabłka	449 734	31 358	43 879	49 369	25 479	18 414	5 909	2 346	8 307	22 081	43 102	53 346	67 404	370 994	99 289	109 931	251
Gruszki	3 335	336	604	623	131	369	63	134	509	1 759	2 530	1 007	708	8 774	457	322	53
Truskawki	16 620	50	113	35	84	160	11 106	1 639	197	124	27	142	346	14 024	2	14	13
Sliwki	7 520	17	17	23	32	67	84	874	8 211	10 874	1 974	121	409	22 703	5	16	98
Maliny	24 610	40	15	15	18	12	645	11 414	9 676	8 753	977	229	706	32 501	76	208	1367
Wiśnie	4 481	1	63	49	49	62	608	9 688	544	38	1	2	35	11 139	21	-	-
Przetwory owocowe	667 148	42 248	45 227	46 788	48 422	48 486	55 217	69 531	66 783	64 858	80 124	75 337	58 098	701 119	54 723	47 128	104
Zagęszczony sok jabłkowy	170 636	7 385	8 767	9 724	10 722	13 803	14 544	14 282	19 418	20 710	41 848	41 668	20 691	223 561	21 200	15 041	172
Truskawki w puszkach	8 996	621	708	667	712	715	1 188	3 838	650	713	609	647	660	11 730	451	560	79
Wiśnie w puszkach	7 142	351	437	583	685	693	370	728	914	710	737	353	129	6 690	881	436	100
Dżemy	35 450	1 813	2 324	2 098	2 365	2 089	2 002	2 363	2 017	2 604	2 182	2 235	1 780	25 872	2 104	1 929	83
Mrożonki	273 742	19 065	20 152	19 680	18 781	16 673	21 541	31 956	29 012	26 246	21 843	18 205	18 664	261 819	18 286	20 335	101
Owoce świeże	287 533	19 941	25 194	22 838	19 183	14 641	22 473	51 506	35 067	32 938	23 684	24 768	28 267	320 500	33 195	34 642	137
Jabłka	129 576	12 946	15 936	16 800	14 487	10 125	3 828	1 625	3 512	6 902	12 016	15 136	17 493	130 806	25 943	29 357	184
Gruszki	2 073	191	281	277	84	141	31	69	289	932	1 410	642	363	4 709	333	181	64
Truskawki	15 710	58	126	53	141	200	10 795	1 768	310	218	38	133	270	14 110	4	13	10
Sliwki	4 215	10	7	15	26	38	46	440	3 629	4 452	1 058	49	88	9 858	5	15	232
Maliny	31 753	62	22	23	33	26	980	16 795	13 403	11 272	1 389	318	687	45 011	92	225	1008
Wiśnie	3 562	0	67	63	61	87	787	10 550	371	61	2	2	27	12 077	34	0	0
Przetwory owocowe	862 955	64 911	73 620	70 719	72 811	70 317	80 661	105 955	90 887	91 586	98 509	78 849	58 409	957 233	62 559	56 073	76
Zagęszczony sok jabłkowy	208 777	14 181	16 412	17 060	17 029	20 573	19 112	18 777	21 850	21 366	34 515	30 020	15 666	246 560	16 829	10 685	65
Truskawki w puszkach	11 367	900	1 183	900	1 014	1 080	1 522	4 941	999	1 084	911	931	788	16 255	614	752	64
Wiśnie w puszkach	7 482	508	571	733	945	821	463	685	1 002	864	996	617	442	8 646	811	495	87
Dżemy	50 844	3 174	3 631	3 353	4 249	3 520	3 229	4 117	3 605	4 506	4 196	3 493	2 639	43 713	3 269	2 853	79
Mrożonki	318 953	26 486	29 035	27 509	27 524	23 359	27 875	40 069	38 006	38 604	33 019	24 650	21 471	357 605	24 527	26 398	91

tys. EUR

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008												2009		II 2009 II 2008 (%)
	I-XII		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II										
	1 263 600	106 058	93 364	89 852	79 796	87 245	81 007	117 718	105 683	82 395	90 335	102 779	110 811	1 147 042	99 618	62 658											
Owoce świeże	234 066	20 051	24 039	18 928	21 177	26 394	17 853	23 521	16 931	16 229	23 289	21 840	18 243	248 496	22 214	15 359	67										
Banany	435 130	66 649	48 057	45 419	28 000	18 144	10 693	10 233	9 787	15 733	26 648	49 050	69 273	397 687	64 171	35 988	75										
Owoce cytrusowe	96 942	17	54	152	320	3 707	13 820	25 231	19 153	12 548	2 873	702	2 147	80 724	57	72	135										
Brzoskwinie i nekt.	128 948	1 690	2 994	5 881	8 816	8 970	3 894	7 421	18 909	16 506	17 331	11 690	5 638	109 740	3 626	3 463	116										
Winnogrona	92 778	185	287	732	3 071	11 366	20 601	34 700	25 258	3 154	511	860	2 233	102 958	261	384	134										
Arbuzy	138 198	3 156	3 959	3 805	3 815	5 372	4 727	5 504	751	2 620	2 297	1 256	1 264	38 527	295	470	12										
Jabłka	Przetwory razem	304 123	23 327	24 943	23 673	20 186	19 840	24 323	17 349	21 070	22 428	22 356	22 622	265 502	15 958	14 411	58										
Soki zagęszczone	114 928	10 156	7 608	9 139	9 230	7 071	7 423	8 296	5 189	7 391	6 588	7 004	9 512	94 607	7 005	6 243	82										
-sok pomarańczowy	29 186	2 894	3 133	3 512	2 443	2 751	2 555	2 728	1 977	2 707	2 532	2 521	2 734	32 485	2 276	1 573	50										
Mrożonki	33 570	2 883	3 071	2 899	2 729	1 821	2 121	3 791	3 412	2 474	2 348	1 869	1 920	31 337	1 402	1 657	54										
Susze	13 315	1 160	1 349	882	721	857	970	1 003	744	1 182	1 975	1 670	1 006	13 519	685	956	71										
Dżemy	7 817	650	712	676	924	855	1 150	995	780	783	1 469	1 333	288	10 615	404	376	53										
Przetwory puszkow.	132 521	8 309	12 042	9 986	9 576	9 473	8 033	10 139	7 173	9 033	9 894	10 230	9 776	113 665	6 280	5 088	42										
-ananasy	20 420	1 996	3 290	2 330	1 773	2 190	1 821	2 959	1 878	2 326	3 010	3 153	2 832	29 556	1 368	698	21										
-brzoskwinie	32 826	2 218	3 488	2 715	1 820	1 363	1 552	1 427	1 456	1 819	2 298	2 949	2 787	25 890	1 060	846	24										
Owoce świeże	848 910	85 557	79 287	81 909	74 193	79 363	63 744	74 614	73 236	67 238	81 631	77 301	79 351	917 424	68 736	47 146	59										
Banany	143 949	12 281	16 396	15 521	15 145	14 530	11 028	11 888	10 369	10 066	13 641	12 023	10 826	153 713	12 674	9 548	58										
Owoce cytrusowe	252 826	47 853	34 752	34 437	23 232	18 907	10 730	8 373	6 803	11 232	20 879	29 357	42 933	289 488	39 767	23 066	66										
Brzoskwinie i nekt.	73 328	38	82	247	445	4 615	13 047	21 020	17 196	9 877	2 010	540	1 338	70 454	72	84	103										
Winnogrona	134 592	3 971	5 215	8 514	11 172	11 227	4 783	7 810	16 838	14 228	16 526	11 384	6 882	118 549	5 324	5 030	96										
Arbuzy	22 809	100	198	412	1 620	6 218	5 991	6 724	4 033	661	302	312	568	27 139	128	239	121										
Jabłka	42 622	1 679	2 196	2 378	2 739	4 795	4 221	4 497	680	1 436	981	750	842	27 195	222	353	16										
Przetwory razem	369 457	31 791	29 308	29 144	29 935	22 740	26 252	29 101	23 750	28 538	32 490	31 235	29 107	343 393	20 447	20 358	69										
Soki zagęszczone	151 492	13 995	9 333	11 120	12 093	9 090	8 793	10 122	6 707	10 402	9 817	8 779	10 634	120 886	7 825	7 087	76										
-sok pomarańczowy	48 083	3 675	3 463	4 261	2 923	3 260	3 087	3 157	2 421	3 524	3 780	3 661	3 691	40 904	3 005	1 878	54										
Mrożonki	51 278	3 215	3 867	3 635	3 684	2 182	3 086	6 681	4 915	3 630	3 975	2 960	2 824	44 656	1 874	2 231	58										
Susze	23 000	2 361	2 774	1 981	1 794	1 751	1 770	1 653	1 594	2 577	4 680	4 308	2 393	29 635	1 578	2 305	83										
Dżemy	11 512	922	1 092	878	1 124	1 053	1 367	1 136	958	942	1 565	1 335	702	13 075	688	779	71										
Przetwory puszkow	129 662	11 063	12 007	11 360	11 021	8 502	11 077	9 299	9 448	10 630	12 186	13 475	12 321	132 389	8 277	7 836	65										
-ananasy	12 683	1 417	1 697	1 592	1 481	1 421	1 304	2 019	1 297	1 662	2 235	2 253	1 949	20 329	1 076	564	33										
-brzoskwinie	21 027	1 586	2 462	1 845	1 187	877	1 007	983	1 098	1 527	2 044	2 706	2 415	19 738	693	599	24										

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRIRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jablkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2008 I	0,41	0,57	1,16	3,38	1,55	0,51	1,47	0,95	2,11	1,45	1,45
II	0,36	0,47	1,11	5,38	1,47	1,07	1,45	0,92	2,02	1,67	1,31
III	0,34	0,44	1,51	-	1,47	1,28	1,46	0,90	2,06	1,35	1,26
IV	0,57	0,64	1,67	-	1,78	1,25	1,43	0,91	1,89	1,43	1,38
V	0,55	0,38	1,25	-	2,14	1,40	1,45	0,92	1,74	1,51	1,18
VI	0,65	0,49	0,97	2,95	1,52	1,29	1,23	0,96	1,50	1,28	1,25
VII	0,69	0,51	1,08	0,75	1,47	1,09	1,33	0,80	1,44	1,29	0,94
VIII	0,42	0,57	1,57	0,80	1,39	0,68	1,33	0,81	1,22	1,54	1,10
IX	0,31	0,53	1,76	1,19	1,29	1,61	1,33	0,87	1,09	1,52	1,22
X	0,28	0,56	1,39	0,97	1,42	1,35	1,45	0,88	0,85	1,50	1,35
XI	0,28	0,64	0,94	-	1,39	1,03	1,32	0,81	0,76	1,44	1,75
XII	0,26	0,51	0,78	-	0,97	0,78	1,20	0,77	0,82	1,20	3,43
2008 I-XII	0,43	0,53	1,27	2,20	1,49	1,11	1,37	0,88	1,46	1,43	1,47
2009 I	0,26	0,73	2,54		1,21	1,62	1,28	0,77	0,88	1,36	0,92
II	0,27	0,56	0,90	1,71	1,08	1,74	1,20	0,78	0,84	1,34	1,13
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>II 2009</u> <u>I 2009</u>	104	77	35	x	89	107	94	101	95	99	123
<u>II 2009</u> <u>II 2008</u>	75	119	81	32	73	163	83	85	42	80	86

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiR, i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2008 II	2,37	2,20	2,41	2,39	2,35	3,08	-	-	-	-	3,91	6,13	4,46	3,39	10,94
III	2,48	2,21	2,56	2,48	2,49	3,31	-	-	-	-	4,42	6,17	4,83	3,55	10,23
IV	2,65	2,32	2,68	2,54	2,74	3,38	-	-	-	-	4,31	6,85	4,73	3,64	8,53
V	3,08	2,82	3,12	3,10	2,98	3,37	9,83	-	-	-	3,40	7,53	5,00	3,70	7,39
VI	3,29	-	3,32	3,29	3,10	3,43	3,42	6,00	4,31	-	3,11	6,20	5,26	3,62	7,80
VII	3,34	-	-	-	-	3,47	5,33	2,91	4,99	1,59	2,48	4,57	5,38	3,94	7,28
VIII	1,50	-	-	-	-	2,62	5,17	1,59	3,73	1,18	3,03	4,37	5,05	3,94	5,06
IX	1,25	1,10	1,28	1,29	1,15	2,54	8,66	-	-	1,26	3,19	3,99	5,35	3,77	4,51
X	1,17	1,07	1,15	1,22	1,10	2,67	7,45	-	-	4,26	3,12	4,48	5,19	3,48	4,56
XI	1,04	1,00	1,10	1,06	1,08	2,62	9,63	-	-	4,38	3,24	4,22	3,89	3,61	4,89
XII	1,00	1,05	1,05	1,03	1,10	2,62	-	-	-	-	3,33	3,72	3,78	3,57	6,60
2008 I-XII	2,12	1,77	2,07	2,06	2,02	3,04	7,07	3,50	4,34	2,53	3,40	5,39	4,75	3,62	7,37
2009 I	1,05	1,05	1,10	1,05	1,10	2,88	-	-	-	-	3,76	3,69	4,38	3,92	8,55
II	1,02	1,08	1,03	1,02	1,09	3,51	-	-	-	-	4,47	3,39	5,12	3,93	10,11
III	1,09	1,06	1,04	1,03	1,10	3,73	14,83	-	-	-	6,19	3,36	5,55	4,05	9,38
IV	1,36	1,10	1,20	1,20	1,25	3,80	-	-	-	-	5,93	3,28	5,64	3,99	8,26
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>IV 2009</u> <u>III 2009</u>	125	104	115	117	114	102	x	x	x	x	96	98	102	99	88
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	51	47	45	47	46	112	x	x	x	x	138	48	119	110	97

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok Pomarańczowy ^a
2007 I-XII	8,07	7,52	7,56	3,14	1,66	2,29
2008 I	8,50	7,87	8,08	3,17	2,12	2,29
II	8,13	7,77	8,23	3,03	2,13	2,37
III	8,33	7,83	8,20	3,05	2,13	2,38
IV	8,00	7,83	8,20	3,05	2,09	2,26
V	8,20	7,80	8,30	-	2,09	2,22
VI	8,47	7,73	8,60	3,26	2,05	2,19
VII	7,47	7,37	8,10	3,53	2,00	2,26
VIII	8,13	7,37	8,43	3,51	1,92	2,20
IX	8,27	7,23	8,27	3,36	1,83	2,11
X	8,37	7,47	8,50	3,38	1,77	2,10
XI	7,50	7,47	8,13	3,38	1,75	2,08
XII	6,90	7,47	7,57	3,38	1,70	2,00
2008 I-XII	8,02	7,60	8,22	3,28	1,97	2,21
2009 I	6,93	7,13	6,63	3,45	1,75	2,01
II	6,93	7,07	6,50	-	1,71	1,94
III	6,67	7,13	6,57	-	1,62	1,96
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>III 2009</u> <u>II 2009</u>	96	101	101	x	95	101
<u>III 2009</u> <u>III 2008</u>	80	91	80	x	76	82

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2008 I	3,47	5,06	-	-	-	-	14,45	4,55	4,80	7,89	5,03
II	3,57	5,20	-	-	-	-	14,56	4,90	4,71	8,02	5,32
III	3,67	5,53	-	-	-	-	12,71	5,27	4,75	7,94	5,75
IV	3,92	5,79	-	-	-	-	11,06	5,47	4,91	8,45	5,97
V	4,25	6,06	-	-	13,48	-	9,94	4,76	5,08	9,01	6,19
VI	4,68	6,11	-	8,62	4,99	-	9,47	4,29	5,14	9,19	6,47
VII	4,87	6,12	5,27	7,33	6,89	13,72	9,39	4,07	5,46	7,98	6,63
VIII	3,23	5,16	2,94	-	-	13,12	6,66	4,00	5,51	6,56	6,53
IX	2,40	4,35	2,58	-	-	12,66	5,81	4,04	5,28	5,73	6,66
X	2,10	4,12	3,60	-	-	-	6,02	4,08	5,00	5,97	6,54
XI	1,95	4,26	-	-	-	-	6,69	4,12	4,95	6,12	5,16
XII	1,92	4,66	-	-	-	-	8,58	4,28	4,85	5,49	4,71
2008 I-XII	3,34	5,20	3,60	7,98	8,45	13,17	9,61	4,49	5,04	7,36	5,91
2009 I	1,94	5,15	-	-	-	-	11,85	4,60	5,08	5,43	5,19
II	1,93	5,91	-	-	-	-	12,89	5,21	5,19	5,31	5,76
III	1,96	6,75	-	-	-	-	12,39	6,72	5,46	5,22	6,62
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>III 2009</u> <u>II 2009</u>	102	114	x	x	x	x	96	129	105	98	115
<u>III 2009</u> <u>III 2008</u>	53	122	x	x	x	x	97	128	115	66	115

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2008 I	11,78	4,21	3,27	4,23	13,42	5,82	4,92
II	11,78	4,27	3,31	4,25	13,92	5,96	4,96
III	11,75	4,28	3,32	4,26	14,20	5,94	4,94
IV	11,86	4,31	3,36	4,28	14,44	6,00	5,02
V	12,03	4,31	3,41	4,21	14,48	6,02	4,98
VI	12,08	4,33	3,42	4,29	14,50	6,08	5,05
VII	12,17	4,34	3,45	4,33	14,56	6,14	5,05
VIII	12,17	4,35	3,47	4,33	14,62	6,18	5,02
IX	12,14	4,38	3,50	4,33	14,62	6,24	5,07
X	12,22	4,38	3,52	4,31	14,76	6,32	5,04
XI	12,17	4,40	3,56	4,34	14,76	6,44	5,08
XII	12,17	4,37	3,58	4,27	14,92	6,44	5,07
2008 I-XII	12,03	4,33	3,43	4,29	14,43	6,13	5,02
2009 I	12,06	-	3,59	4,26	15,00	6,52	5,08
II	12,08	-	3,61	4,30	15,04	6,48	5,14
III	12,03	-	3,63	4,32	15,06	6,54	5,18
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>III 2009</u> <u>II 2009</u>	100	x	101	100	100	101	101
<u>III 2009</u> <u>III 2008</u>	102	x	109	101	106	110	105

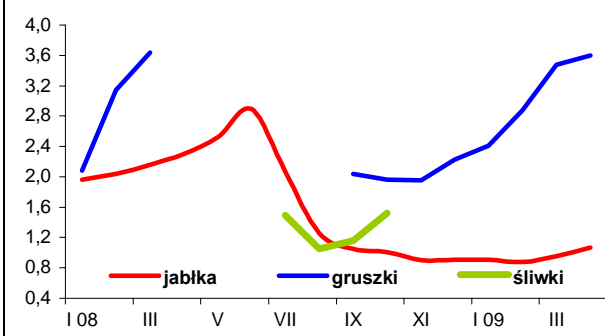
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

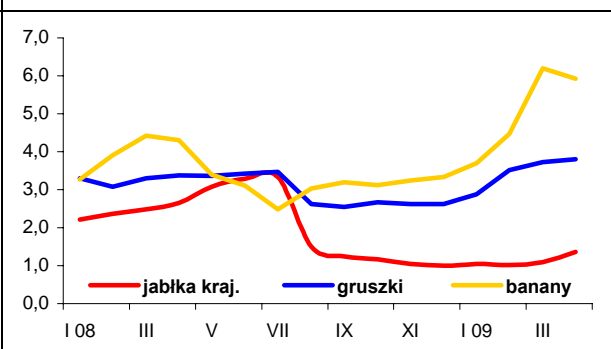
Miesiące	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-
II	73	89	-	67	67	-
III	77	87	-	65	66	-
IV	72	-	62	66	72	-
V	62	-	46	67	68	-
VI	-	-	52	72	68	-
VII	-	-	-	78	73	-
VIII	66	-	-	74	77	68
IX	52	79	-	77	79	71
X	62	79	-	65	64	-
XI	59	75	-	68	69	-
XII	61	76	-	71	59	-
2009 I	68	89	-	69	71	-
II	71	85	-	78	69	-
III	58	91	-	79	65	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i, "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

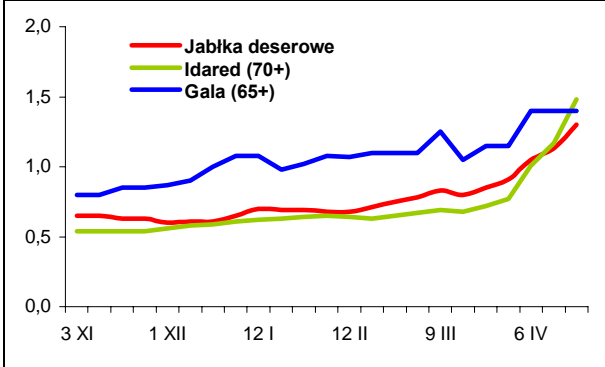
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2008 - 2009 r. (zł/kg)

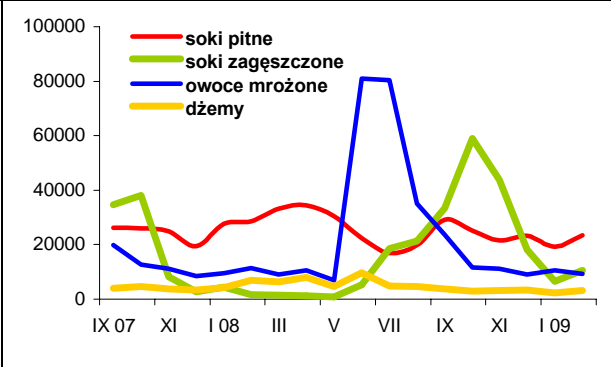
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2008-2009 (zł/kg)

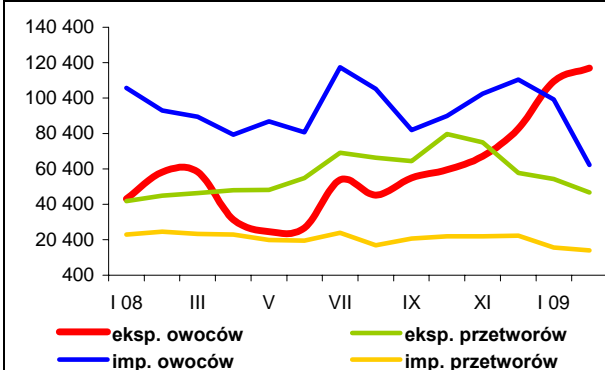
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od XI 2008 r. do IV 2009 r. (zł/kg)

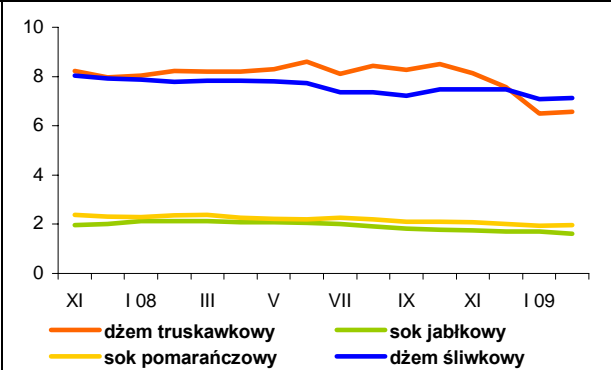
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2007 i w 2009 r. (tony)

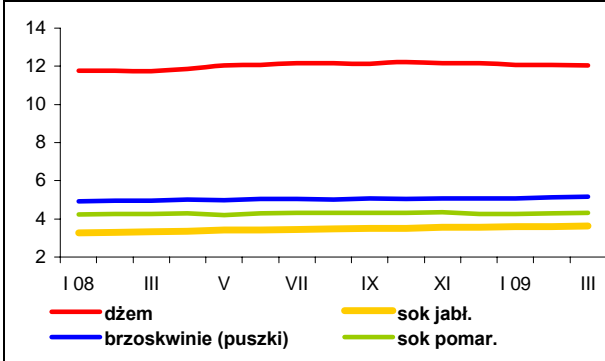
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2008 i 2009 r. (tony)

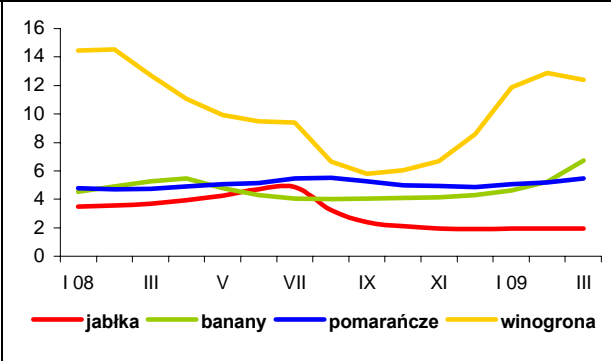
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2009 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2008 i 2009 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2008 i 2009 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

Przeciętne ceny skupu mleka w Polsce wzrosły z 86,84 zł/100 l w lutym do 87,05 zł/100 l w marcu br. Mleko o standardowych parametrach zdrożało odpowiednio z 94,05 do 94,53 zł/100 kg. Najwyższe ceny tego mleka płacono w m. północnym (103,35 zł/100 kg), zachodnim (88,82 zł/100 kg) i centralnym (88,10 zł/100 kg), natomiast najniższe w m. południowo-wschodnim (86,65 zł/100 kg).

Ceny jałówek w kwietniu br. kształtowały się od 1800 do 2600 zł/szt., średnio 2450 zł/szt., a krów dojnych od 1800 do 3150 zł/szt., średnio ok. 2400 zł/szt.

Na krajowym rynku wyrobów mleczarskich w kwietniu br. utrzymywały się na ogół stosunkowo małe rozpiętości cen zbytu. Ceny mleka spożywczego 2% wahały się w granicach 156-166 zł/100 kg. Ceny mleka UHT 2%, notowane w m. północnym i centralnym, kształtowały się od 175 do 180 zł/100 kg. Ceny jogurtu 2%, notowane w m. centralnym i południowo-wschodnim, wynosiły odpowiednio ok. 340 i 310 zł/100 kg. Ceny kefiru 2%, notowane we wszystkich makroregionach, wykazywały duże zróżnicowanie: od ok. 280 zł/100 kg w m. centralnym, ok. 260 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim, 240 zł/100 kg w m. północnym do ok. 212 zł/100 kg w m. zachodnim.

Ceny śmietany 10-29% charakteryzowały się małym zróżnicowaniem: od 490 zł/100 kg w m. północnym do ok. 520 zł/100 kg w pozostałych makroregionach. Podobnie notowano małe zróżnicowanie cen masła w blokach: od ok. 905 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim do ok. 960 zł/100 kg w m. północnym. Jedynie w m. centralnym masło to staniało w ciągu kwietnia z ponad 1007 do 923 zł/100 kg. Większe zróżnicowanie cen zbytu dotyczyło masła konfekcjonowanego: od ok. 1020 zł/100 kg w m. centralnym, ok. 1090 zł/100 kg w m. północnym do ponad 1150 zł/100 kg w m. zachodnim.

Ceny zbytu mleka pełnego w proszku średnio w kraju nie wykazywały w ciągu miesiąca większych zmian, przy zróżnicowanych tendencjach w poszczególnych makroregionach. W m. północnym PMP staniało z 863 do 742 zł/100 kg, a w m. południowo-wschod-

nim zdrożało z 773 do ponad 880 zł/100 kg. Równocześnie ceny OMP utrzymywały się na wyrównanym poziomie: od ok. 670 zł/100 kg w m. zachodnim i północnym do ok. 700 zł/100 kg w m. centralnym. Podobnie ceny serów dojrzewających utrzymywały się na zbliżonym poziomie: Edam 1030-1090 zł/100 kg oraz sery: Podlaski, Zamojski i Morski od 980 zł/100 kg w m. północnym do ok. 1030 zł/100 kg w m. centralnym i południowo-wschodnim. Natomiast ser Gouda odznaczał się zróżnicowaniem cen zbytu.: od ok. 900 zł/100 kg w m. zachodnim do ok. 1000 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim i ok. 1040 zł/100 kg w m. północnym. Ceny sera Radamer kształtowały się od 1347 do ponad 1400 zł/100 kg. Natomiast ceny twarogu kształtowały się od ok. 700 zł/100 kg w m. północnym do ponad 1010 zł/100 kg w m. centralnym.

W poszczególnych krajach Wspólnoty Europejskiej w kwietniu br. ceny zbytu wyrobów mleczarskich na ogół utrzymywały się na zbliżonym poziomie. Ceny masła w Belgii utrzymywały się na poziomie ok. 2230 EUR/tonę. Podobnie w Niemczech płacono bez zmian 2175 EUR/tonę, we Francji 2150 EUR/tonę, we Włoszech 2300 EUR/tonę. Nieznacznie zdrożało masło w Holandii, w ciągu kwietnia z 2160 do 2180 EUR/tonę, w Polsce z 2013 do 2127 EUR/tonę i Wielkiej Brytanii z 2169 do 2267 EUR/tonę. Mleko pełne w proszku zdecydowanie zdrożało: w Belgii z 1939 do 2039 EUR/tonę, w Niemczech z 1775 do 1800 EUR/tonę, we Francji z 1850 do 1920 EUR/tonę, w Holandii z 1850 do 1890 EUR/tonę oraz w Polsce z 1726 do 1768 EUR/tonę. Wzrosły również ceny odtłuszczonego mleka w proszku: w Belgii z 1653 do 1688 EUR/tonę, w Holandii z 1380 do 1400 EUR/tonę oraz w Polsce z 1495 do 1578 EUR/tonę. W Niemczech ceny proszku odtłuszczonego utrzymały się na niezmiennym poziomie 1363 EUR/tonę.

Ceny serwatki w proszku utrzymały się na niezmiennym poziomie w Niemczech (360 EUR/tonę), we Francji (380 EUR/tonę) oraz w Holandii (380 EUR/tonę).

Tab. 1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2007 I-XII	8 379,9	107,46	.
2008 I-XII	8 686,4	102,58	.
2008 II	638,4	120,59	121,17
III	688,0	116,63	117,54
IV	690,8	110,95	111,68
V	785,7	104,97	107,23
VI	769,2	101,82	103,71
VII	793,2	97,58	101,61
VIII	780,0	94,83	99,71
IX	739,4	93,29	99,33
X	711,9	90,80	97,15
XI	647,3	90,20	95,98
XII	674,7	88,97	96,03
2009 I	663,3	87,92	93,98
II	673,9	86,84	94,05
III	737,4	87,05	94,53
Wskaźnik zmian w %			
<u>III 2009</u> II 2009	109,4	100,2	100,5
<u>III 2009</u> III 2008	107,2	74,6	80,4

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2007 I-XII	2 400,0	129,9	40,5	368,4	350,6	181,9	329,6	252,6
2008^a I-XII	2 166,3	124,8	41,3	368,7	346,8	173,6	317,1	279,6
2008 ^a I	184,3	6,5	2,8	32,8	24,4	13,8	27,5	21,2
II	169,2	6,5	2,7	31,3	24,2	13,1	26,0	21,8
III	178,8	8,4	3,3	33,3	27,5	14,3	28,9	22,5
IV	177,7	9,7	5,0	35,0	26,9	13,8	27,4	21,9
V	194,0	11,7	7,4	33,8	31,4	15,2	27,6	21,8
VI	190,4	16,3	4,8	30,6	35,4	13,4	24,6	24,0
VII	185,2	16,1	3,5	30,7	35,0	15,3	26,1	25,6
VIII	177,9	11,9	3,1	30,0	31,4	14,6	25,7	24,5
IX	176,4	10,7	2,6	28,4	30,4	15,7	25,7	24,8
X	179,8	10,6	1,8	30,5	29,3	15,6	26,6	24,7
XI	176,2	6,9	1,9	28,5	25,7	13,5	25,5	23,3
XII	176,4	9,5	2,5	23,8	25,2	15,4	25,4	23,6
2009 I	186,4	5,3	2,2	36,9	23,8	14,1	28,1	24,6
II	178,7	6,3	2,0	33,6	22,5	12,9	25,5	20,8
Wskaźnik zmian w %								
<u>II 2009</u> I 2009	95,9	118,9	90,9	91,1	94,5	91,5	90,7	84,6
<u>II 2009</u> II 2008	105,6	96,9	74,1	107,3	93,0	98,5	98,1	95,4

^a dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2008 II	1,51	1,98	9,64	10,82	12,34	12,47	0,76	5,58	8,78	14,03
III	1,51	1,97	9,41	10,90	11,97	12,28	0,77	5,55	8,72	13,55
IV	1,51	1,94	8,90	10,69	11,81	12,08	0,77	5,53	8,69	12,58
V	1,51	1,92	8,60	9,68	11,51	11,56	0,77	5,53	8,71	11,72
VI	1,51	1,88	8,67	9,78	11,38	11,65	0,79	5,52	8,67	11,56
VII	1,51	1,87	8,65	9,77	11,40	11,54	0,81	5,53	8,65	11,55
VIII	1,51	1,86	8,40	9,78	11,38	11,53	0,79	5,50	8,63	11,58
IX	1,51	1,85	8,09	9,57	11,34	11,32	0,80	5,47	8,66	11,53
X	1,51	1,82	7,53	9,00	11,26	11,19	0,79	5,48	8,68	11,37
XI	1,50	1,79	7,35	9,04	10,81	11,12	0,80	5,48	8,64	11,08
XII	1,51	1,78	7,09	8,90	11,00	10,97	0,80	5,49	8,64	10,86
2009 I	1,51	1,76	6,75	8,53	10,00	10,77	0,81	5,51	8,67	10,68
II	1,51	1,76	7,02	8,38	10,89	10,85	0,81	5,50	8,59	10,75
III	1,50	1,73	7,21	8,74	10,83	10,80	0,80	5,49	8,53	10,87
IV ^a	1,60	1,74	6,84	7,74	9,34	10,80	.	5,08	8,85	10,89
Wskaźnik zmian w %										
<u>III 2009</u> II 2009	99,3	98,3	102,7	104,3	99,4	99,5	98,8	99,8	99,3	101,1
<u>III 2009</u> III 2008	99,3	87,8	76,6	80,2	90,5	87,9	103,9	98,9	97,8	80,2

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 20-26 IV 2009 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (400 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2008 II	2,02	2,77	12,13	3,05	3,94	0,68	1,09	1,56	11,72	21,30
III	2,02	2,78	12,38	3,06	3,86	0,68	1,10	1,57	11,71	20,63
IV	2,03	2,78	12,53	3,06	3,78	0,69	1,14	1,57	11,78	20,10
V	2,03	2,77	12,71	3,04	3,67	0,70	1,15	1,57	11,78	19,51
VI	2,04	2,78	12,86	3,05	3,65	0,70	1,15	1,58	11,77	18,76
VII	2,04	2,75	12,91	3,06	3,61	0,70	1,16	1,59	11,81	18,24
VIII	2,05	2,74	12,94	3,07	3,58	0,71	1,16	1,59	11,82	17,93
IX	2,04	2,74	12,85	3,07	3,57	0,71	1,16	1,59	11,84	17,77
X	2,05	2,72	12,93	3,07	3,54	0,71	1,14	1,59	11,83	17,56
XI	2,04	2,72	12,87	3,07	3,52	0,71	1,12	1,59	11,85	17,44
XII	2,05	2,70	12,86	3,09	3,50	0,71	1,10	1,59	11,84	17,08
2009 I	2,05	2,71	12,84	3,10	3,49	0,71	1,09	1,59	11,85	16,80
II	2,05	2,71	12,77	3,11	3,46	0,71	1,08	1,58	11,86	16,42
III	2,04	2,70	12,71	3,11	3,45	0,71	1,10	1,57	11,83	16,42
Wskaźnik zmian w %										
<u>III 2009</u> II 2009	99,5	99,6	99,5	100,0	99,7	100,0	101,9	99,4	99,7	100,0
<u>III 2009</u> III 2008	101,0	97,1	102,7	101,6	89,4	104,4	100,0	100,0	101,0	79,6

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2007 I-XII	99,2	131,5	32,1	171,5	97,7	16,8	26,8	6,6	61,2	35,7
2008 I-XII	133,8	152,2	30,2	249,1	96,8	23,5	22,6	6,0	29,9	27,0
2008 I	10,4	12,4	3,2	15,1	9,3	2,6	1,5	0,5	1,2	2,4
II	8,0	12,3	4,1	12,1	9,1	1,8	1,7	0,5	2,7	2,5
III	6,7	12,1	3,0	12,6	8,8	3,6	1,6	0,5	4,1	2,6
IV	8,2	11,9	3,7	13,2	8,8	3,0	1,8	0,4	2,3	2,4
V	12,6	12,6	3,3	17,7	9,0	1,4	1,7	0,5	1,6	2,4
VI	23,4	14,7	3,2	33,2	7,5	1,2	1,8	0,5	1,1	2,8
VII	11,9	15,2	1,8	27,4	6,8	0,8	1,6	0,6	1,9	2,4
VIII	9,2	13,6	1,3	23,2	6,8	1,3	1,8	0,5	1,2	1,8
IX	11,5	12,7	1,5	25,0	8,2	2,5	2,5	0,5	4,5	3,0
X	11,7	12,7	1,9	26,1	8,2	1,5	2,8	0,6	4,4	1,9
XI	8,2	11,9	1,8	23,8	7,9	1,8	2,3	0,4	3,5	1,8
XII	12,0	10,2	1,5	19,9	6,3	1,9	1,4	0,5	1,4	1,0
2009 I	9,9	9,7	1,9	20,3	9,3	1,0	2,7	0,4	6,2	2,1
II	4,9	8,4	1,5	19,8	8,4	2,3	2,0	0,3	4,0	1,3
Wskaźnik zmian w %										
$\frac{\text{II 2009}}{\text{I 2009}}$	49,5	86,6	78,9	97,5	90,3	230,0	74,1	75,0	64,5	61,9
$\frac{\text{II 2009}}{\text{II 2008}}$	61,3	68,3	36,6	163,6	92,3	127,8	117,6	60,0	148,1	52,0

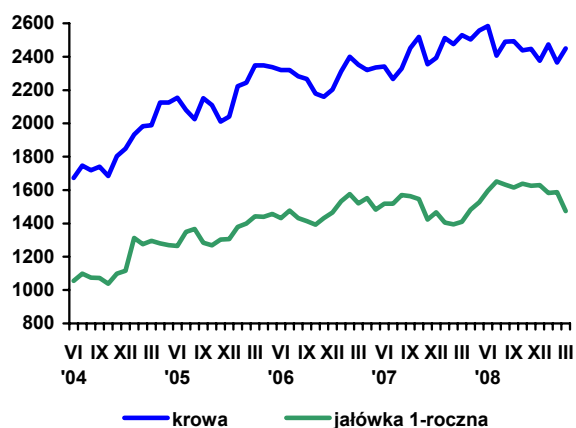
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

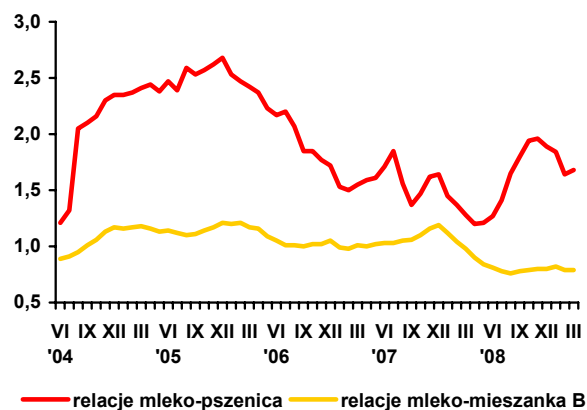
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
200 I-XII	2 963	2 766	2 738	841	1 014	2 229	3 138	3 291	571	933
200 I-XII	2 114	3 097	2 623	609	1 175	2 218	3 679	3 479	914	1 080
200 I	2 614	3 367	2 468	632	1 150	2 294	3 595	4 050	1 074	1 023
II	2 404	3 272	2 672	736	1 176	2 509	3 650	3 521	810	1 043
III	2 187	3 202	2 635	867	1 150	1 243	3 708	3 856	598	992
IV	2 115	3 104	2 576	679	1 153	1 546	3 581	3 145	827	1 076
V	2 136	3 065	2 523	579	1 181	2 103	3 704	3 490	1 200	1 142
VI	2 320	3 016	2 616	580	1 179	2 697	3 696	3 355	1 443	1 079
VII	2 194	2 985	2 782	652	1 180	2 367	3 704	3 094	1 135	927
VIII	1 978	2 918	2 793	690	1 268	2 993	3 716	3 313	1 335	1 101
IX	1 701	3 196	2 775	604	1 224	2 928	3 843	3 347	854	1 126
X	2 187	3 256	2 818	595	1 237	3 046	3 798	3 884	861	1 236
XI	1 712	2 969	2 516	468	1 119	2 377	3 449	3 489	758	1 159
XII	1 651	2 808	2 552	418	1 086	2 162	3 623	3 157	1 334	1 158
200 I	1 546	2 674	2 155	359	1 000	2 482	3 043	3 048	544	1 093
II	1 396	2 713	2 197	334	1 004	1 613	3 095	3 123	666	1 029
Wskaźnik zmian w %										
$\frac{\text{II 2009}}{\text{I 2009}}$	90,3	101,5	101,9	93,0	100,4	65,0	101,7	102,5	122,4	94,1
$\frac{\text{II 2009}}{\text{II 2008}}$	58,1	82,9	82,2	45,4	85,4	64,3	84,8	88,7	82,2	98,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

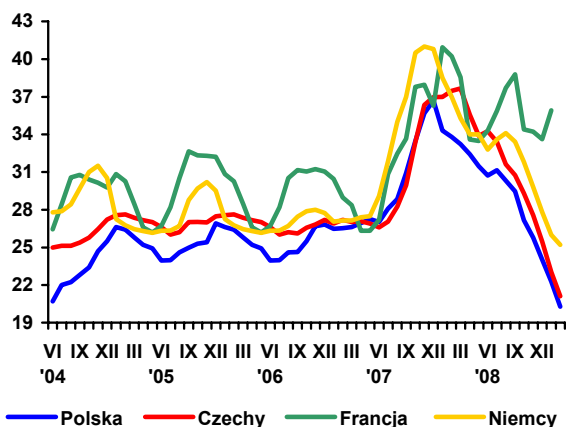
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

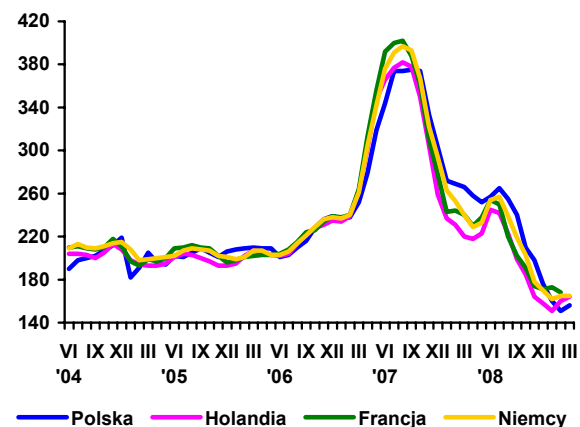
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

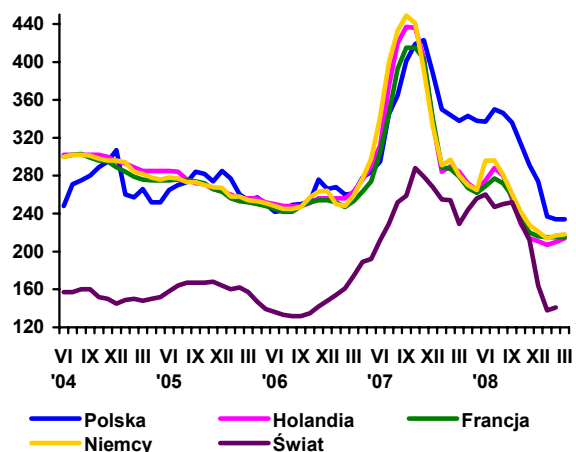
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

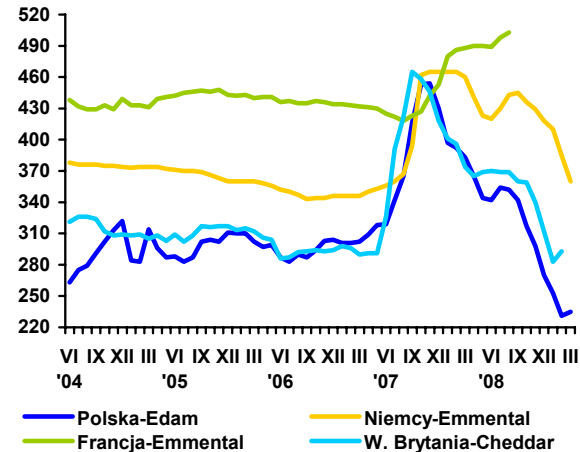
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W marcu 2009 r. cena skupu żywca wołowego wynosiła 4,73 zł/kg wagi żywej i była o 4% wyższa niż w poprzednim miesiącu i o 17,2% wyższa niż przed rokiem. W I kwartale br. średnia cena skupu bydła wyniosła 4,51 zł/kg i była o ok. 12% wyższa niż w analogicznym okresie 2008 r. Żywiec wołowy podrożał przede wszystkim w relacji do drobiu, którego ceny skupu rosły wolniej od cen skupu bydła. W I kwartale br. 1 kg żywca wołowego stanowił równowartość 1,29 kg drobiu wobec 1,20 kg w I kwartale 2008 r. Natomiast żywiec wołowy potaniał w relacji do żywca wieprzowego, którego ceny wzrosły w tym czasie o ponad 31%. Relacje cen tych dwóch rodzajów żywca obniżyły się odpowiednio z 1,16 do 0,99. Rosnącym cenom żywca wołowego towarzyszyły podwyżki ceny skupu cieląt. W I kwartale br. wynosiły one 8,95 zł/kg wagi żywej i były o ok. 8% wyższe niż przed rokiem.

Według informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, w kwietniu br. ceny skupu bydła obniżyły się z 4,93 zł/kg wagi żywej (29.03 br.) do 4,81 zł/kg (26.04. br.), w tym ceny skupu buhajków z 5,63 do 5,55 zł/kg wagi żywej, ceny jałówek z 4,72 do 4,68 zł/kg, a ceny krów po okresie spadku zaczęły ponownie rosnać i w końcu kwietnia były zbliżone do poziomu sprzed miesiąca. Natomiast spadek cen skupu cieląt nastąpił dopiero w końcu kwietnia (z 10,1 do 9,31 zł/kg).

W I kwartale 2009 r. cena zbytu mięsa wołowego z kością wynosiła średnio 18,56 zł/kg i była o 12% wyższa niż w I kwartale 2008 r., natomiast cena detaliczna tego asortymentu mięsa wołowego wzrosła w tym okresie o ok. 4%. Na silniejszy wzrost cen zbytu wołowiny niż jej cen detalicznych wpływa eksport tego gatunku mięsa. W kwietniu ceny sprzedaży ćwierci z buhajków i krów spadały, a ich poziom podwyższył się dopiero w ostatnim tygodniu miesiąca. Wówczas ceny sprzedaży ćwierci z buhajków były zbliżone do poziomu z przed miesiąca (11357 zł/tonę), a ceny ćwierci z krów były o ok. 2% niższe niż przed miesiącem (9016 zł/tonę).

W I kwartale br. skup żywca wołowego rósł z miesiąca na miesiąc. W marcu br. wynosił on 28,8 tys. ton wagi żywej i był o ok. 17% większy niż w lutym. Wzrosła również o ok. 13% produkcja sprzedana w zakładach zatrudniających powyżej 50 osób (do 14 tys. ton). Był to efekt większych ubojów przemysłowych bydła. W I kwartale 2009 r. wyniosły one 357,9 tys. sztuk i były o ok. 13,5% większe niż w I kwartale 2008 r., w tym uboje jałówek wzrosły o 15,5%. Struktura uboju bydła była zbliżona do struktury z analogicznego okresu 2008 r. Udział byków wynosił 50,9%, krów 34,6% i jałówek 14,5%.

Większe uboje bydła umożliwiły wzrost eksportu wołowiny. W lutym 2009 r. eksport mięsa wołowego wyniósł 15 tys. ton i był o ok. 44% większy niż przed miesiącem i o ok. 18% większy niż w lutym 2008 r. Ceny w jego eksporcie wzrosły z 2,71 EUR/kg w styczniu br. do 2,82 EUR/kg w lutym br. Natomiast miał miejsce spadek eksportu cieląt, z 27,2 tys. sztuk w styczniu br. do 19 tys. sztuk w lutym br. Ich ceny w eksporcie wzrosły z 2,71 do 2,86 EUR/kg, ale w porównaniu do stycznia i lutego 2008 r. były średnio o 6% niższe. W ciągu dwóch miesięcy 2009 r. eksport cieląt był o ok. 23% mniejszy niż w analogicznym okresie 2008 r.

W końcu kwietnia 2009 r. cena referencyjna wołowiny w UE-27 wynosiła ok. 323 EUR/100 kg tuszy kl. R3 i była o ok. 2% niższa niż przed miesiącem. Spadły ceny wołowiny w Danii, Niemczech, Grecji, Francji, Włoszech. W kwietniu br. we Włoszech ceny młodego bydła rasy Limusion obniżyły się z 2,70 do 2,60 EUR/kg (o 4%), a młodego bydła rasy Czarno-Białej z 1,47 do 1,34 EUR/kg (o 9%). W Polsce, w końcu kwietnia 2009 r., cena referencyjna wołowiny wynosiła 239,8 EUR/100 kg tuszy i była o ok. 2% wyższa niż przed miesiącem. Wzrost cen odnotowano również w Hiszpanii, Wlk. Brytanii, Szwecji.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny
			ogółem	żywiec	mięso	
I-XII 2004		255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8
I-XII 2005 ^c		204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7
2006	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
2008	I	13,4	12,8	1,7	10,7	1,1
	II	13,4	14,4	1,7	12,7	1,1
	III	13,4	14,4	1,7	12,4	1,2
	IV	14,9	12,0	1,6	10,1	0,3
	V	13,8	16,8	2,1	14,7	0,7
	VI	13,3	14,8	1,8	12,7	0,4
	VII	12,8	12,7	1,6	10,8	0,5
	VIII	11,5	11,5	1,5	9,0	0,8
	IX	12,9	15,5	1,3	13,4	0,6
	X	15,3	17,0	2,6	13,5	0,9
	XI	13,7	15,4	1,2	11,8	0,8
	XII	13,5	16,8	1,8	14,2	0,9
2009	I	11,1	13,0	1,6	10,4	0,5
	II	13,2	17,6	1,8	15,0	0,4
	III	15,5				

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością	
						zbytu	detalicznej
2006	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
2007	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52
	XII	3,91	8,56	16,09	17,68	4,11	4,52
2008	I	3,98	8,55	16,34	17,82	4,10	4,47
	II	4,03	8,26	16,52	17,94	4,09	4,45
	III	4,03	8,03	17,10	17,93	4,24	4,45
	IV	4,05	7,71	17,15	18,02	4,23	4,45
	V	4,08	7,51	17,16	18,10	4,21	4,44
	VI	4,19	7,67	17,20	18,14	4,11	4,33
	VII	4,03	7,58	17,57	18,23	4,36	4,52
	VIII	4,10	7,38	17,64	18,21	4,30	4,44
	IX	4,12	7,26	17,63	18,35	4,28	4,45
	X	4,06	7,62	17,79	18,38	4,38	4,52
	XI	4,09	7,91	17,76	18,40	4,34	4,49
	XII	4,13	7,97	17,88	18,42	4,34	4,47
2009	I	4,25	8,07	18,40	18,61	4,33	4,38
	II	4,54	9,10	18,50	18,79	4,07	4,14
	III	4,73	9,67	18,79	19,18	3,97	4,05
w % ceny	sprzed roku	117,2	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	104,0	-	-	-	-	-

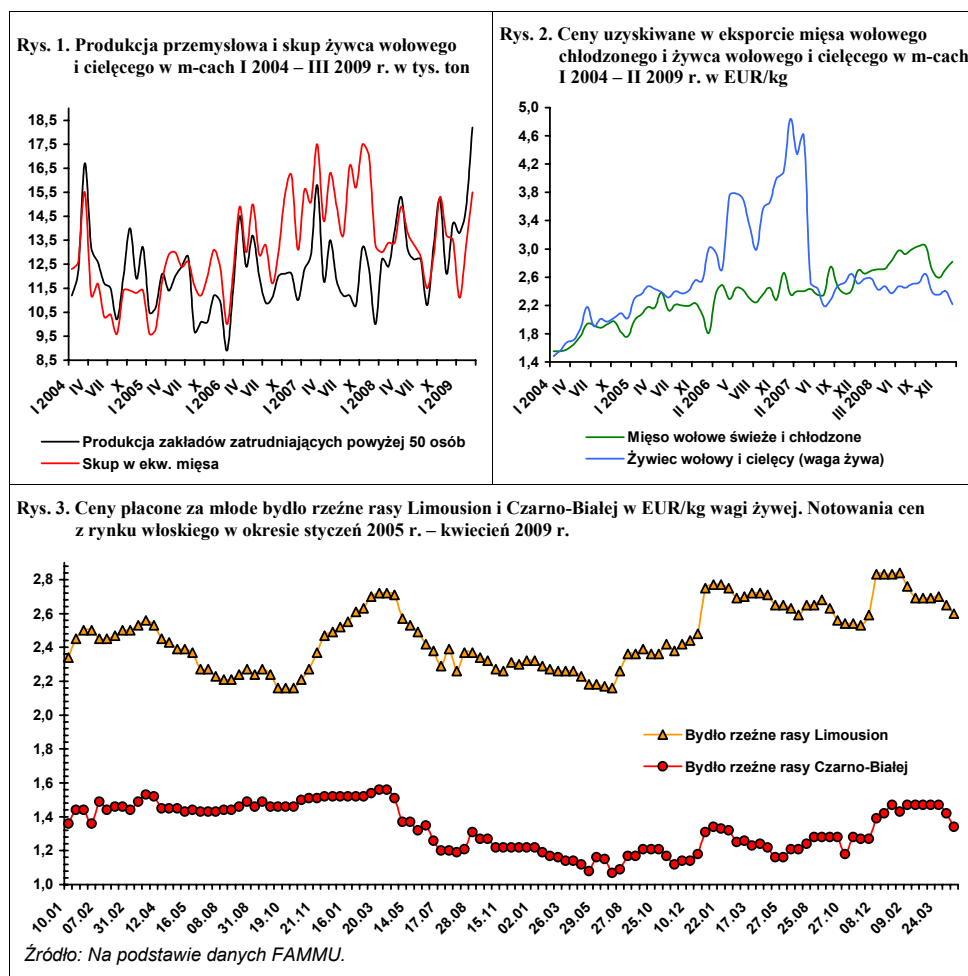
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	IX 2008	X 2008	XI 2008	XII 2008	I 2009	II 2009	III 2009	IV 2009	V 2009
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,02	4,17	4,86	4,36	4,19	4,57	4,74	4,93	4,81
Buhaje	4,59	4,61	4,68	4,77	4,68	4,99	5,28	5,46	5,32
Krowy	3,31	3,43	3,43	3,40	3,28	3,66	3,77	4,00	3,92
Średnia cena targowiskowa ciałąt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	7,91	7,77	8,03	8,17	8,07	8,18	8,56	9,77	9,31
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 039	9 349	9 296	9 596	8 737	10 664	11 217	11 373	11 357
Ćwierci z krów rzeźnych	7 124	7 758	7 395	7 705	7 010	8 671	8 990	9 227	9 016
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	320,4	324,4	327,7	328,1	326,2	336,3	333,5	327,6	322,98
Polska	277,9	274,1	250,0	245,5	244,5	236,6	224,3	233,5	239,8

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

W I półroczu 2008 r. skup meldunkowy trzody wyniósł 712 tys. ton, a rzeczywisty 1027 tys. ton. W II półroczu było to odpowiednio 638 i 904 tys. ton. Różnica między skupem meldunkowym a rzeczywistym wynosiła więc w obu wypadkach ponad 40%. Z powyższych liczb wynika, że skup meldunkowy pokazuje jedynie tendencję zmian. Dzieje się tak dlatego, że dane miesięczne i kwartalne dotyczą tylko skupu o wartości nie przekraczającej 10 tys. zł. Dopiero statystyka półroczna i roczna uwzględnia korekty wynikające ze sprawozdawczości małych podmiotów.

W I kwartale 2009 r. skup meldunkowy trzody wyniósł 286 tys. ton i był o 23% mniejszy niż w I kwartale 2008 r. Skalę spadku skupu traktować można jako przybliżoną skalę spadku produkcji, jaka może mieć miejsce w I półroczu 2009 r., a którego powodem jest spadek pogłowia trzody chlewnej, który w listopadzie 2008 r. wyniósł 20% w stosunku do listopada 2007 r.

O tym, że skala spadku produkcji trzody będzie relatywnie duża, świadczy też znaczący wzrost cen skupu trzody. W I kwartale 2009 r. przeciętna cena wyniosła 4,55 zł/kg i była o 31% wyższa niż w I kwartale 2008 r. Obecnie ceny na rynku krajowym są na tyle wysokie, że mimo osłabienia złotego, wyrażone w euro kształtują się nadal na poziomie nieco wyższym od średniego w Unii Europejskiej i dużo wyższym niż w Danii. Sprzyja to wzrostowi importu, który w dwóch pierwszych miesiącach 2009 r. był o 9% większy niż w tym samym okresie 2008 r. Eksport w tym okresie obniżył się natomiast o 15%.

W prognozie z maja 2009 r. Komisja Europejska przewiduje, że w 2009 r. produkcja trzody w UE-27 obniży się o 2,6%. W I kwartale spadek produkcji miał być największy i wynieść 4,4%. Zgodnie z prognozą Komisji w pozostałych kwarta-

łach skala spadku produkcji wieprzowiny w Unii Europejskiej wyniesie ok. 2%. Spadek produkcji, jaki miał miejsce w I kwartale nie wywołał jednak istotnego wzrostu cen. W I kwartale przeciętna cena trzody klasy E wyniosła w UE-27 jedynie 136 EUR i była zbliżona do ceny z I kwartału 2008 r., a także znacznie niższa od prognozowanej przez Komisję Europejską w październiku 2008 r. (160,11 EUR/100 kg wagi poubojowej).

Podobna sytuacja miała miejsce w kwietniu, kiedy cena trzody w UE-27 ukształtowała się na poziomie około 143 EUR/100 kg. Brak wzrostu cen, mimo spadku produkcji jest wynikiem obniżenia eksportu z powodu zniesienia w sierpniu ub. roku dopłat do eksportu mięsa wieprzowego. W okresie styczeń-luty 2009 r. eksport wieprzowiny z Unii Europejskiej do krajów trzecich obniżył się o 2,4%. Komisja Europejska przewiduje, że w całym 2009 r. eksport wieprzowiny do krajów trzecich może obniżyć się nawet o ok. 23%. Taka sytuacja będzie miała niewątpliwie wpływ na ceny w całej Unii Europejskiej, które mimo spadku produkcji mogą być niższe od ubiegłorocznych.

Wysoki wzrost cen żywca wieprzowego w Polsce w I kwartale 2009 r. przełożył się na wzrost cen detalicznych mięsa i przetworów wieprzowych. W I kwartale 2009 r. cena detaliczna mięsa wieprzowego była o 8,8% wyższa niż w I kwartale 2008 r. Cena schabu była wyższa o 7%, szynki gotowanej o 6%, a kiełbasy toruńskiej o 9%. Ceny detaliczne schabu były w I kwartale 2009 r. wyższe o 12% niż ceny zbytu, szynki gotowanej o 24%, a kiełbasy toruńskiej o 22%. Rok wcześniej o tej porze przewaga cen detalicznych nad cenami zbytu wynosiła odpowiednio 12, 26 i 25%.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	
2006 I-XII	2178,0	112,0	411,7	135,6	182,9	90,6	228,8
2007 I-XII	2210,0	101,5	363,9	88,4	256,9	140,5	107,0
I-VI	1127,6	109,4	167,6	99,2	85,2	51,9	82,4
2008 I-XII	1931,2	87,4	x	x	x	x	x
I	120,7	87,9	26,5	81,8	31,7	211,3	-5,2
II	121,0	87,9	33,9	112,3	28,8	194,6	5,1
III	128,9	91,4	36,9	116,0	29,9	131,7	7,0
IV	126,1	105,3	44,5	166,7	28,2	190,5	16,3
V	111,6	84,6	37,4	131,7	39,5	246,9	-2,1
VI	103,3	95,6	42,3	148,4	37,7	169,1	4,6
I-VI	1027,0	91,1	186,9	111,5	190,6	223,7	-3,7
VII	107,5	91,5	38,6	167,8	47,1	191,5	-8,5
VIII	98,1	83,3	37,5	148,8	46,5	164,3	-9,0
IX	104,8	99,3	39,6	156,5	50,1	213,2	-10,5
X	116,3	86,6	38,9	147,9	45,7	187,3	-7,1
XI	102,6	77,4	30,0	104,9	43,0	191,1	-13,0
XII	108,8	96,2	22,9	91,2	33,4	193,1	-10,5
2009 I	99,8	82,7	26,0	98,1	39,5	124,6	-13,5
II	88,1	72,8	25,5	75,2	26,6	92,4	-1,1
III	97,7	75,8	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku= 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów, dane półroczne i roczne przeliczone są na wagę mięsa.

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provit w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2007 IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
XII	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
2008 I	3,49	73,59	4,7	107,50	3,2	172,25	2,0	83
II	3,27	74,59	4,4	110,55	3,0	176,72	1,9	73
III	3,62	76,32	4,7	113,50	3,2	180,61	2,0	76
IV	3,63	77,18	4,7	116,19	3,1	183,39	2,0	77
V	4,02	78,29	5,1	117,56	3,4	184,02	2,2	82
VI	4,31	78,28	5,5	117,73	3,7	184,50	2,3	99
VII	4,46	77,17	5,8	117,47	3,8	184,85	2,4	101
VIII	4,51	69,00	6,5	116,19	3,9	184,36	2,4	108
IX	4,64	62,66	7,4	111,50	4,2	183,53	2,5	124
X	4,32	59,74	7,2	108,13	4,0	181,59	2,4	129
XI	4,28	53,93	7,9	104,38	4,1	179,87	2,4	140
XII	4,50	52,22	8,6	102,86	4,4	179,04	2,5	146
2009 I	4,43	51,64	8,6	102,18	4,3	179,12	2,5	150
II	4,45	50,06	8,9	102,18	4,4	186,37	2,4	159
III	4,78	51,38	9,3	101,34	4,7	189,65	2,5	176

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2007 VII	5,18	12,48	16,10	9,86	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
VIII	5,33	12,76	16,41	9,89	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
IX	5,32	12,84	16,47	9,87	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
X	4,70	12,64	16,35	9,81	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
XII	4,40	12,44	16,06		13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
2008 I	4,57	12,48	16,11	9,74	14,13	20,35	12,27	113,2	126,3	126,0
II	4,28	12,31	16,08	9,74	13,70	20,25	12,13	111,3	125,9	124,5
III	4,74	12,55	16,04	9,74	13,83	20,07	12,11	110,2	125,1	124,3
IV	4,76	12,42	15,94	9,71	13,90	20,08	12,22	111,9	126,0	125,8
V	5,27	12,65	16,22	9,79	14,26	20,31	12,37	112,7	125,2	126,4
VI	5,65	13,06	16,35	9,91	14,94	20,68	12,64	114,4	126,5	127,5
VII	5,84	13,21	16,73	10,18	14,93	20,70	12,75	113,0	123,7	125,2
VIII	5,91	13,27	16,80	10,33	15,00	20,94	12,83	113,0	124,6	124,2
IX	6,08	13,23	16,80	10,39	15,09	20,97	12,96	114,1	124,8	124,7
X	5,66	12,98	16,77	10,52	14,89	21,11	12,96	114,7	125,9	123,2
XI	5,61	12,90	16,77	10,61	14,61	21,13	13,02	113,3	126,0	122,7
XII	5,90	13,03	16,76	10,67	14,62	21,06	13,04	112,2	125,7	122,2
2009 I	5,80	13,10	17,06	10,72	14,94	21,11	13,13	114,0	123,7	122,5
II	5,83	13,12	17,15	10,75	14,69	21,32	13,15	112,0	124,3	122,3
III	6,26	13,55	17,46	11,08	15,03	21,66	13,41	110,9	124,1	121,0

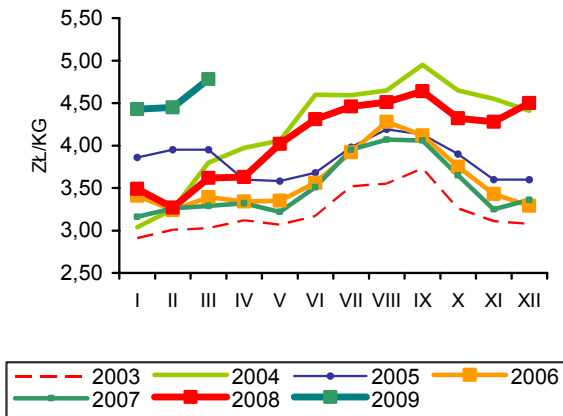
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

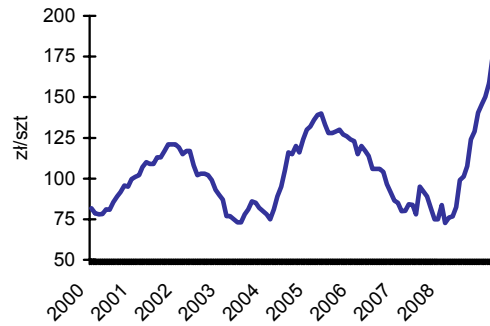
Lata i miesiące	UE-27	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-27	Niemczech	Danii
2007 I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
2008 I	131,94	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5
II	133,67	125,71	141,46	110,49	94,0	88,9	113,8
III	143,78	139,82	150,12	120,33	97,2	93,1	116,2
IV	144,30	144,62	147,95	126,71	100,2	97,7	114,1
V	151,78	161,09	162,54	130,94	106,1	99,1	123,0
VI	163,94	174,24	172,09	138,26	106,3	101,2	126,0
VII	169,22	185,13	178,08	139,51	109,4	104,0	132,7
VIII	173,96	184,62	184,81	145,36	106,1	99,9	127,0
IX	172,33	183,01	179,79	148,31	106,2	101,8	123,4
X	161,30	162,05	168,92	142,18	100,5	95,9	114,0
XI	148,29	154,83	155,27	131,72	104,4	99,7	117,5
XII	144,36	150,27	150,82	125,21	104,1	99,6	120,0
2009 I	136,81	140,25	140,83	119,91	102,5	99,5	117,0
II	133,43	128,99	148,96	114,68	96,7	86,6	112,5
III	137,81	139,61	141,33	113,85	101,3	98,8	122,6
IV	143,00	149,00	148,00	122,00	104,0	100,7	122,1

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

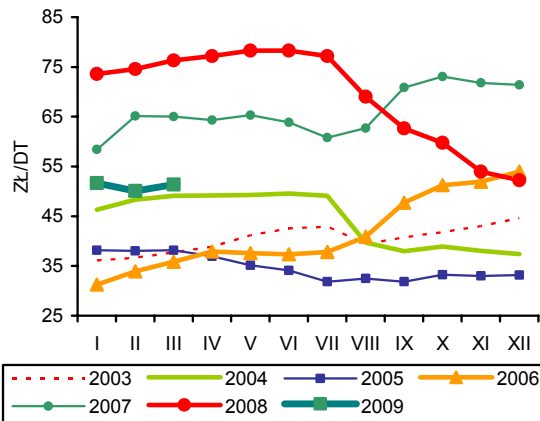
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

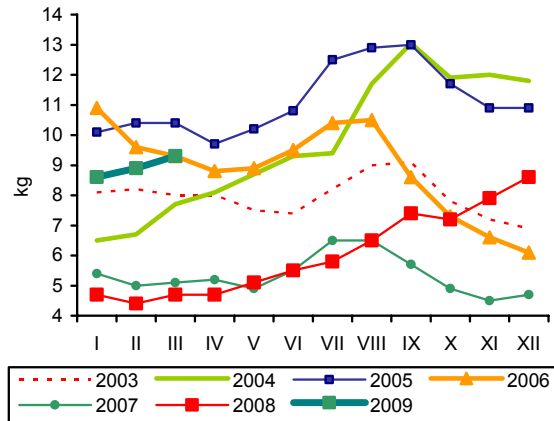
Rys. 2. Ceny prosiąt w Polsce

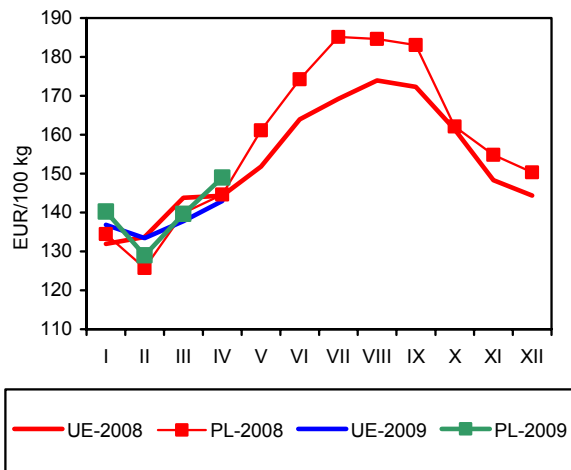
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

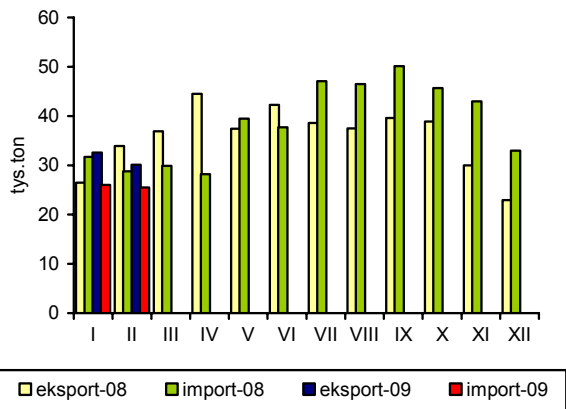
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

**Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski**

Rynek mięsa drobiowego

W marcu 2009 r. w zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników produkcja mięsa drobiowego wzrosła o 14,2% w stosunku do poprzedniego miesiąca i była o 3% wyższa niż w marcu 2008 r. W 2008 r. w zakładach tych wytworzono 1195 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 6% więcej niż w roku poprzednim. Wyniki pierwszego kwartału 2009 r. wykazują 6% spadek, wobec produkcji wytworzonej w tym samym okresie poprzedniego roku.

Przez większą część 2008 r. utrzymywał się niekorzystny dla eksporterów kurs złotego. Pomimo to eksport drobiu w minionym roku był wysoki. W 2008 r. sprzedano za granicę 258 tys. ton mięsa drobiowego, a więc o 11% więcej niż w 2007 r. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 43% wartości i 27% ilości polskiego eksportu ogółem) i Wielka Brytania (odpowiednio 11 i 9%), a następnie Czechy, Francja, Holandia i Austria. Wstępne dane o eksporcie z początku bieżącego roku wskazują na ok. 20% spadek w stosunku do tego samego okresu poprzedniego roku. W ostatnich latach zmniejszał się import mięsa drobiowego do Polski. W 2008 r. jego wolumen stanowił 60% wielkości przywozu z poprzedniego roku.

Na rynku pasz dla drobiu od początku bieżącego roku ceny rosły. W pierwszym kwartale 2009 r. pełnoporcjowe mieszanki dla kurcząt podrożały o 12,6%. Obecny wzrost cen następuje po dziewięciomiesięcznym okresie silnej tendencji spadkowej. Od maja 2008 r. do stycznia 2009 r. mieszanki potaniały o 22%.

Ceny skupu kurcząt wykazywały odmienne trendy w pierwszej i drugiej połowie 2008 r. W ciągu pierwszych ośmiu miesięcy minionego roku ceny skupu brojlerów kurzych zwiększyły się o 13%. Od sierpnia do końca roku tendencja cenowa odwróciła się. Spadek cen skupu w okresie sierpień-grudzień 2008 r. wyniósł 11%. Pierwsze miesiące 2009 r. to ponownie okres wzrostu cen na rynku drobiarskim. Ceny żywca kurcząt w kwietniu 2009 r. były już o 18,6% wyższe niż w końcu 2008 r.

Począwszy od kwietnia do grudnia 2008 r. relacje cenowe między ceną skupu żywca kurcząt oraz ceną pasz, ulegały systematycznej poprawie na rzecz hodowców. Opłacalność chowu kurcząt

od początku do końca 2008 r. wzrosła. Udział ceny skupu w cenie pasz w tym okresie zwiększył się o ponad 20%. W pierwszym kwartale 2009 r. pomimo drożących pasz, opłacalność chowu nie maleje w porównaniu z końcem 2008 r.

Ceny zbytu w 2008 r. charakteryzowała duża zmienność. Wzrosty i spadki cenowe na szczeblu przetwórstwa były znacznie silniejsze niż w detalu. Najbardziej niestabilnym okresem pod względem zmian cen zbytu był czas od stycznia do kwietnia 2008 r., kiedy miesięczne wahania cenowe sięgały nawet 30%. Bardzo silne wahania krótkookresowe wykazywała też marża przetwórcza. W lutym i marcu 2009 r. nastąpił skokowy wzrost cen zbytu mięsa kurcząt. Tuszki kurcząt podrożały o 25% w stosunku do ceny z grudnia 2008 r. Nadal rynek ten jest niestabilny pod względem cenowym, gdyż po silnym wzroście, w kwietniu 2009 r., ceny spadły o 8,3%.

Na rynku indyków, po kryzysowym okresie przełomu lat 2007-2008, ceny płacone hodowcom rosły do maja 2008 r., po czym zaczęły szybko spadać. Od września do końca 2008 r. miały miejsce silne wahania cen indorów w skupie. Podrożało w tym czasie mięso indycze sprzedawane przez zakłady ubojowe. W okresie od stycznia do grudnia 2008 r. przeciętne ceny skupu żywca indyczego były o 7% niższe niż w tym samym okresie 2007 r., podczas gdy ceny zbytu tuszek indyczych obniżyły się średnio tylko o 2%. Od początku 2009 r. rosły ceny żywca oraz ceny mięsa w zakładach przetwórczych. Skala wzrostu cen skupu była wyższa niż na rynku kurcząt. Za żywiec indyczy w kwietniu płacono hodowcom o 25,9% więcej niż w grudniu. Rosły również ceny mięsa indyków. Ceny zbytu mięsa indyczego zwiększyły się w tym samym okresie o 8%.

W marcu 2009 r. polskie ceny wyrażone w euro stanowiły 74% przeciętnej ceny unijnej, podczas gdy sześć miesięcy wcześniej 85%, a przewaga cenowa polskich eksporterów zwiększyła się. W marcu 2009 r. polskie ceny sprzedaży mięsa kurcząt wyrażone w euro były o 6% wyższe niż w lutym 2008 r., podczas gdy w tym czasie średnie ceny unijne wzrosły o 0,7%. Polska nadal należy do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Europie. Pod względem cenowym do największych konkurentów Polski tradycyjnie należą Holandia i Hiszpania.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
I	74,4	89,1	93,7	108	95,2
II	71,0	84,0	79,7	92,9	85,8
III	84,9	94,3	94,9	95,1	98,1
IV	82,7	83,7	89,2	105,0	
V	77,8	91,6	96,2	99,1	
VI	79,6	94,1	86,4	94,2	
VII	82,9	91,3	93,4	105	
VIII	86,3	94,4	97,4	96	
IX	87,3	94,9	95,6	101	
X	91,4	101	109,0	108	
XI	91,6	97,2	99,9	93	
XII	90,9	90,4	91,0	97,7	
RAZEM	1000,8	1106	1126,4	1195	279,1

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2008 ^a	2009 ^a	2008 ^a	2009 ^a
I	2549	3495	22212	17824
II	2261	2199	22846	16797
III	2074		20585	
IV	2350		22596	
V	2548		21662	
VI	2508		21109	
VII	3487		19766	
VIII	3949		17456	
IX	3777		22218	
X	3269		24632	
XI	3021		21685	
XII	3495		21289	
RAZEM	35293	5694	258056	34621

^a dane nieostateczne (na dzień 6.05.2009)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
I	1,46	1,40	1,41	0,21	0,22	0,20
II	1,48	1,42	1,44	0,20	0,21	0,21
III	1,54	1,46	1,48	0,22	0,22	0,21
IV	1,60	1,48	1,58	0,22	0,21	0,21

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt brojlerów pełnoporcjowa grower/finiszer (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	I	1245	1020	1,19	1,17	2,92	3,05	3,90	4,81	5,95
II	1270	1119	1,20	1,19	3,22	3,32	5,27	5,70	6,02	6,72
III	1289	1149	1,21		3,24	3,46	5,27	5,91	6,36	7,12
IV	1304		1,23		3,16	3,50	4,82	5,42	6,21	
V	1293		1,22		3,25		5,16		6,35	
VI	1279		1,22		3,27		5,34		6,32	
VII	1263		1,22		3,22		5,26		6,51	
VIII	1225		1,22		3,30		5,24		6,51	
IX	1139		1,21		3,18		4,80		6,37	
X	1082		1,20		3,04		4,58		6,11	
XI	1037		1,18		2,94		4,47		5,93	
XII	1024		1,17		2,95		4,72		5,83	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+UE

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDiG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indy (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I	5,60	5,00	4,25	4,37	6,53	7,32
II	5,60	5,50	4,20	4,67	6,57	7,72
III	5,60		4,36	4,94	7,54	7,70
IV	5,60		4,52	5,35	6,33	7,88
V	6,00		4,62		6,57	
VI	6,00		4,56		6,86	
VII	6,00		4,25		6,71	
VIII	6,00		4,09		6,70	
IX	5,50		4,11		6,78	
X	5,50		4,23		7,21	
XI	5,10		4,17		7,07	
XII	5,00		4,25		7,30	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+ UE

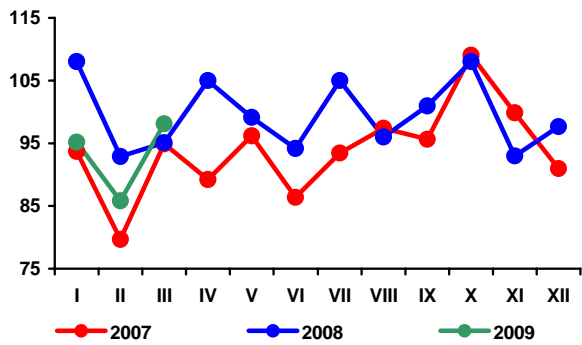
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

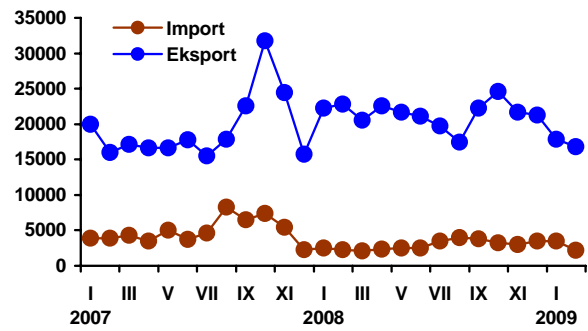
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2008 I	121,32	229,00	200,54	191,20	224,10	172,98	169,99	178,48
II	135,31	229,00	207,60	189,08	215,31	174,14	164,05	175,81
III	145,93	229,00	212,36	188,52	218,50	175,00	170,50	179,18
IV	139,11	229,00	217,11	193,28	220,00	175,00	182,17	180,84
V	150,17	229,00	211,55	206,02	222,77	175,00	175,23	185,42
VI	151,65	229,00	209,81	216,16	225,00	175,00	160,60	184,93
VII	160,21	229,00	198,33	225,05	225,00	175,00	163,02	184,75
VIII	157,31	229,00	190,13	219,19	225,00	177,26	170,03	185,49
IX	142,93	229,00	189,23	208,98	224,67	180,00	174,58	180,65
X	126,88	230,53	186,09	189,87	220,00	180,00	159,23	176,74
XI	121,31	227,42	185,32	184,57	219,07	180,00	161,50	175,09
XII	124,69	226,50	178,06	185,42	215,00	180,00	168,31	175,52
2009 I	125,44	226,50	167,64	180,68	214,23	176,77	175,64	175,05
II	120,14	226,50	162,25	162,70	210,04	176,07	180,67	171,92
III	127,56	232,81	170,72	159,26	210,00	180,00	180,67	172,04

Źródło: Dane MRiRW.

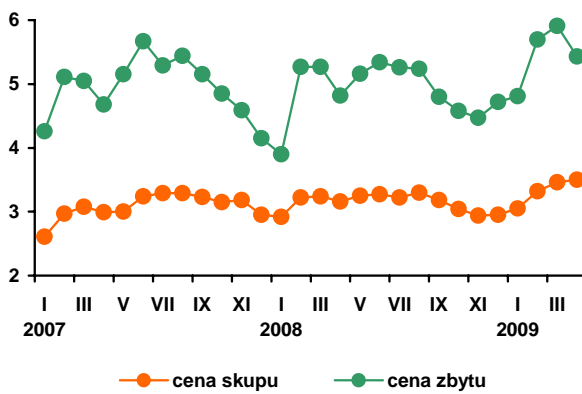
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

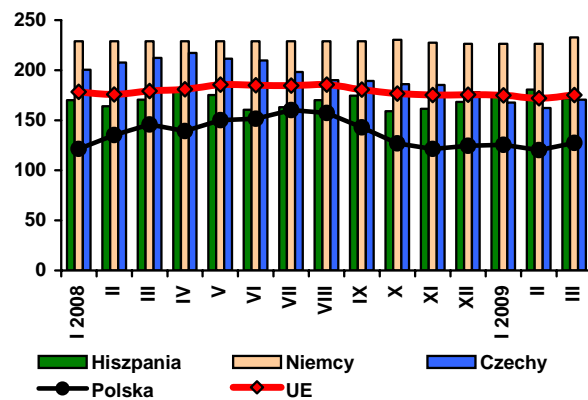
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W kwietniu 2009 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 31,85 zł/100 sztuk i była o 20,3% wyższa niż w styczniu 2009 i o 24,3% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W stosunku do marca potaniały jaja wszystkich klas z wyjątkiem klasy S – najmniejszych (wzrost o 2,6%). Ceny jaj klasy L spadły o 7,6%, a XL do 1%. W okresie od stycznia do grudnia 2008 r. przeciętne ceny zbytu jaj konsumpcyjnych były o 4,3% wyższe w porównaniu z poprzednim rokiem. W relacji rok do roku najsilniej podrożały jaja klasy XL (o 10,7%) oraz M (o 3,3%). Jaja klasy L były droższe o 1,7%. Potaniały jaja najmniejsze klasy S (o 0,8%). Podobnie jak w latach poprzednich rynek jaj konsumpcyjnych w 2008 r. był bardzo niestabilny pod względem cenowym. Występowały na nim silne krótkookresowe wahania cen. W okresach rocznych zaznacza się wzrostowa tendencja cenowa.

Od początku 2009 r. zmiany cen jaj przeznaczonych do przetwórstwa silnie wahają się. W styczniu pozostawały na poziomie zbliżonym do grudnia 2008 r. W lutym i marcu nastąpił wzrost cen skupu o 44% w stosunku do poziomu z końca poprzedniego roku, a w kwietniu odnotowano 16% spadek cen. Na rynku jaj kierowanych do przetwórstwa wahania cen są silniejsze niż na rynku jaj konsumpcyjnych. W 2008 r. średnie ceny jaj do przetwórstwa były o 8% niższe niż w 2007 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. W 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja przeciętnie po 2,86 tys. zł za 1 tonę, a amplituda wahań między ceną najwyższą notowaną w lutym a najniższą – w lipcu – wyniosła 35%.

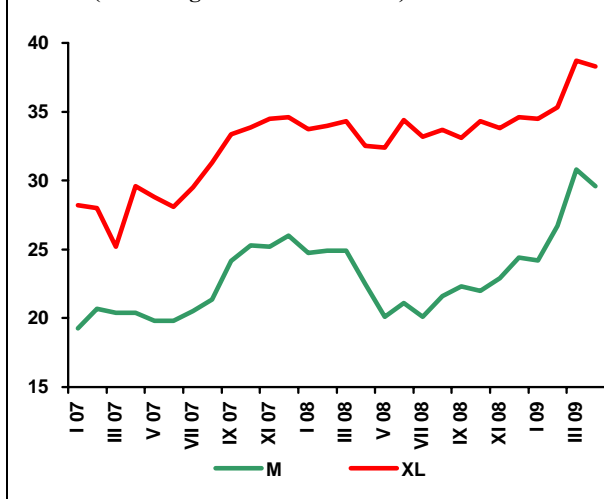
Silnie wzrosły obroty handlowe zarówno jajami świeżymi jak i przetworami z jaj. W 2008 r. wg wstępnych danych CAAC, eks-

port jaj świeżych zwiększył się w relacji do 2007 r. o 34%. Jest to kontynuacja wzrostowego trendu z roku poprzedniego. Do największych odbiorców należały Niemcy, Czechy i Dania (ok. 60% eksportu świeżych jaj ogółem).

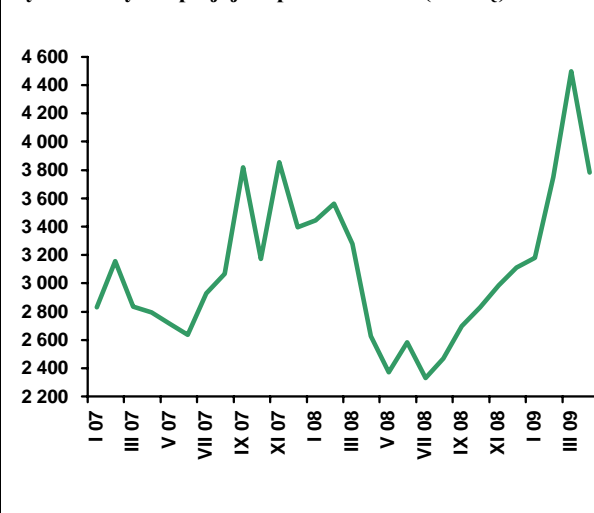
Import jaj świeżych zwiększył się o 81% w stosunku do 2007 r. Od stycznia do grudnia 2008 r., do Polski sprowadzono 18,3 tys. ton jaj świeżych, co stanowiło ok. 15% polskiego eksportu tej grupy towarowej. Zwiększył się import przetworów z jaj. W 2008 r. sprowadzono do Polski o 11% przetworów więcej niż rok wcześniej. W 2008 r. import tych produktów wyniósł ok. 4,1 tys. ton, podczas gdy w roku poprzednim 3,7 tys. ton. Równocześnie bardzo silnie rósł eksport przetworów z jaj. Polska wyeksportowała 12,3 tys. ton przetworów (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc o 37% więcej niż w tym samym czasie 2007 r.

W pierwszej połowie 2008 r. wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej uległ odwróceniu. Od czerwca do końca 2008 r. przeciętne ceny jaj klasy L i M wykazywały ponownie tendencję wzrostową. Różnice w dynamice cen w Polsce i w UE oraz zmiany kursu złotego, spowodowały, że od października 2008 r. jaja polskie zaczęły tanieć w relacji do unijnych. We wrześniu 2008 r. polskie ceny w euro były o 11% wyższe niż w UE. W październiku nastąpiło wyrównanie cen, a w lutym 2009 r. ceny polskie były o 7,5% niższe od unijnych. Najtańszym producentem jaj w UE w lutym 2009 r. była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 87,39 EUR, podczas gdy w Polsce 102,28 EUR, a przeciętnie na rynku unijnym 110,53 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2008	2009 ^a	2008	2009 ^a	2008	2009 ^a	2008	2009 ^a
I	1224	2594	11473	9746	430	278	1292	1202
II	1226	853	9584	9147	414	175	1198	170
III	1141		10074		303		1066	
IV	2051		8500		219		909	
V	1314		9220		226		963	
VI	1475		9580		380		1032	
VII	1563		11945		334		1083	
VIII	1343		8946		400		728	
IX	2168		7845		267		1068	
X	1973		12317		595		1163	
XI	1599		12031		361		958	
XII	1224		6732		186		850	
RAZEM	18301	3447	118248	18893	4114	453	12311	1372

^a dane nieostateczne (na dzień 6.05.2009)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I	33,71	34,50	28,25	28,30	24,76	24,20	23,84	18,90
II	34,00	35,30	28,60	31,30	24,90	26,70	23,80	25,60
III	34,30	38,70	28,80	34,40	24,90	30,80	23,40	27,00
IV	32,50	38,30	24,80	31,80	22,50	29,60	22,70	27,70
V	32,40		24,30		20,10		18,50	
VI	34,40		26,10		21,10		17,20	
VII	33,20		24,50		20,10		15,50	
VIII	33,70		26,00		21,60		16,90	
IX	33,10		27,70		22,30		16,80	
X	34,30		27,80		22,00		17,70	
XI	33,80		28,30		22,90		19,10	
XII	34,60		28,50		24,40		19,05	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2007 XII	131,99	135,59	122,57	127,74	111,45	131,15
2008 I	133,14	129,05	117,61	116,32	102,39	125,03
II	123,92	127,39	116,69	111,43	99,17	122,66
III	123,50	123,68	111,74	108,18	85,83	119,39
IV	118,30	108,31	92,68	93,75	76,92	109,52
V	113,23	99,08	86,47	83,43	71,19	103,78
VI	117,04	98,17	86,44	93,74	70,24	105,36
VII	118,32	103,23	84,97	94,32	68,52	107,13
VIII	121,76	102,90	89,97	88,04	72,45	109,60
IX	122,96	105,10	90,97	95,78	70,43	111,10
X	118,43	106,99	96,14	97,80	71,94	113,45
XI	114,62	107,55	99,28	106,88	72,70	114,62
XII	109,33	107,58	115,48	113,43	88,50	118,10
2009 I	103,38	96,09	103,85	109,00	89,39	112,30
II	102,28	98,28	101,97	104,54	87,39	110,53

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

Początek 2009 r. zaznaczył się wzrostem cen owiec i jagniąt i to nie tylko przeciętnych w Unii Europejskiej, ale przede wszystkim w Polsce.

W I kwartale 2009 r. przeciętna cena jagniąt w UE-27 wyniosła 611, a owiec ciężkich 448 EUR/100 kg wagi poubojowej. Ceny te były wyższe niż w analogicznych okresach przed rokiem odpowiednio o 4 i 8%. W I kwartale 2009 r. przeciętna cena skupu owiec w Polsce osiągnęła 6,51 zł/kg i była o 14% wyższa niż w I kwartałach lat 2007 i 2008, choć o 3% niższa niż w I kwartale 2006 r. Dla polskich producentów nie pocieszające jest jednak to, że ceny jagniąt na rynku włoskim nadal maleją. W I kwartale przeciętna ich cena była o 17% niższa niż przed rokiem o tej porze.

W kwietniu sytuacja była podobna. Przeciętna w UE-27 cena jagniąt wyniosła 558, a owiec ciężkich 485 EUR/100 kg wagi poubojowej. Ceny te były wyższe niż w kwietniu 2008 r. odpowiednio o 6 i 9%. Tym razem wyższa o 9% była też cena jagniąt we Włoszech. Jest to jednak prawdopodobnie wzrost związany z przesunięciem terminu świąt Wielkanocnych, które w zeszłym roku przypadły w marcu.

W I kwartale 2009 r. wzrosły też ceny jagniąt w krajach trzecich, z których pochodzi import do Unii Europejskiej. Przecięt-

na cena jagniąt w Nowej Zelandii była w I kwartale o 50% wyższa niż w I kwartale 2008 r., a w Australii o 13%. W kwietniu ceny te były wyższe odpowiednio o 63 i 12%.

Taki wzrost cen wpłynął niekorzystnie na import. W okresie styczeń-luty 2009 r. import mięsa jagnięcego do Unii Europejskiej wyniósł 45,6 tys. ton i był o 3% mniejszy niż w tym samym okresie przed rokiem. Import z Nowej Zelandii obniżył się w tej samej skali co ogólny import, zaś z Australii był mniejszy o 13%.

W Polsce mamy do czynienia ze wzrostem importu i dużym spadkiem eksportu. W okresie styczeń-luty 2009 r. import owiec i mięsa baraniego do Polski wyniósł 62 tony i był dwukrotnie wyższy niż w tych miesiącach przed rokiem. Z kolei eksport wyniósł 63 tony i był o 10% mniejszy niż rok wcześniej. Ocenia się, że w całym 2009 r. skala spadku eksportu może być podobna jak w I kwartale, gdyż mniej więcej o tyle samo obniży się produkcja żywca baraniego. Z kolei import powinien być znacznie mniejszy niż rok wcześniej, gdyż z jednej strony nie sprzyja mu słaby złoty, a z drugiej – znacznie wyższe niż w 2008 r. ceny na rynkach krajów trzecich.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	Zmiana w % 2008/2007
I półrocze	1 434	1438	1373	95,5
II półrocze	924	901	1113	123,5
Rok	2 358	2339	2486	106,3

P – prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2008	27,6	42,5	298,0	54,1	64,5	109,3	91,1	97,5	45,4	40,4	38,2	114,3	1023
2009	32,6	30,1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	118,1	70,8	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Import 2008	9,5	17,3	34,0	9,7	15,3	10,5	17,1	11,2	19,0	15,8	16,6	11,3	187
2009	58,7	2,9	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	617,9	16,8	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Dane CAAC.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
2007/2008	6,14	5,33	5,24	4,64	4,80	5,11	5,02	5,66	6,62	5,23	5,27	6,68
2008/2009	5,00	4,29	4,92	4,57	4,79	4,68	4,84	5,20	6,97	5,69	6,20	7,64
miesiąc roku poprzedniego = 100	81,4	80,5	93,9	98,5	99,8	91,6	96,4	91,8	105,3	108,8	117,6	114,4

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową		cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
I 2008	-	-	-	-	5,66	1,57	12,0	3,33
II	-	-	-	-	5,27	1,47	11,2	3,13
III	8,38	1,79	17,83	5,04	5,61	1,59	11,9	3,36
IV	-	-	-	-	5,37	1,56	11,4	3,31
V	-	-	-	-	5,33	1,56	11,3	3,31
VI	-	-	-	-	5,25	1,61	11,2	3,43
VII	-	-	-	-	4,92	1,50	10,5	3,19
VIII	-	-	-	-	4,95	1,51	10,5	3,19
IX	-	-	-	-	4,51	1,34	9,60	2,85
X	-	-	-	-	4,98	1,39	10,6	2,96
XI	-	-	-	-	5,04	1,35	10,7	2,66
XII	9,63	2,40	20,50	5,10	5,93	1,48	12,6	3,14
I 2009	10,45	2,47	22,23	5,27	6,02	1,43	12,8	3,03
II	-	-	-	-	5,97	1,29	12,7	2,74
III	9,30		19,79		6,00		12,8	

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2008	33,14	33,14	33,94	36,98	37,10	37,43	37,43	37,64	34,85	34,79	35,17	36,15
2009	36,78	36,63	39,06	x	x	x	x	x	x	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	111,0	110,5	115,1	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-27 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
UE-25												
2007/2008	504,2	502,2	540,0	568,7	582,2	641,0	686,7	672,9	628,1	558,5	578,2	526,6
2008/2009	508,5	527,0	572,9	602,0	645,2	687,6	741,4	701,7	677,0	600,9	555,2	557,6
miesiąc roku poprzedniego = 100	100,6	104,9	106,1	104,9	110,8	107,3	108,0	102,2	107,8	107,6	96,0	105,9
Włochy												
2007	643,9	663,7	662,7	658,9	574,2	712,3	733,4	719,6	690,9	596,2	699,4	556,0
2008	557,8	615,9	613,1	622,9	666,8	662,1	667,6	599,8	534,3	552,7	568,3	605,2
miesiąc roku poprzedniego = 100	87,8	92,7	92,4	94,5	116,1	93,0	91,0	83,4	77,3	92,7	81,3	108,8

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
UE-25												
2007/2008	406,4	408,3	403,2	411,3	406,6	400,5	394,9	388,3	390,4	413,7	438,3	442,1
2008/2009	479,8	459,1	422,3	415,8	424,1	419,9	415,1	415,8	439,2	454,3	449,6	484,8
miesiąc roku poprzedniego = 100	115,8	113,6	104,7	100,5	104,3	105,8	105,1	107,1	112,5	109,8	102,6	109,7
Wielka Brytania												
2007	361,9	390,1	381,1	364,0	329,0	301,9	285,2	277,0	312,3	364,5	391,2	406,1
2008	476,0	444,1	368,9	355,9	362,7	347,8	324,3	355,9	365,0	414,3	407,7	457,6
miesiąc roku poprzedniego = 100	126,7	116,4	96,8	97,3	110,2	115,2	113,7	128,5	116,9	113,9	104,2	112,7

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
2007/2008												
NZD/100 kg cwe	46,45	48,03	49,42	53,05	56,60	60,59	61,08	54,00	51,55	50,49	49,75	50,36
2008/2009												
NZD/100 kg cwe	56,23	61,55	65,88	70,76	77,23	80,10	82,54	74,00	73,50	75,30	78,81	82,20
miesiąc roku poprzedniego = 100	121,05	128,1	133,3	133,4	136,4	132,2	135,1	137,0	142,6	149,1	158,4	163,2

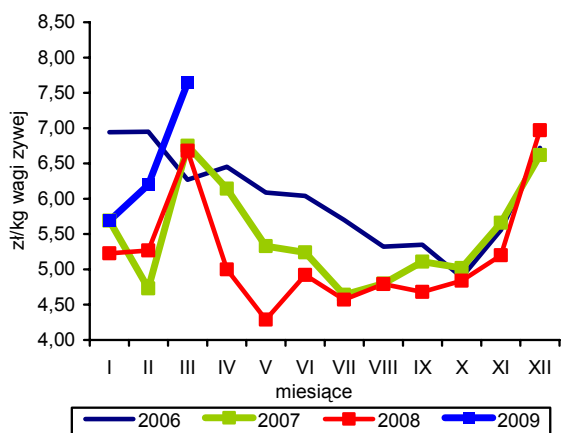
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

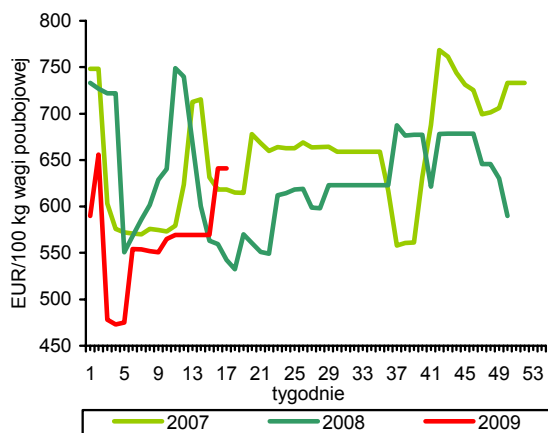
Wyszczególnienie	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
2007/2008												
AUD/100 kg cwe	365	384	372	322	298	261	294	298	351	379	345	354
2008/2009												
AUD/100 kg cwe	361	392	332	335	342	303	323	350	365	406	439	395
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,0	102,1	89,2	104,0	115,0	116,0	109,9	117,4	104,0	107,1	127,2	111,6

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

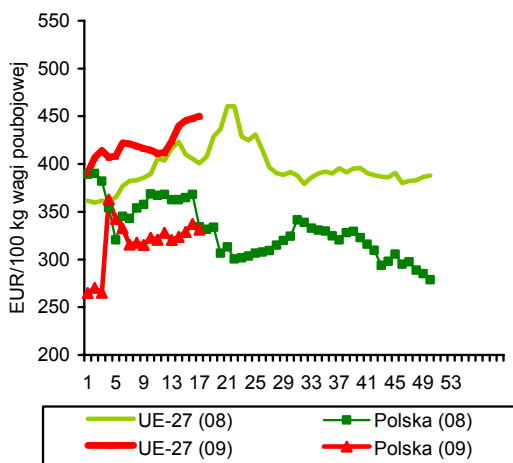
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

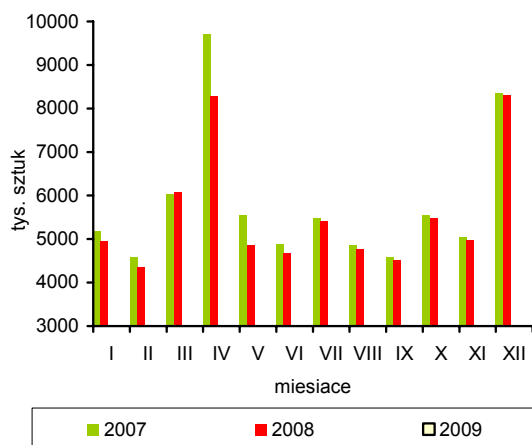
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

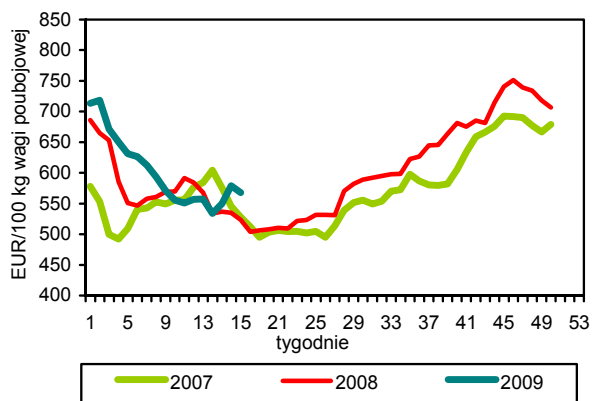
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-27 i w Polsce

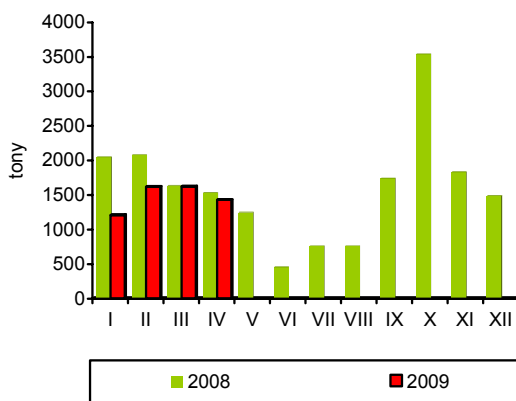
Rys. 4. Uboje owiec w UE-27

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-27

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Połowry ryb na Bałtyku wyniosły w I kwartale 2009 r. 46,9 tys. ton i były o 16,3% większe niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Wraz z osłabieniem złotego zwiększyła się opłacalność połowów szprotów, które w dużej części sprzedawane są w portach duńskich. W okresie trzech miesięcy br. wyładunki tych ryb wyniosły 36,3 tys. ton, tj. o 14,2% więcej niż przed rokiem. Wyraźnie większe jest także zainteresowanie rybaków połowami śledzi, gdzie odnotowano blisko 2-krotny wzrost, a o 15% więcej złowiono dorszy. Po załamaniu się w roku ubiegłym połowów łososi i troci pod wpływem zakazu stosowania pławnic, w I kwartale br. rybacy znacznie udoskonalili inne formy poławiania tych ryb, a wyładunki łososi i troci zwiększyły się odpowiednio 2,5 i 5,3-krotnie.

Utrzymuje się tendencja spadkowa przetwórstwa ryb i owoców morza. Zakłady zatrudniające 50 i więcej osób wyprodukowały w lutym 2009 r. 23,9 tys. ton produktów, tj. o 5,4% mniej niż przed rokiem. Ogółem w okresie dwóch miesięcy br. produkcję ograniczono o 5,7%. Mniej niż przed rokiem wyprodukowano przede wszystkim świeżych filetów z ryb morskich (o 35%), przetworzonych i konserwowanych śledzi (o 25%) oraz produktów mrożonych (średnio o 13%). Rośnie natomiast produkcja wyrobów wędzonych – o 13%, w tym łososi o 17%. Coraz więcej łososi wykorzystuje się także do przetwórstwa pogłębionego (konserwy, pasty, sałatki itp.), które w porównaniu z rokiem ubiegłym zostało zwiększone o blisko 30%. Spadek produkcji przetworów i konserw z tradycyjnych gatunków ryb (śledzi, szprotów, makreli, sardynek) zastąpiony został częściowo wykorzystaniem do ich produkcji nowych gatunków ryb (np. pangii) oraz zwiększeniem produkcji sałatek, past i paprykarzy (o ponad 2/3). Po niewielkim spadku wartości wskaźnika cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego w styczniu (o 0,3%), w lutym zaczęły one ponownie szybko rosnąć (o 1,1%).

Mniejsze zapotrzebowanie przetwórstwa na surowiec wynikający zarówno z niższego popytu krajowego, jak i ograniczenia sprzedaży ryb na rynkach zagranicznych spowodowało, że w okresie styczeń-luty 2009 r. zanotowano 12,5% spadek wolumenu importu ryb i owoców morza, przy ponad 13% wzroście wydatków na ich przywóz. Deprecjacja złotego względem innych walut wpłynęła na silny

wzrost dynamiki cen. W porównaniu z dwoma miesiącami roku poprzedniego ryby importowane podrożały średnio o blisko 30%. Najbardziej wzrosły ceny mintajów (o 60%), morszczuków (o 43%), ryb śródkiwodnych (o 37%), makreli i śledzi (o 25%). Najwolniej drożęją łososi (o 16%) i dorsze (o 4%). Spośród głównych grup towarowych ograniczono przede wszystkim import przetworów i konserw z ryb (o 40%), filetów i mięsa z ryb (o 12%) oraz ryb świeżych (o 10%). Więcej sprowadziliśmy tylko ryb mrożonych (o 4%). Nieco głębszy był w analizowanym okresie spadek wielkości eksportu (o 14,1%), przy zaledwie 4,2% wzroście jego wartości, co nie rekompensowało przetwórcom wyższych cen surowca. O ok. 10% zmniejszył się wywóz przetworów i konserw oraz ryb wędzonych, a zwiększył się ryb mrożonych (o 6,9%) oraz filetów (o 3,9%). Wyraźnie pogorszyło się niekorzystne saldo wymiany handlowej sektora rybnego osiągając w okresie dwóch miesięcy br. 125 mln zł wobec 76 mln zł w roku ubiegłym.

Przeważający udział ryb importowanych w zaopatrzeniu rynku krajowego wpływa także na znaczny wzrost cen ryb w detalu, choć jest on zdecydowanie niższy, a firmy handlowe przejmują częściowo skutki podwyżek obniżając marże. W I kwartale 2009 r. ryby i przetwory rybne podrożały średnio o 5,1% (w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego), wyprzedzając tempo wzrostu cen żywności ogółem (3,9%), ale relatywnie taniejac do podstawowego substytutu jakim jest mięso (wzrost cen o 7,6%). Największy wzrost cen odnotowano w przypadku ryb morskich (świeżych i mrożonych) – średnio o 8,3%, w tym: filetów mrożonych z morszczuka o 13,2%, a z mintaja o 12,8%. Silnie drożęją także konserwy rybne (o 6,7%): szproty w oleju o 12,4%, tuńczyki w sosie własnym o 10,8% i śledzie w sosie pomidorowym o 8,7% oraz ryby morskie wędzone (o 5,6%). Tańsze w stosunku do roku ubiegłego są tylko świeże bądź mrożone ryby śródkiwodne (nieznacznie zdrożały krajowe pstrągi i karpie – o 2,1-2,3%, przy obniżce cen mrożonych filetów z pangii – o 3,1%).

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowna	łosoś bałtycki
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2007 I-XII	60 146	22 087	10 972	10 694	3 311	107 213	121 951	18 209
2008 I-XII	55 241	17 023	10 081	9 102	2 785	94 232	32 023	8 633
2008 I	3 625	426	735	1 177	51	6 014	1 817	127
II	11 225	196	1 094	1 389	92	13 996	3 975	819
III	16 911	989	1 434	864	105	20 303	2 143	340
IV	16 053	959	2 362	484	448	20 306	3 157	713
V	1 883	2 065	2 470	419	360	7 197	1 016	112
VI	201	2 422	404	540	225	3 792	1 590	23
VII	637	1 255	46	606	333	2 877	3 853	24
VIII	398	2 130	11	575	400	3 514	1 870	5
IX	569	2 644	234	1 077	409	4 933	1 739	8
X	689	2 023	481	1 107	251	4 551	4 689	128
XI	980	1 172	365	366	65	2 948	862	138
XII	2 069	740	448	499	47	3 803	5 312	6 196
2009 ^a I	5 950	857	1 337	1 445	51	9 640	13 777	1 172
II	9 583	937	991	1 185	16	12 712	14 948	1 008
III	20 747	1 342	1 419	898	128	24 534	13 499	990
Wskaźnik zmian (%)								
<u>III 2009</u> <u>III 2008</u>	122,7	135,7	99,0	103,9	121,9	120,8	629,9	291,2
<u>I-III 2009</u> <u>I-III 2008</u>	114,2	194,7	114,8	102,9	78,6	116,3	532,1	246,5

^a dane nieostateczne

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MRiRW.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
				ślędzie	sardynki i szproty	makrele		
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2007 I-XII	9 830	61 570	60 807	140 273	97 188	10 508	6 770	272 480
2008 I-XII	12 771	37 969	65 875	154 761	101 968	13 022	7 599	271 376
2008 I	1 068	3 395	5 142	14 532	10 320	1 018	634	24 137
II	1 157	4 560	5 402	14 128	9 611	1 331	742	25 247
III	1 299	4 165	6 140	13 566	8 925	1 298	673	25 170
IV	1 277	4 780	4 730	11 600	6 872	1 445	551	22 387
V	1 059	3 061	4 035	10 806	6 854	880	595	18 961
VI	941	2 633	3 875	10 451	6 333	1 139	621	17 900
VII	810	1 901	4 061	9 931	6 440	827	498	16 703
VIII	842	1 846	4 024	11 305	7 255	927	619	18 017
IX	1 229	2 633	5 675	14 171	9 412	972	677	23 708
X	799	3 274	6 562	15 141	10 010	1 252	689	25 776
XI	1 104	2 691	7 012	15 062	10 178	1 019	697	25 869
XII	1 186	3 030	9 217	14 068	9 758	914	603	27 501
2009 I	658	3 425	5 226	13 396	7 423	1 195	635	22 705
II	795	3 519	6 324	13 236	7 484	1 124	596	23 874
Wskaźnik zmian (%)								
<u>II 2009</u> <u>II 2008</u>	68,7	77,2	117,1	93,7	77,9	84,4	80,3	94,6
<u>I-II 2009</u> <u>I-II 2008</u>	65,3	87,3	109,5	92,9	74,8	98,7	89,5	94,3

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2007 I-XII	253,13	75,83	35,60	28,11	13,54	377,35	174,47	74,64	37,31	64,05
2008^b I-XII	218,38	88,49	35,79	29,73	12,15	403,15	183,90	74,63	41,41	78,33
2008 ^b I	14,90	7,09	2,74	2,38	0,88	38,82	17,72	7,60	5,55	6,34
II	22,39	6,99	3,15	2,61	1,25	37,93	15,92	7,35	3,59	8,05
III	25,75	7,18	3,48	3,10	1,85	32,18	12,85	7,07	3,29	7,05
IV	27,91	7,12	3,55	2,76	1,66	28,41	9,71	6,32	2,94	7,08
V	17,59	6,59	3,59	2,27	1,08	28,01	11,54	5,64	2,63	6,59
VI	15,14	6,93	3,36	2,06	1,08	26,15	9,33	4,68	2,48	7,53
VII	17,03	7,00	2,57	2,41	0,96	26,51	11,25	4,03	3,00	5,89
VIII	13,33	6,49	2,09	2,32	0,46	25,33	11,40	3,66	2,94	5,64
IX	16,31	8,16	2,84	2,32	0,60	32,49	16,87	6,49	3,88	2,78
X	18,00	8,93	3,22	2,76	0,95	48,67	27,26	9,25	4,10	6,32
XI	14,80	7,83	2,45	2,95	0,48	41,43	20,98	7,59	3,71	7,25
XII	15,23	8,18	2,75	1,81	0,90	37,22	19,06	4,93	3,29	7,82
2009 I	17,11	6,90	3,02	2,31	0,97	34,54	15,73	7,14	2,78	6,70
II	14,92	5,80	3,11	2,18	1,32	32,58	13,75	8,39	2,54	6,30
Wskaźnik zmian (%)										
<u>II 2009</u> <u>II 2008</u>	66,6	83,0	98,7	83,5	105,6	85,9	86,4	114,1	70,8	78,3
<u>I-II 2009</u> <u>I-II 2008</u>	85,9	90,2	104,1	90,0	107,5	87,5	87,6	103,9	58,2	90,3

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2007 I-XII	3,31	3,14	3,85	4,10	3,79	4,99	7,44	8,82	13,31	8,38
2008^a I-XII	3,63	3,40	4,07	4,24	3,95	4,98	8,22	8,84	12,03	10,02
2008 ^a I	3,46	2,98	4,07	4,22	3,69	4,58	7,08	5,95	12,87	9,69
II	3,21	2,78	3,92	3,93	3,82	4,87	7,63	9,02	12,56	9,53
III	3,14	2,98	3,91	3,88	3,45	4,70	6,54	9,03	13,68	9,14
IV	2,88	3,06	3,80	3,91	3,13	5,16	7,72	9,22	12,07	9,01
V	2,72	2,76	3,75	3,99	3,16	4,18	7,75	8,00	11,79	7,18
VI	2,91	3,12	3,68	3,97	-	4,07	7,70	8,28	11,55	8,77
VII	2,77	3,31	3,46	3,90	2,20	4,30	8,76	7,93	11,37	8,55
VIII	2,86	3,38	3,63	3,65	3,31	4,63	8,65	7,80	11,21	8,83
IX	3,85	3,71	5,17	4,40	3,69	5,13	8,38	9,40	11,91	9,98
X	3,76	3,66	3,47	4,78	4,02	5,15	9,67	9,74	11,70	11,94
XI	4,11	3,69	4,52	5,09	4,40	6,59	10,74	10,62	11,71	13,59
XII	4,24	3,81	4,48	5,04	4,56	6,63	10,93	10,61	12,54	13,31
2009 I	3,96	3,58	5,00	5,03	4,09	6,92	12,54	10,37	13,58	11,44
II	4,41	4,00	5,63	5,11	4,67	8,48	13,33	12,16	15,68	12,89
Wskaźnik zmian (%)										
<u>II 2009</u> <u>II 2008</u>	137,4	143,9	143,6	130,0	122,3	174,1	174,7	134,8	124,8	135,3
<u>I-II 2009</u> <u>I-II 2008</u>	124,3	127,9	137,8	123,4	116,7	162,0	176,9	148,5	115,1	127,4

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportu (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szprotki świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2007 I-XII	7,20	22,76	20,71	21,37	37,92	34,07	43,13	12,28	0,53
2008^a I-XII	6,85	20,00	19,67	20,81	33,95	32,21	47,34	8,97	0,38
2008 ^a I	7,60	21,74	20,79	21,22	35,70	31,49	51,13	11,42	0,38
II	7,87	23,35	22,72	20,21	35,25	33,77	57,03	3,93	0,40
III	6,84	23,77	20,20	20,94	34,11	31,86	57,32	9,28	0,36
IV	6,46	19,19	25,55	19,83	33,64	31,39	58,82	9,37	0,37
V	6,48	17,77	17,30	14,90	31,17	30,81	51,78	9,09	0,35
VI	6,12	20,20	20,08	28,58	31,53	31,04	52,23	9,00	-
VII	6,18	20,80	19,06	20,90	30,05	30,42	44,17	8,66	0,40
VIII	6,40	19,57	-	20,99	30,06	29,86	41,31	8,89	0,43
IX	6,38	18,14	17,59	19,74	32,39	32,17	36,51	6,31	0,42
X	6,69	18,15	18,99	20,55	35,68	32,31	37,17	9,60	0,44
XI	7,02	17,88	17,29	17,95	38,00	33,36	38,99	9,41	0,47
XII	7,71	18,13	18,48	19,97	39,55	35,24	41,90	9,71	0,55
2009 I	8,77	17,80	18,85	17,96	34,94	37,27	42,20	11,04	0,52
II	8,67	17,70	16,05	25,54	44,01	40,20	48,09	2,85	0,55
Wskaźnik zmian (%)									
<u>II 2009</u> <u>II 2008</u>	110,2	75,8	70,6	126,4	124,9	119,0	84,3	72,5	137,5
<u>I-II 2009</u> <u>I-II 2008</u>	113,0	79,0	84,9	100,0	111,0	118,9	83,8	43,7	135,9

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2006 I-XII	8,51	-	9,06	58%	9,60	72%	7,81	60%	5,90	69%	7,17	67%
2007 I-XII	8,82	-	9,57	59%	9,82	72%	8,22	65%	5,60	66%	6,77	65%
2008 I-XII	9,22	-	9,51	58%	9,91	69%	7,54	59%	5,49	64%	7,04	67%
2008 I	9,49	-	9,79	59%	9,99	71%	7,67	60%	5,23	62%	6,96	66%
II	9,48	-	9,80	60%	9,91	70%	7,71	60%	5,37	63%	7,04	67%
III	9,43	-	9,71	59%	10,01	71%	7,58	60%	5,41	64%	7,05	68%
IV	9,39	-	9,60	58%	10,09	71%	7,65	60%	5,39	64%	7,01	67%
V	9,02	-	9,31	57%	9,91	70%	7,66	60%	5,44	64%	6,89	66%
VI	9,06	-	9,41	57%	9,81	69%	7,54	59%	5,49	64%	7,06	68%
VII	9,02	-	9,39	57%	9,39	66%	7,56	60%	5,43	64%	7,06	67%
VIII	9,04	-	9,39	57%	9,35	66%	7,32	58%	5,42	63%	7,00	67%
IX	9,04	-	9,22	55%	9,62	67%	7,28	57%	5,45	64%	6,91	66%
X	9,25	-	9,30	56%	9,92	69%	7,45	58%	5,63	66%	6,94	66%
XI	9,41	-	9,63	58%	10,27	70%	7,51	57%	5,78	67%	7,25	68%
XII	9,03	-	9,56	58%	10,66	71%	7,53	55%	5,88	68%	7,29	68%
2009 I	8,81	-	9,63	58%	10,39	67%	7,91	57%	6,10	69%	7,16	67%
II	9,08	-	9,70	58%	10,99	69%	8,28	57%	6,28	71%	7,41	69%
III	9,09	-	9,99	59%	11,04	67%	8,34	56%	6,37	71%	7,50	69%
Wskaźnik zmian (%)												
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	96,4	x	102,9	x	110,3	x	110,0	x	117,7	x	106,4	x
<u>I-III 2008</u> <u>I-III 2007</u>	95,0	x	100,1	x	108,4	x	106,8	x	117,1	x	104,8	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety mrożone				Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży
	morszczuk	panga	mintaj	dorsz	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.		
2006 I-XII	13,30	-	13,09	-	58,83	7,18	13,59	13,56	12,82	19,97	10,67	11,36
2007 I-XII	13,59	-	12,67	16,41	62,79	7,84	13,33	14,18	13,56	20,37	10,48	12,04
2008 I-XII	14,30	13,00	12,86	17,63	62,88	8,96	13,32	15,30	14,43	22,22	10,49	12,79
2008 I	14,01	13,65	12,80	17,23	62,20	8,56	13,29	14,77	14,20	21,00	10,48	12,54
II	14,06	13,33	12,79	17,34	62,40	8,71	13,27	14,71	14,15	21,35	10,46	12,58
III	14,15	13,12	12,72	17,48	62,70	8,79	13,26	14,77	14,05	21,65	10,36	12,64
IV	14,22	13,11	12,74	17,55	62,40	8,83	13,23	15,03	14,15	21,88	10,41	12,59
V	14,24	13,09	12,75	17,47	62,80	8,87	13,21	15,16	14,40	22,12	10,43	-
VI	14,22	12,89	12,69	17,48	62,70	8,93	13,24	15,32	14,45	22,35	10,43	-
VII	14,23	12,92	12,64	17,61	62,70	8,96	13,31	15,48	14,45	22,35	10,48	-
VIII	14,26	12,84	12,68	17,62	63,00	8,97	13,30	15,55	14,55	22,53	10,51	-
IX	14,34	12,68	12,71	17,67	63,40	9,05	13,26	15,58	14,60	22,59	10,52	-
X	14,36	12,71	12,86	17,86	63,10	9,14	13,36	15,58	14,70	22,71	10,52	13,32
XI	14,59	12,94	13,26	18,06	63,60	9,29	13,47	15,77	14,70	23,00	10,60	13,30
XII	14,93	12,76	13,63	18,17	63,60	9,41	13,66	15,84	14,80	23,12	10,67	12,58
2009 I	15,41	12,87	13,91	18,27	64,60	9,49	13,74	15,94	14,90	23,41	10,70	12,71
II	15,89	12,95	14,43	18,31	64,70	9,57	14,11	16,03	14,95	23,65	10,74	12,86
III	16,51	13,04	14,89	18,57	64,70	9,69	14,46	16,13	14,95	23,82	10,90	13,07
Wskaźnik zmian (%)												
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	116,7	99,4	117,1	106,2	103,2	110,2	109,0	109,2	106,4	110,0	105,2	103,4
<u>I-III 2008</u> <u>I-III 2007</u>	113,2	96,9	112,8	106,0	103,6	110,3	106,3	108,7	105,7	110,8	103,3	102,3

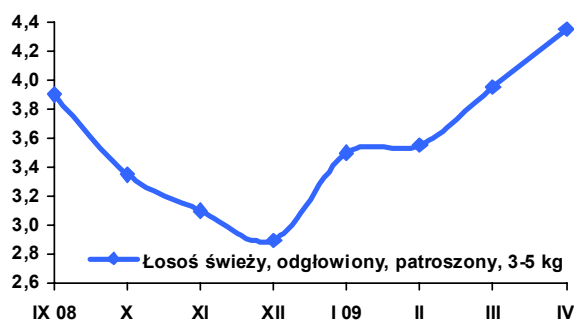
Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

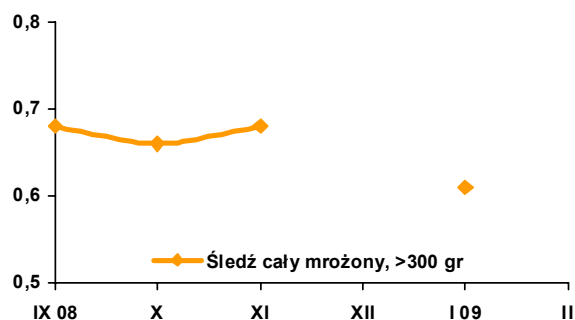
Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
2006	5,03	2,40	0,76	0,51	0,59	0,77
2007	5,32	2,52	0,77	0,53	0,59	0,91
2008	5,58	2,52	0,79	0,58	0,56	1,13
Wskaźnik zmian (%)						
<u>2008</u> <u>2007</u>	104,9	100,0	102,6	109,4	94,9	124,2

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

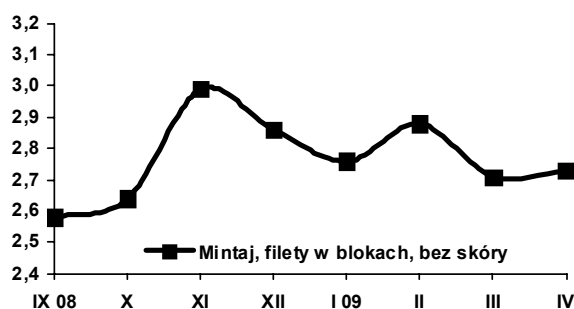
Rys. 1. Cena lososi w imporcie do Europy (poch. Norwegia) EUR/kg

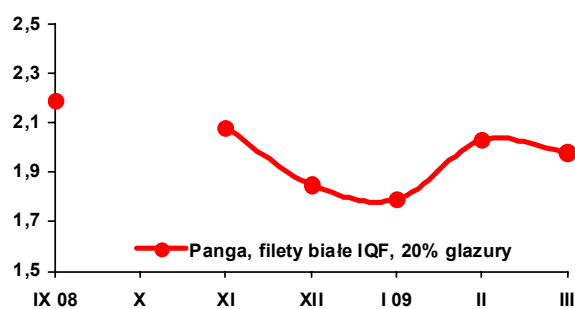
Rys. 2. Cena śledzi w imporcie do Rosji CIF (poch. Norwegia) EUR/kg

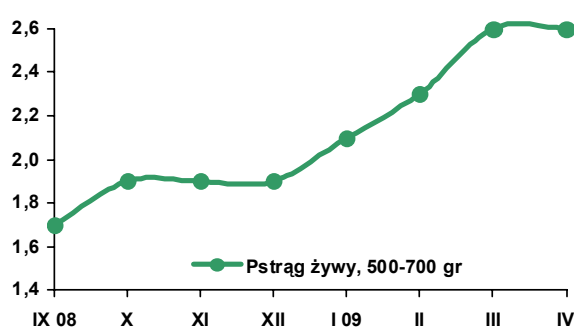
Rys. 3. Cena mintajów w imporcie do Niemiec CFR (poch. Chiny) EUR/kg

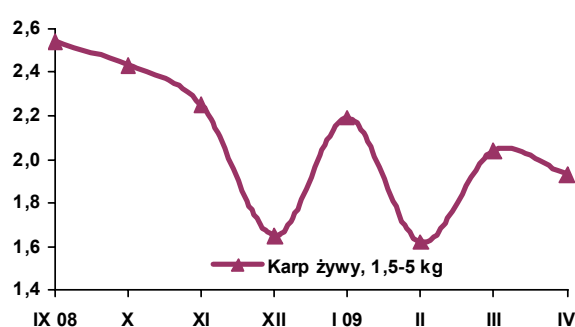
Rys. 4. Cena pangii w imporcie do Hiszpanii CFR (poch. Wietnam) EUR/kg

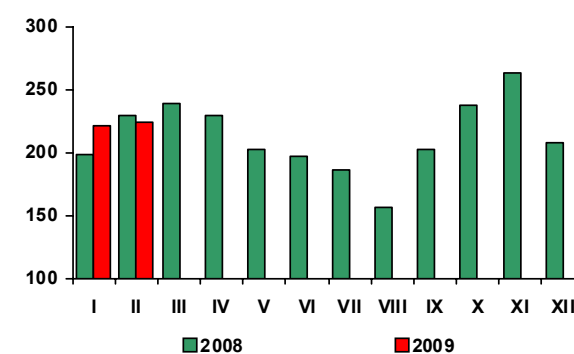
Rys. 5. Cena zbytu pstrągów we Włoszech (hodowlany) EUR/kg

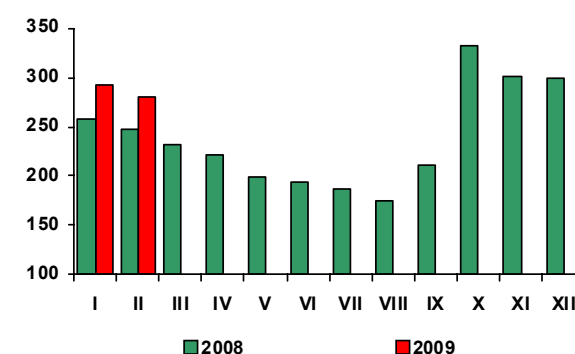
Rys. 6. Cena zbytu karpia na Węgrzech (hodowlany) EUR/kg

Rys. 7. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 8. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

Źródło: Rys. 1-6 - European Price Report, Rys. 7-8 - dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

W ciągu trzech pierwszych miesięcy 2009 r. ceny detaliczne żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły w stopniu ponad dwukrotnie większym niż przed rokiem (o 3,6%, wobec 1,7%). Wzrost cen żywności wyniósł 3,8% i był wyższy niż wszystkich pozostałych grup towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem użytkowania mieszkania i nośników energii (4,3%). Był on efektem głównie sezonowego i koniunkturalnego spadku krajowej produkcji i podaży wielu podstawowych artykułów spożywczych, utrzymującego się wysokiego poziomu eksportu oraz istotnego ograniczenia i podrożenia importu w następstwie deprecjacji kursu złotego. Hamująco na tempo wzrostu cen żywności oddziaływał spadek krajowego popytu.

Od grudnia 2008 r. do marca 2009 r. istotnie zwiększyły się m.in. ceny cukru (o 17,4%), warzyw (o 11,8%), w tym ziemniaków o 10,7%, a pozostałych warzyw o 27,2% oraz owoców (o 10,9%), w tym południowych o 25,4%. Mięso i wędliny podrożały średnio o 4,9%, w tym mięso drobiowe o 16,8%. O ok. 1% zwiększyły się łączne ceny pieczywa i produktów zbożowych, w tym makaronów o 2,0%, ryżu o 1,4%, a pieczywa o 0,5%, przy spadku cen przetworów młynarskich o 1,1%. Zmalały ceny artykułów mleczarskich (o 0,9%), w tym serów dojrzewających o 1,8% oraz masła i margaryn (po 0,9%).

W I kwartale 2009 r., w stosunku do I kwartału 2008 r., wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 3,8% (wobec 7,4% przed rokiem). Najbardziej, bo o 10,8% podniosły się ceny warzyw, przy dużym zróżnicowaniu zmian cen poszczególnych produktów. Ceny ogórków świeżych wzrosły o 50,1%, ziemniaków o 37,7%, sałaty o 37,1%, kalafiorów o 20,0%, pomidorów 11,9%, a cebuli o 2,7%. Mieszanki warzyw mrożonych podrożały średnio o 7,8%. Tańsza niż przed rokiem była natomiast kapusta świeża (o 22,5%) i marchew (o 8,5%). Mięso i przetwory mięsne podrożały w porównywanym okresie o 7,6%, w tym mięso wieprzowe o 8,8%, drobiowe o 8,0%, a wędliny o 7,0%. W I kwartale br. za produkty zbożowe konsumenci płacili średnio o 5,7% więcej niż w analogicznym okresie przed rokiem. Wydatnie podrożał ryż (o 29,6%) oraz makarony (o 8,1%) i pieczywo (o 5,7%), przy spadku cen mąki (o 4,0%). Ceny ryb wzrosły o 5,1%, a cukru i wyrobów cukierniczych o 4,4%, w tym cukru o 4,8%. Ceny tłuszczów jadalnych zwiększyły się średnio o 2,6%. Wzrostowi cen tłuszczów wieprzowych (o 24,6%) oraz olejów ro-

ślinnych (o 14,6%) i margaryn (o 7,4%) towarzyszyła obniżka cen masła (o 5,7%). Wzrosły ceny jaj (o 1,9%), a zmalały artykułów mleczarskich (o 3,1%), głównie za sprawą znaczącej redukcji cen serów dojrzewających (o 12,4%). O spadku średniego poziomu cen owoców (o 14,2%) zdecydował spadek cen jabłek (o 45,0%).

Wzrost cen żywności w I kwartale br. został zrekompensowany przez wzrost płac i dochodów ze świadczeń społecznych. W okresie styczeń-marzec br. przeciętne miesięczne nominalne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było o 6,3% wyższe niż w analogicznym okresie 2008 r., przy wzroście przeciętnych miesięcznych emerytur i rent pracowniczych o 10,4%, a rolniczych o 6,6%. Wzrost tych kategorii dochodów nie znalazł jednakże odzwierciedlenia we wzroście popytu na żywność. W I kwartale 2009 r. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (w cenach stałych) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (zatrudniające powyżej 9 osób) była o 3,4% mniejsza niż w analogicznym okresie przed rokiem, przy czym w marcu jej spadek wyniósł 8,6% (w relacji do marca 2008 r.). Spadek popytu na żywność był niewątpliwie efektem pogorszenia sytuacji na rynku pracy, relatywnego podrożenia wielu podstawowych grup żywności, w tym zwłaszcza mięsa, wędlin, warzyw, ziemniaków, tłuszczów wieprzowych i roślinnych oraz znaczącego wzrostu obciążeń budżetów gospodarstw domowych wydatkami stałymi związanymi z utrzymaniem mieszkania i nośnikami energii. W końcu I kwartału br. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 11,2%, wobec 9,5% w końcu 2008 r. i 10,9% rok wcześniej. W I kwartale br., w porównaniu z I kwartałem 2008 r. ceny towarów i usług w zakresie mieszkania wzrosły o 8,9%, w tym nośników energii o 14,4%.

Pogorszenie nastrojów konsumenckich i obniżenie przez konsumentów ocen przewidywanej kondycji swoich gospodarstw domowych powodują większą ostrożność w wydawaniu pieniędzy, co potwierdzają wyniki badań koniunktury prowadzonych przez GUS i NBP. Ze względu na spodziewane obniżenie tempa wzrostu gospodarczego, należy się liczyć z dalszym ograniczeniem popytu na żywność. Spadku sprzedaży żywności w perspektywie trzech miesięcy, aczkolwiek mniejszego niż w marcu, oczekują badane przez GUS i NBP przedsiębiorstwa handlu detalicznego.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w marcu 2009 r.

Wyszczególnienie	III 2009			I-III 2009
	II 2009=100	XII 2008=100	III 2008=100	I-III 2008=100
O G Ó Ł E M	100,7	102,0	103,6	103,3
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,9	103,6	104,8	103,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,0	102,1	109,2	108,4
Odzież i obuwie	100,3	95,1	92,1	92,5
Mieszkanie	100,1	103,5	108,7	108,9
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,0	104,3	110,6	110,9
w tym nośniki energii	99,7	104,9	113,9	114,4
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,5	100,8	102,0	101,9
Zdrowie	100,2	101,3	103,1	103,2
Transport	100,6	101,3	94,1	93,2
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	100,9	101,4	87,5	85,5
Łączność	100,0	100,0	100,0	99,9
Rekreacja i kultura	100,5	101,1	101,8	101,1
Edukacja	100,2	100,7	104,1	104,0
Restauracje i hotele	100,4	101,1	105,7	105,9
Inne towary i usługi	100,3	101,3	102,0	101,8

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w marcu 2009 r.

Wyszczególnienie	III 2009			I-III 2009
	II 2009=100	III 2008=100	XII 2008=100	I-III 2008 =100
Żywność (bez napojów)	102,0	105,0	103,8	103,9
Pieczywo i produkty zbożowe	100,1	105,3	100,7	105,7
Pieczywo	100,0	105,4	100,5	105,7
Ryż	100,6	129,0	101,4	129,6
Makarony	100,4	107,2	102,0	108,1
Mięso i przetwory	102,5	109,3	104,9	107,6
Mięso wieprzowe	102,7	111,3	102,5	108,8
Mięso wołowe	102,4	107,9	104,7	106,0
Drób	105,1	109,5	116,8	108,0
Przetwory mięsne i wędliny	101,5	108,5	102,3	107,0
Ryby	101,6	106,4	103,7	105,1
Mleko, sery i jaja	100,4	97,7	99,9	97,5
Artykuły mleczarskie	100,0	96,7	99,1	96,9
Mleko	100,0	99,6	100,2	99,9
Sery twarogowe	100,1	98,2	99,9	99,3
Sery dojrzewające i topione	99,9	88,2	98,2	87,6
Jaja	103,3	104,4	105,6	101,9
Oleje i pozostałe tłuszcze	100,0	102,9	99,7	102,6
Masło	99,9	91,1	99,1	94,3
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	102,3	126,9	103,3	124,6
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	99,5	106,0	99,1	107,4
Oleje roślinne	99,9	112,0	100,2	114,6
Owoce	110,6	90,5	110,9	85,8
Jabłka	101,5	53,9	102,2	55,0
Owoce cytrusowe	105,1	97,6	113,0	94,7
Banany	128,6	126,9	157,0	111,6
Warzywa	103,2	112,4	111,8	110,8
Ziemniaki	101,9	140,3	110,7	137,7
Cukier, dzem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	103,8	107,7	105,3	104,4
Cukier	112,8	117,9	117,4	104,8
Napoje bezalkoholowe	100,2	102,7	100,8	102,8

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
	2008	101,1	100,2	100,4	100,7	101,2	99,4	98,9	98,4	100,6	100,8	100,7	100,8
	2009	101,1	100,6	101,9									
Pieczywo i produkty zbożowe	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
	2008	100,8	100,8	100,4	100,7	101,0	100,9	100,6	100,5	100,3	100,1	100,4	100,0
	2009	100,5	100,1	100,1									
Mięso	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
	2008	101,4	99,2	100,4	100,0	100,8	102,0	100,7	100,8	100,6	99,9	99,7	99,9
	2009	102,5	99,9	102,5									
Ryby	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
	2008	100,5	100,2	100,2	100,4	100,1	99,9	100,2	100,2	100,1	100,4	101,0	100,4
	2009	101,0	101,1	101,6									
Mleko, sery, jaja	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
	2008	101,0	100,2	100,0	100,0	99,7	99,5	99,8	99,6	99,9	99,9	99,7	99,7
	2009	99,7	99,8	100,4									
Tłuszcze	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
	2008	100,1	99,0	99,7	100,4	99,7	100,9	100,8	100,6	100,5	100,2	100,0	99,9
	2009	100,2	99,5	100,0									
Owoce	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
	2008	103,5	103,0	102,5	103,7	104,8	83,7	97,3	87,3	96,9	103,1	100,4	105,1
	2009	96,9	103,4	110,6									
Warzywa	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
	2008	101,2	100,3	101,6	103,7	104,7	97,3	86,3	84,7	106,5	108,2	108,4	107,0
	2009	104,7	103,5	103,2									
Cukier i wyroby cukiernicze	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
	2008	100,3	100,0	99,5	99,5	100,4	99,8	99,8	99,8	100,3	101,3	100,7	100,5
	2009	100,3	101,1	103,8									
Cukier	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
	2008	99,7	98,6	96,8	96,8	99,4	97,9	98,1	99,2	100,4	104,4	102,8	101,6
	2009	100,2	103,9	112,8									
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
	2008	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,2	99,9
	2009	100,5	100,9	100,7									
III. Średnia płaca ^a	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
	2008	91,5	102,1	103,7	99,8	97,8	104,8	100,4	98,0	100,2	102,2	102,4	103,0
	2009	93,8	99,4	104,3									

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
	2008	107,8	107,3	107,0	106,8	107,0	107,6	107,8	106,9	105,1	104,0	102,9	103,2
	2009	103,1	103,4	104,8									
Pieczywo i produkty zbożowe	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
	2008	112,0	112,0	112,0	112,6	113,5	114,2	114,9	114,9	110,7	108,0	107,4	106,6
	2009	106,3	105,6	105,3									
Mięso	2005	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2006	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
	2007	105,9	104,6	104,0	104,5	105,2	106,5	104,0	104,3	104,3	104,3	104,1	105,4
	2008	106,4	107,1	109,3									
Ryby	2005	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2006	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8	102,1
	2007	102,4	102,3	102,7	102,8	102,8	102,7	102,7	102,8	102,6	102,9	103,4	103,7
	2008	104,0	105,0	106,4									
Mleko, sery, jaja	2005	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2006	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
	2007	114,9	115,0	114,7	114,4	113,9	113,1	112,3	110,5	106,7	103,1	100,3	98,8
	2008	97,6	97,2	97,7									
Tłuszcze	2005	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2006	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
	2007	115,0	113,8	113,6	114,2	113,6	114,6	113,9	112,6	108,6	105,1	102,4	101,8
	2008	102,2	102,7	102,9									
Owoce	2005	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2006	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
	2007	127,4	130,7	130,2	128,6	118,6	110,5	104,0	92,1	87,5	84,8	83,9	88,9
	2008	83,3	83,5	90,5									
Warzywa	2005	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2006	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
	2007	93,6	90,9	90,0	87,6	90,8	96,6	108,9	107,9	106,8	109,8	106,0	106,3
	2008	108,7	111,4	112,4									
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2006	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
	2007	100,6	100,9	100,6	100,3	100,6	100,7	100,8	100,9	100,9	101,7	101,9	102,1
	2008	102,2	103,3	107,7									
Cukier	2005	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2006	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
	2007	94,0	93,4	91,3	88,9	88,8	87,9	87,4	87,5	88,0	91,8	94,1	95,6
	2008	96,0	101,1	117,9									
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2006	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
	2007	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8	104,8	104,5	104,2	103,7	103,3
	2008	102,8	103,3	103,6									
III. Średnia płaca ^a	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
	2008	111,5	112,8	110,2	112,6	110,5	112,0	111,6	109,7	110,9	109,8	107,4	105,4
	2009	108,1	105,1	105,7									

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

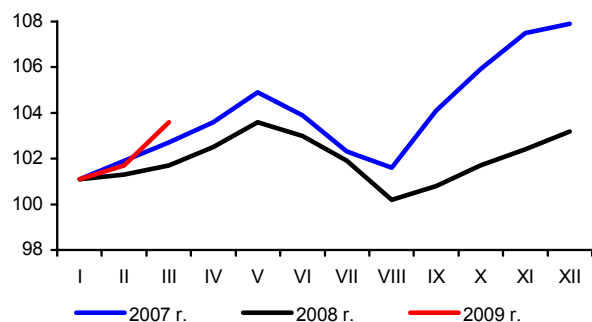
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

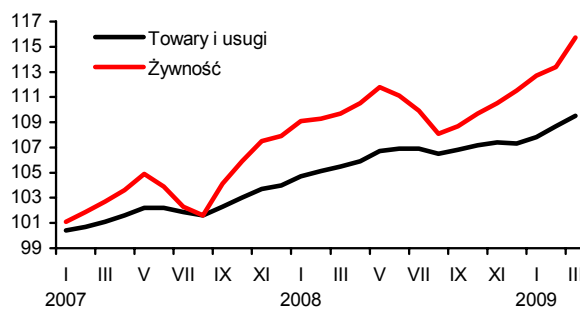
Wyszczególnienie a – 2008 r. b – 2009 r.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
	w złotych												
Ryż – 1 kg	a	3,26	3,33	3,38	3,46	3,69	3,97	4,21	4,38	4,48	4,55	4,58	4,60
	b	4,58	4,60	4,62									
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,75	1,76	1,76	1,77	1,79	1,82	1,83	1,84	1,85	1,85	1,85	1,85
	b	1,87	1,87	1,87									
Makaron – 250 g	a	1,97	2,00	2,01	2,04	2,07	2,10	2,12	2,13	2,15	2,15	2,16	2,15
	b	2,17	2,16	2,17									
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,97	2,00	2,03	2,05	2,06	2,07	2,08	2,09	2,09	2,08	2,04	2,01
	b	2,00	1,99	1,97									
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	17,82	17,94	17,93	18,02	18,10	18,14	18,23	18,21	18,35	18,38	18,40	18,42
	b	18,61	18,79	19,18									
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	23,28	23,28	23,43	23,46	23,55	23,72	23,68	23,70	23,90	23,84	23,96	24,03
	b	24,42	24,59	25,24									
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	14,13	13,70	13,83	13,90	12,00	14,94	14,93	15,00	15,09	14,89	14,61	14,62
	b	14,94	14,69	15,03									
Kurczę patroszone – 1 kg	a	5,95	6,02	6,36	6,21	6,35	6,32	6,51	6,51	6,37	6,11	5,93	5,83
	b	6,91	6,72	7,12									
Szyńka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	20,35	20,25	20,07	20,08	20,31	20,68	20,70	20,94	20,97	21,11	21,13	21,06
	b	21,11	21,32	21,66									
Kielbasa „Toruńska” – 1kg	a	12,27	12,13	12,11	12,22	12,37	12,64	12,75	12,83	12,96	12,96	13,02	13,04
	b	13,13	13,15	13,41									
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	12,80	12,79	12,72	12,74	12,75	12,69	12,64	12,68	12,71	12,86	13,26	13,63
	b	13,91	14,43	14,89									
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,81	2,83	2,84	2,84	2,83	2,83	2,81	2,80	2,79	2,78	2,75	2,74
	b	2,76	2,75	2,74									
Jogurt naturalny – 150 g	a	1,00	1,01	1,02	1,02	1,02	1,02	1,03	1,04	1,04	1,04	1,05	1,04
	b	1,02	1,00	0,99									
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	11,66	11,72	11,71	11,78	11,78	11,77	11,81	11,82	11,84	11,83	11,85	11,84
	b	11,85	11,86	11,83									
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	22,08	21,29	20,82	19,90	19,23	18,42	18,09	17,54	17,47	17,35	17,00	16,70
	b	16,32	16,25	16,14									
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	5,21	5,21	5,19	5,23	5,27	5,21	5,18	5,17	5,17	5,23	5,24	5,20
	b	5,21	5,22	5,17									
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,39	0,40	0,40	0,40
	b	0,40	0,41	0,42									
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	4,07	3,94	3,86	3,78	3,67	3,65	3,61	3,58	3,57	3,54	3,52	3,50
	b	3,49	3,46	3,45									
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	3,09	3,17	3,31	3,39	3,41	3,51	3,67	3,75	3,78	3,79	3,80	3,79
	b	3,81	3,81	3,79									
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	5,44	5,54	5,77	5,96	6,03	6,10	6,16	6,20	6,17	6,14	6,16	6,12
	b	6,17	6,17	6,17									
Słonina – 1 kg	a	3,53	3,52	3,49	3,49	3,50	3,60	3,72	3,92	4,22	4,58	4,78	4,85
	b	4,88	4,98	5,23									
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,18	1,18	1,20	1,20	1,21	1,22	1,26	1,30	1,37	1,43	1,46	1,48
	b	1,48	1,49	1,48									
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	2,93	2,90	2,80	2,71	2,69	2,62	2,57	2,54	2,55	2,67	2,75	2,80
	b	2,80	2,91	3,31									
Jabłka – 1 kg	a	3,47	3,57	3,67	3,92	4,25	4,68	4,87	3,23	2,40	2,10	1,95	1,92
	b	1,94	1,93	1,96									

Źródło: Dane GUS.

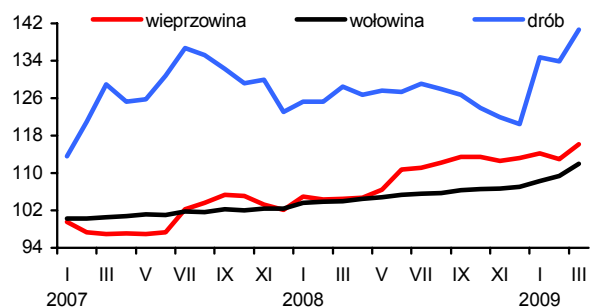
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

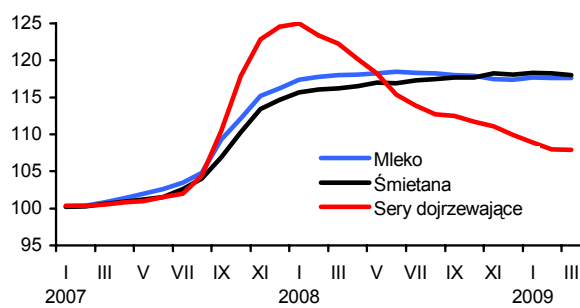
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2006 = 100) (w %)

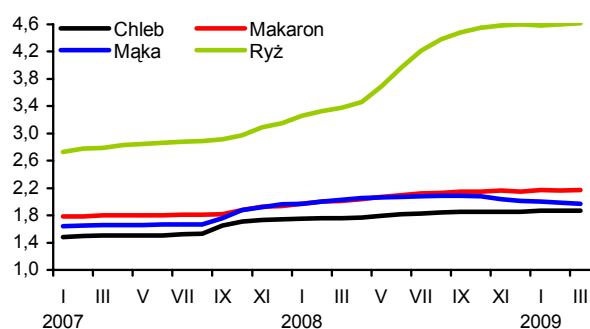
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2006 = 100) (w %)

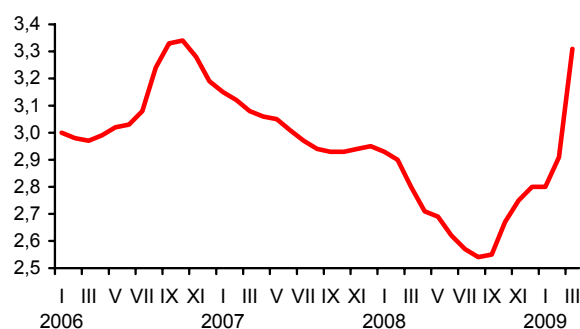
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2006 = 100) (w %)

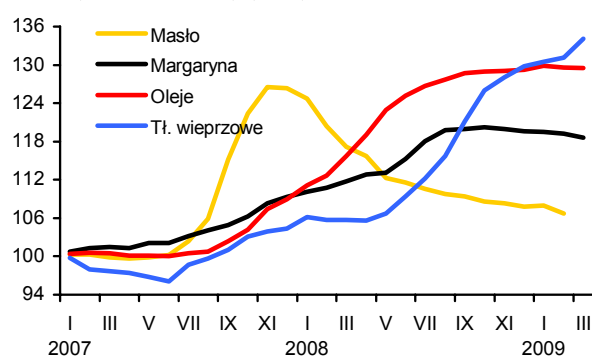
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w złotych)

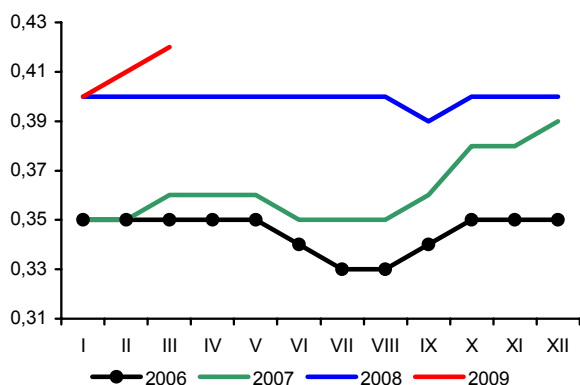
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2006 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

W marcu na rynku środków produkcji dla rolnictwa rozpoczęło się wiosenne ożywienie, a ceny większości środków produkcji wzrosły. Pogorszyły się relacje cen środków produkcji do cen zbóż.

Po zahamowaniu wzrostu cen nawozów mineralnych na początku 2009 r., w marcu wraz z sezonowym wzrostem popytu ich ceny wzrosły o 0,7%. Najbardziej podrożała sól potasowa (o 6,4%). Potaniał natomiast fosforan amonu (o 6,0%). Od początku roku nawozy mineralne potaniały średnio o 0,2%, w tym najbardziej potaniał fosforan amonu (o 12,5%) oraz mocznik (o 4,4%). W tym okresie najbardziej podniesiono ceny soli potasowej (o 8,2%) oraz superfosfatu prostego (o 5,4%). W ciągu 12 miesięcy średni wzrost cen nawozów mineralnych wyniósł 49,4%. Najbardziej w tym okresie podrożały superfosfaty (prosty o 78,0%, a potrójny o 66,6%). Najmniej podniesiono ceny nawozów azotowych, w tym mocznika o 20,6%.

Ceny surowców do produkcji nawozów na światowych rynkach (fosforyty, sól potasowa) po rekordowych wzrostach w pierwszej połowie 2008 r. utrzymują się od początku 2009 r. na stabilnym poziomie, jednak dla polskich odbiorców stopniowo drożeją w związku ze słabnącym złotym. Światowe ceny siarki obniżyły się do poziomu z 2007 r.

W marcu w stosunku do miesiąca poprzedniego pogorszyły się relacje cen nawozów mineralnych do cen zbóż. Na zakup 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość 8,5 kg pszenicy, o 0,2 kg więcej niż przed miesiącem i aż o 5,3 kg więcej niż przed rokiem. Poprawiły się relacje cen nawozów do cen żywca wieprzowego, z powodu szybko rosnących cen trzody chlewnej. Na zakup 1 kg NPK w marcu 2009 r. należało wydatkować równowartość 9,2 kg żywca wieprzowego, o 0,7 kg mniej niż przed miesiącem, ale o 1,2 kg więcej niż przed rokiem.

Nawozy wapniowe podrożały w marcu o 4,0%, od początku roku o 8,9%, a w ciągu 12 miesięcy o 17,7%.

Drożeją środki ochrony roślin. W marcu przeciętny wzrost ich cen wyniósł 1,5%, w tym środków grzybobójczych o 2,2%, owadobójczych o 1,8%, a herbicydów o 1,0%. W marcu najbardziej podrożało Dithane o 4,3%. Od początku roku środki ochrony roślin zdrożały o 1,9%, w tym Dithane o 6,1%. W ciągu 12 miesięcy ceny środków ochrony roślin średnio wzrosły o 12,5%, w tym Roundupu aż o 57,1%.

Kolejny miesiąc tanieją materiały budowlane, a średnie obniżki ich cen w marcu wyniosły 0,6%. Najbardziej potaniała stal płaska (o 2,5%), podrożały natomiast rury stalowe ocynkowane (o 0,6%). W ciągu 12 miesięcy materiały budowlane potaniały o 1,3%, w tym najbardziej płyty styropianowe (o 20,5%) oraz cegły pełne (o 8,6%).

Tanieją bezpośrednie nośniki energii, głównie z powodu malejących cen paliw stałych, oraz oleju napędowego, opałowego i gazu. W marcu średni spadek cen nośników energii wyniósł 1,1%, w tym najbardziej potaniał węgiel kamienny (o 5,2%) oraz olej opałowy (o 4,0%). Podrożały benzyny (o 1,8%). W ciągu 12 miesięcy średnie ceny nośników energii praktycznie nie zmieniły się przy dużym zróżnicowaniu poszczególnych grup asortymentowych. Podrożały paliwa stałe, koks opałowy o 26,4%, a węgiel kamienny o 18,4%, ale także energia elektryczna (o 13,0%). Potaniały natomiast paliwa ropopochodne, olej opałowy o 17,5%, olej napędowy o 14,1%, jak również gaz propan butan LPG (o 21,4%).

Niewielkie ożywienie na rynku maszyn rolniczych na którym średnie ceny wzrosły w marcu o 0,4%. Najbardziej podniesiono ceny rozsiewaczy nawozów (o 3,7%), a potaniały agregaty uprawowe do siewnika (o 1,9%). W ciągu 12 miesięcy maszyny rolnicze podrożały o 3,8%, w tym najbardziej sadzarki (o 9,2%), rozsiewacze nawozów (o 8,3%) i pługi (o 8,2%). Potaniały natomiast kombajny zbożowe (o 5,5%).

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		III 2008	XII 2008	III 2009	III 2009 II 2009	III 2009 XII 2008	III 2009 III 2008	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	84,76	109,52	113,16	101,8	103,3	133,5	7,81	8,45
Saletra amonowa 34%N	„	99,04	120,96	123,60	101,5	102,2	124,8	7,02	7,61
Mocznik 46%N	„	125,72	158,60	151,68	101,6	95,6	120,6	6,37	6,90
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	72,48	122,44	129,00	101,6	105,4	178,0	12,46	13,49
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	143,88	240,44	239,64	99,8	99,7	166,6	11,58	12,53
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	176,28	296,08	259,12	94,0	87,5	147,0	7,82	8,47
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	130,48	194,72	210,60	106,4	108,2	161,4	6,78	7,34
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	149,08	253,36	243,72	99,0	96,2	163,5	8,41	9,10
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	132,44	210,52	205,60	101,4	97,7	155,2	7,95	8,60
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	63,27	68,40	74,50	104,0	108,9	117,7	2,40	2,60

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		III 2008	XII 2008	III 2009	III 2009 II 2009	III 2009 XII 2008	III 2009 III 2008	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Actara 25 WG	40 g	22,09	25,29	25,97	102,1	102,7	117,6	5,02	5,43
Dursban 480 EC	1 l	41,83	42,48	44,71	103,2	105,2	106,9	8,64	9,35
Karate Zeon O50 CS	100 ml	20,01	22,67	22,73	100,0	100,3	113,6	4,39	4,76
Decis 2,5 EC	250 ml	25,78	27,32	27,50	100,6	100,7	106,7	5,31	5,75
Dithane M-45	1 kg	21,18	22,1	23,45	104,3	106,1	110,7	4,53	4,91
Zaprawa nasienna „Oxafun T”	0,8 kg	42,79	43,45	44,20	102,4	101,7	103,3	8,54	9,25
Bravo	1 l	43,15	47,17	48,20	101,4	102,2	111,7	9,31	10,08
Miedzian 50 EC	1,5 l	48,14	52,91	52,99	100,5	100,2	110,1	10,24	11,09
Roundup	1 l	30,07	47,19	47,25	100,3	100,1	157,1	9,13	9,88
Granstar	8 g	18,44	20,12	20,68	102,5	102,8	112,1	4,00	4,33
Fusilade Forte	1 l	111,30	113,7	114,92	101,1	101,1	103,3	22,21	24,04
Chwastox extra	1 l	14,69	15,55	15,60	100,5	100,3	106,2	3,01	3,26
Huzar Pak	300 g	193,03	201,51	206,13	101,3	102,3	106,8	39,83	43,12
Środek gryzoniobójczy	1 kg	26,46	28,43	28,85	101,2	101,5	109,0	5,57	6,04

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		III 2008	XII 2008	III 2009	III 2009 II 2009	III 2009 XII 2008	III 2009 III 2008	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	t	580,61	698,03	687,18	94,8	98,4	118,4	132,79	143,76
Koks opałowy	t	875,68	1210,1	1106,57	97,6	91,4	126,4	213,83	231,50
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,36	3,66	3,88	101,8	106,0	89,0	0,75	0,81
Olej napędowy	1 l	4,19	3,69	3,60	98,4	97,6	85,9	0,70	0,75
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,92	2,5	2,41	96,0	96,4	82,5	0,47	0,50
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,20	2,07	1,73	98,3	83,6	78,6	0,33	0,36
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	1 l	11,45	11,63	11,80	100,8	101,5	103,1	2,28	2,47
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	1 l	20,84	20,68	20,65	99,7	99,9	99,1	3,99	4,32
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	10,99	11,05	11,11	100,3	100,5	101,1	2,15	2,32
Płyn do chłodziw „Petrygo”	1 l	10,28	10,6	10,66	100,1	100,6	103,7	2,06	2,23
Energia elektryczna	10 kWh	4,99	5,05	5,64	99,8	111,7	113,0	1,09	1,18

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		III 2008	XII 2008	III 2009	III 2009 / II 2009	III 2009 / XII 2008	III 2009 / III 2008	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Cement	50 kg	24,72	24,3	24,22	100,2	99,7	98,0	4,68	5,07
Wapno	1 t	495,89	495,1	493,72	100,1	99,7	99,6	95,40	103,29
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	167,25	140,34	133,03	98,2	94,8	79,5	25,71	27,83
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3258,02	3676,41	3435,67	97,5	93,5	105,5	663,90	718,76
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,33	12,24	12,05	100,6	98,4	106,4	2,33	2,52
Dwuteownik gruby	1 t	3829,12	4058,61	3824,26	98,1	94,2	99,9	738,99	800,05
Blacha dachowa	1 m ²	31,66	31,04	30,49	99,4	98,2	96,3	5,89	6,38
Tynk „Atlas”	25 kg	47,02	47,7	47,60	99,7	99,8	101,2	9,20	9,96
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,51	1,42	1,38	99,3	97,2	91,4	0,27	0,29
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	715,38	712,34	704,46	100,1	98,9	98,5	136,13	147,38
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	643,64	652,17	636,91	98,9	97,7	99,0	123,07	133,24
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	27,91	27,91	27,67	99,6	99,1	99,1	5,35	5,79
Okno drewniane szklane	1 szt.	1448,14	1474,89	1485,76	99,7	100,7	102,6	287,10	310,83
Drzwi płytowe 2000mmx800 zew.	1 szt.	1279,92	1323,32	1338,08	100,3	101,1	104,5	258,57	279,93

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

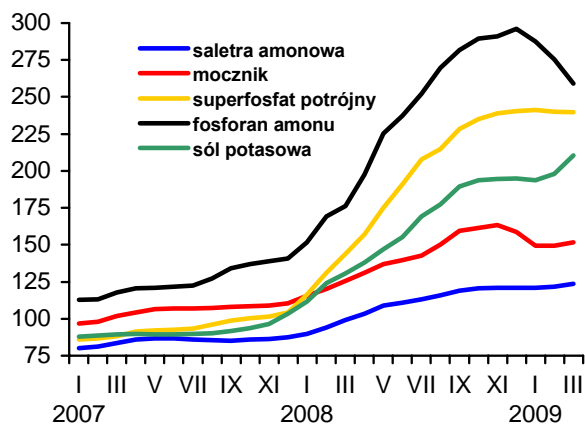
Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	III 2008	XII 2008	III 2009	III 2009 / II 2009	III 2009 / XII 2008	III 2009 / III 2008	pszenicy dt	żyw. wiew. dt
Kombajn zbożowy TC 5050	332461,64	317346,63	314204,15	101,1	99,0	94,5	607,16	657,33
Kombajn do ziemniaków	56148,65	59134,83	59943,31	100,3	101,4	106,8	115,83	125,40
Samochód dostawczy	67929,49	68773,50	67153,23	99,3	97,6	98,9	129,76	140,49
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	18940,94	20291,73	20383,91	100,3	100,5	107,6	39,39	42,64
Siewnik zbożowy 25 redlic	15707,21	16158,44	16406,04	100,1	101,5	104,4	31,70	34,32
Ciągnik „Ursus” 5314	103925,28	104189,83	103707,3	99,6	99,5	99,8	200,40	216,96
Ciągnik 90 kW	165815,17	159549,78	164005,22	99,6	102,8	98,9	316,92	343,11
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	26407,97	27708,61	28274,7	100,7	102,0	107,1	54,64	59,15
Kopaczka elewatorowa	11365,72	12041,07	11984,8	99,8	99,5	105,4	23,16	25,07
Agregat uprawowy do siewnika	14286,16	14542,55	14436,72	98,1	99,3	101,1	27,90	30,20
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5512,13	5655,64	5705,69	100,3	100,9	103,5	11,03	11,94
Gleboğrafzarka	5428,15	5568,30	5578,37	100,2	100,2	102,8	10,78	11,67
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	36260,15	37826,35	38479,17	100,3	101,7	106,1	74,36	80,50
Opryskiwacz 300 l	2801,28	2862,09	2857,95	100,0	99,9	102,0	5,52	5,98
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	5236,2	5322,90	5487,61	102,9	103,1	104,8	10,60	11,48
Rozsiewacz nawozów	1566,96	1624,29	1697,15	103,7	104,5	108,3	3,28	3,55
Sadzarka 2 rzędowa	2549,16	2752,51	2783,3	99,8	101,1	109,2	5,38	5,82
Plóg 3 skibowy	4319,91	4531,48	4672,1	100,7	103,1	108,2	9,03	9,77
Kultywator 2,1-2,8 m	1882,78	2004,98	1992,57	100,1	99,4	105,8	3,85	4,17
Dojarka 2 konwie ^a	8189,12	8259,15	8318,59	99,6	100,7	101,6	16,07	95,56
Dojarka z rurociągiem ^a	47940,04	48304,94	49729,09	101,2	102,9	103,7	96,09	571,27
Schładzarka do mleka 500 l ^a	17075,84	16736,45	17493,81	100,4	104,5	102,4	33,80	200,96

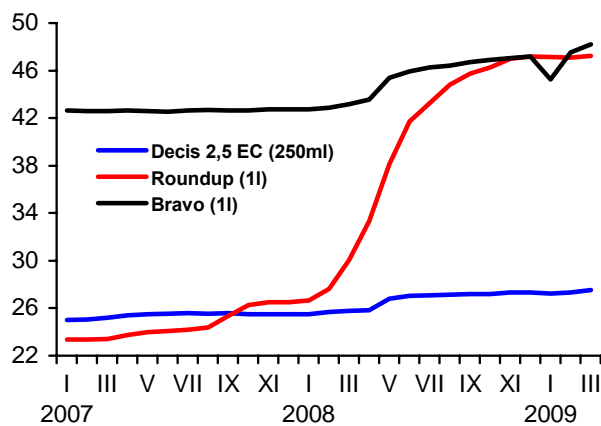
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

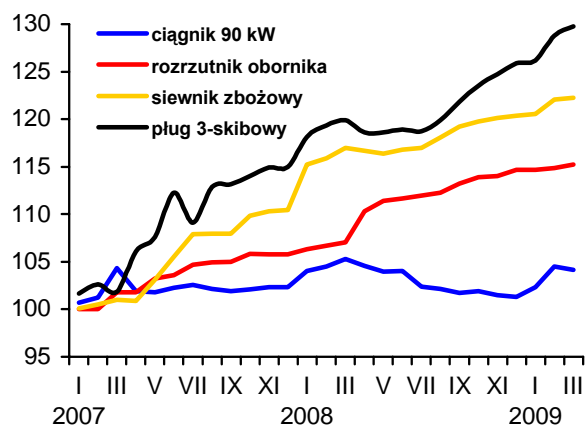
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

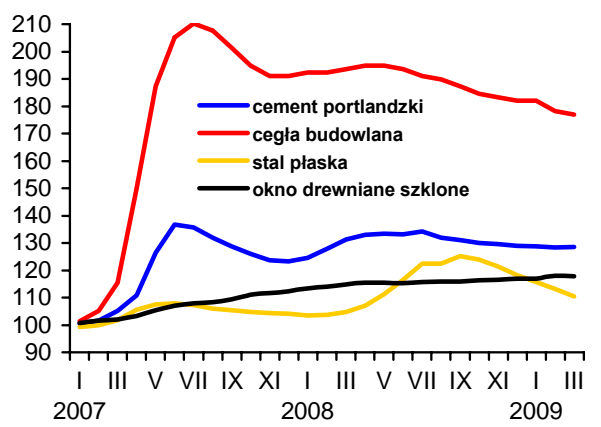
Rys. 2. Ceny wybranych środków ochrony roślin (zł)

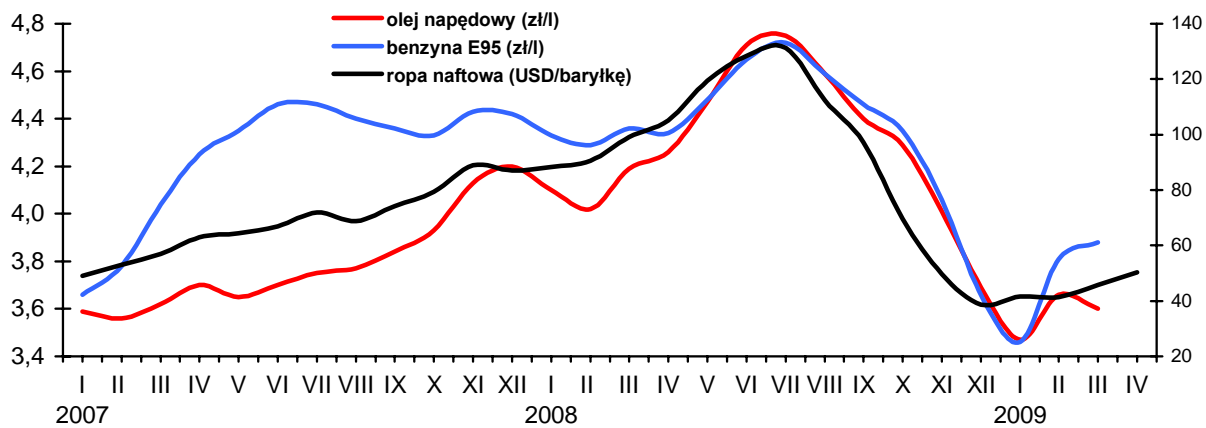
Rys. 3. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2006=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2006=100)

Rys. 5. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

Zmniejszyła się liczba przedsiębiorstw usługowych. W marcu 2009 r. zarejestrowanych było 24 456 placówek usług rolniczych, o 1,6% mniej niż w poprzednim kwartale. W ciągu ostatniego kwartału o 1,2% zmniejszyła się liczba placówek usług mechanicznych, o 3,3% spadła liczba placówek naprawczych maszyn, zakładów weterynaryjnych było o 1,8% mniej niż w grudniu 2008 r., a placówek zootechnicznych – o 1,6% mniej. W porównaniu do stanu sprzed roku, liczba placówek usług rolniczych była mniejsza (o 0,1%). Największy spadek zanotowano w grupie przedsiębiorstw naprawczych maszyn (o 3,9%). W porównaniu do marca 2008 r. wzrosła jedynie liczba placówek mechanicznych (o 2,5%). Najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanicznych (48,3%) i weterynaryjnych (31,9%). Zakłady usług zootechnicznych miały 11,7%, a zakłady naprawcze maszyn 8,1% udział.

Rośnie liczba ocenianych krów. W marcu 2009 r. oceną użyteczności mlecznej objętych zostało 578 tys. krów, o 0,2% więcej niż w lutym i o 3,8% więcej niż w marcu 2008 r. Średnia wielkość stada w gospodarstwach stosujących ocenę była o 2,6% większa niż w marcu 2008 r.

W całym 2008 r. usługami inseminacyjnymi objęto 1543 tys. krów, o 4,2% mniej niż w roku ubiegłym. Udział krów inseminowanych w pogłowie krów ogółem w 2008 r. obniżył się do 55,0% z 57,8% w 2007 r.

W 2008 r. liczba unasiennianych loch wyniosła 539 tys. i w porównaniu do roku poprzedniego była o 21,0% niższa. Zabiegowi inseminacji zostało poddane 18,9% pogłowia, podczas gdy rok temu było to 19,3%. Najwięcej loch poddawanych inseminacji jest w południowo-zachodnich województwach Polski.

Ceny usług dla rolnictwa w marcu 2009 r. wzrosły o 0,5% w stosunku do lutego, przy czym ceny usług bezpośrednio rolniczych zwiększyły się o 1,7%, a pośrednio rolniczych o 0,2%. Wśród usług bezpośrednio rolniczych najsilniej zdrożał rozsiew nawozów sztucznych (o 1,7%). Spadła natomiast (o 0,1%) cena sztucznego unasienienia krowy. Jednak o tej porze roku nie wykonuje się większości usług zaliczanych do bezpośrednio rolniczych.

W grupie usług pośrednich dla rolnictwa najbardziej (o ponad 2%) w porównaniu do miesiąca poprzedniego wzrosły ceny śrutowania zbóż oraz pracy mechanika przy naprawie maszyn rolniczych. Spośród usług pośrednio rolniczych obniżyły się ceny: usług bankowych, składki ubezpieczenia Autocasco i OC ciągnika, oraz dzierżawy placu targowego.

Indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa¹ wyniósł w marcu 2009 r. 102,4. Było to spowodowane wzrostem cen produktów rolnych.

Relacje cen usług i produktów rolnych zmieniają się. Dla przykładu za rozsiew nawozów sztucznych na obszarze 1 ha w lutym 2009 r. należało zapłacić 1,49 dt pszenicy, w marcu – 1,55 dt, a rok wcześniej – 0,78 dt pszenicy. Natomiast opłata płac murarskich wyrażona w kg żywca trzody w marcu 2008 r. była droższa niż rok później. W marcu 2008 r. za 1 godzinę prac murarskich trzeba było zapłacić równowartość 24,0 kg żywca trzody, a w marcu 2009 r. – 19,7 kg.

¹ W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy	Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych	
2005	I-XII	511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939	
2006	I-XII	520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001	
2007	I-XII	527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889	
2008	I-XII	567	31,5	1543	539	11 947	2 036	7 947	2 915	
2008	IV	564	31,0	x	x	x	x	x	x	
	V	570	31,2	x	x	x	x	x	x	
	VI	571	31,2	415	132	11 956	2 051	7 996	2 928	
	VII	572	31,2	x	x	x	x	x	x	
	VIII	572	31,3	x	x	x	x	x	x	
	IX	572	31,2	423	115	12 134	2 059	8 000	2 913	
	X	572	31,2	x	x	x	x	x	x	
	XI	571	31,3	x	x	x	x	x	x	
	XII	571	31,3	340	155	11 947	2 036	7 947	2 915	
	2009	I	575	31,5	x	x	x	x	x	x
		II	577	31,6	x	x	x	x	x	x
		III	578	31,6			11 819	1 969	7 806	2 872
Wskaźnik zmian (%)										
	III 2009 II 2009	100,2	100,0	x	x	x	x	x	x	
	III 2009 III 2008	103,8	102,6	x	x	102,6	96,1	98,2	99,1	

^a dane w tej i następnym pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy	Wskaźniki zmian cen		Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa	
		wskaźnik wobec poprzedniego okresu						
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5	
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6	
2007	I-XII		111,5	111,9	143,2	108,7	111,2	
2008	I-XII		91,8	93,1	82,7	98,2	97,1	
2008	IV		97,5	96,2	99,1	96,9	97,9	
	V		98,4	97,6	91,5	101,0	98,7	
	VI		98,9	94,8	89,5	101,2	101,1	
	VII		95,5	95,5	78,0	99,5	98,1	
	VIII		94,7	91,4	80,5	98,5	97,3	
	IX		96,6	96,6	84,4	99,1	96,7	
	X		94,5	94,7	85,9	95,7	94,5	
	XI		97,8	97,8	99,3	97,4	97,8	
	XII		101,2	101,3	109,1	99,8	101,2	
	2009	I		99,3	100,2	103,3	99,4	99,1
		II		102,3	102,4	109,6	101,0	102,2
		III		102,4	101,1	96,0	103,2	102,6

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2006		2007		2008		2008												2009			III 2009		I-III 2009	
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	III 2008	I-III 2008	%	%			
	% wobec poprzedniego okresu																								
Wskaźnik zmian cen usług	103,7	103,7	108,1	101,0	100,7	101,3	100,4	100,7	100,4	100,7	100,4	100,5	100,2	100,3	99,9	101,3	100,4	100,5	100,5	106,2	105,9				
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	106,5	103,4	110,7	101,2	102,0	102,1	101,2	101,7	101,6	102,4	100,3	100,6	100,0	100,3	100,2	100,4	100,3	101,7	100,0	109,7	109,0				
1. mechanizacyjne	107,1	102,9	111,0	102,0	102,2	103,5	101,6	102,4	101,0	100,4	100,3	100,6	100,0	100,1	100,6	99,8	100,1	104,0	100,0	112,4	111,9				
a. uprawowe	106,9	103,9	110,7	101,0	101,0	103,1	101,0	100,4	100,4	100,4	100,4	100,4	99,9	100,3	100,3	100,3	100,3	100,3	100,3	109,4	109,4				
b. siewu-sadzenia	108,1	105,1	105,4	101,6	101,6	103,0	101,6	103,0	101,6	103,0	100,5	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	111,7	111,7				
c. chemizacyjne	106,2	103,6	109,3	102,0	103,7	104,3	100,1	103,6	100,1	103,6	100,0	100,7	100,0	100,0	99,8	99,8	100,1	104,0	100,0	115,9	114,4				
d. zbioru plodów	107,5	101,3	114,1	103,5	101,4	103,5	101,4	99,9	100,6	99,9	100,6	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
2. usługi robocizny przy pracach polowych	101,6	115,0	124,8	104,4	104,4	99,5	102,1	99,8	101,7	100,4	100,0	100,0	100,0	100,1	100,4	100,0	100,0	100,0	100,0	108,4	108,4				
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	104,2	102,1	104,9	100,7	100,9	100,5	100,2	100,3	100,5	100,4	100,4	100,4	100,3	100,5	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	106,0	105,2				
a. weterynaryjne	106,1	101,5	104,1	100,8	100,6	100,3	100,2	100,2	100,6	100,3	100,5	100,3	100,5	100,4	100,5	100,5	100,2	100,4	100,4	104,9	102,8				
b. inseminacyjne	102,3	102,6	105,8	100,5	101,4	100,9	100,3	100,5	100,4	100,8	100,4	100,8	99,5	100,7	100,3	101,4	100,6	99,9	100,6	107,1	107,7				
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	101,8	104,0	106,2	100,9	100,3	101,0	100,1	100,2	100,4	100,4	100,4	100,4	100,2	100,3	100,4	101,5	100,4	100,2	100,2	105,0	104,7				
1. transportowe	96,8	104,8	105,6	100,1	96,1	105,2	100,8	100,6	101,2	100,0	100,0	100,0	100,2	99,8	100,6	99,4	100,0	100,9	100,9	104,4	103,9				
2. naprawcze	102,8	104,1	106,3	102,2	100,3	100,7	99,9	100,3	100,4	100,4	100,4	100,4	100,3	100,8	99,9	100,7	101,2	100,6	105,7	106,3					
3. budowlano-remontowe	103,4	107,4	107,2	100,9	100,9	100,6	101,0	100,4	100,3	100,7	100,3	100,7	100,3	100,5	99,9	103,2	100,6	100,3	108,9	107,1					
4. młynarskie ^b	101,3	103,9	106,7	100,5	100,3	100,0	100,0	100,6	100,6	102,0	100,7	100,3	100,7	100,3	100,0	101,0	102,1	101,5	109,4	108,4					
5. handlowe	103,6	101,9	102,7	100,5	100,8	100,3	100,2	99,4	100,0	100,1	99,9	100,1	99,9	99,8	100,0	101,6	100,1	99,9	102,2	102,4					
6. finansowe	100,7	101,2	107,2	100,7	100,5	101,1	98,7	100,2	100,3	100,1	100,3	100,1	100,3	100,2	99,4	100,9	99,4	99,3	100,3	101,6					
- ubezpieczeniowe	106,5	103,6	107,9	100,4	100,4	101,3	97,7	99,9	100,3	100,1	100,0	100,1	100,0	100,1	99,2	101,8	100,0	99,9	100,5	100,3					
- bankowe	89,1	96,4	105,7	101,2	100,6	100,8	100,9	100,7	100,5	100,1	100,9	100,9	100,9	100,5	99,8	99,1	98,1	98,3	100,1	103,0					
Wskaźnik inflacji	101,0	102,5	104,2	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,3	100,4	100,2	99,9	100,5	100,9	100,7	103,6	103,3					

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka plugiem, talerzowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rzędowym, sadzenie ziemniaków sadzarłą, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozsiew nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek siewkami, zbiór zielonek ścińcząc, koszenie traw kosiarką rotacyjną, sprzęt zboż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, unasiennienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochoodem za 20 km, wyżywienie przyczepy samochodowej, naosierzenie lemiesz, podkucie kopyta końskiego, opłata za wynajem 1 m2 lokalu rzemieślniczego, przetarcie drewna, opłata prac stolarskich, ciesielskich, praca mechanika przy naprawie maszyn roln, opłata prac murarskich, opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wyżywienie betonarki, opłata prac cyklistarck, śrutowanie na paszę 100 kg żyta, śrutowanie na mąkę 100 pszenicy, opłata powierzchni 1 m2 lokalu handlowego, opłata dzierżawcza 1 m2 placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szczęk”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubezpie. budynku rolnego, składka ubez. OC rolników, odsetki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł, odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł, ^b przemiał zboż

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2006		2007		2008		2008												2009			III 2009 III 2008		I-III 2009 I-III 2008	
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	%	%						
Orka pługiem	za 1 godz.	98,81	105,20	114,25	109,59	110,52	113,93		114,03	115,87	116,83	116,47	116,79						118,80	108,4	108,4					
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	82,08	87,71	94,04	90,12	91,54	93,48		93,26	96,32	96,78	96,78							100,65	111,7	111,7					
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	63,68	65,70	71,78		68,29	69,94	71,24	72,74	72,82	73,72	73,72														
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	68,58	71,43	75,98	71,26	73,46	77,00	77,03	78,63	78,90	79,00	79,00	79,00	79,00	79,00	79,00	78,94	80,27		112,6	113,1					
Zbiór zielonek sieczkarnią	za 1 godz.	221,78	252,98	242,35			267,63	283,90	285,10	285,10	287,37	287,37														
Sprężet zboż kombajnem	za 1 godz.	230,86	236,14	270,68					269,69	269,06	273,29															
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	126,14	128,00	116,66				140,35	140,22	139,46	139,97	139,97														
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	44,38	51,06	62,86	59,42	62,02	61,71	63,02	62,89	63,98	64,23	64,23	64,27						64,40	108,4	108,4					
Srutowanie na paszę	100 kg żyta	8,59	9,08	9,76	9,61	9,61	9,61	9,61	9,68	9,72	10,03	10,11	10,11	10,11	10,11	10,34	10,64	10,91		113,5	111,8					
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	46,50	47,73	50,48	49,28	49,97	50,41	50,54	50,79	50,99	51,38	51,32	51,66	51,82	52,52	52,84	52,84	52,79		107,1	107,7					
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	22,15	22,81	24,67	24,03	24,31	24,46	24,55	24,64	24,93	25,06	25,33	25,53	25,78	26,05	26,18	26,37	26,37		109,7	110,1					
Przewóz 10 ton cegły samochodem	na odległ. 20 km	118,35	126,92	138,79	134,27	134,90	136,37	138,47	140,13	142,58	142,41	142,88	143,14	143,22	141,51	141,40	142,75	142,75		106,3	106,1					
Naostrzenie lemiesz	1 szt.	12,51	12,74	13,83	13,92	13,92	13,92	13,92	13,92	13,92	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00	14,38	14,38	14,38		103,3	106,0					
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	28,84	32,06	34,82	33,92	34,06	34,85	34,62	34,97	35,13	35,58	35,58	35,79	35,79	36,05	36,28	37,07	37,07		109,3	107,8					
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	66,90	76,83	89,83	86,69	88,11	88,88	90,06	90,78	91,46	92,21	92,37	93,03	93,20	93,85	94,06	94,31	94,31		108,8	109,4					
Oplata projektu budynku inwentarsko-skladowego	1 szt.	1028	1024	1024	1003	1011	1013	1019	1027	1030	1040	1042	1051	1051	1144	1166	1170	1170		116,7	116,0					
Wypożyczenie betoniarki	na 1 dobę	31,29	31,64	32,67	32,71	32,71	32,82	32,94	32,76	32,80	32,80	32,84	32,82	33,07	35,53	36,06	36,17	36,17		110,6	111,7					
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	27,69	27,80	28,65	28,47	28,59	28,70	28,71	28,66	28,74	28,83	28,82	28,90	28,93	29,28	29,47	29,60	29,60		104,0	104,1					
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	116,02	115,97	130,77	133,22	135,64	135,70	128,82	128,95	128,69	128,84	128,79	129,00	127,31	128,18	127,53	127,07	127,07		95,4	96,3					
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	698	753	749	770	768	769	730	729	736	738	738	739	745	748	746	739	739		96,0	97,4					
Odsutki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł	za 1 rok	591	570	597	586	589	594	598	602	604	606	610	614	612	605	595	586	586		100,1	102,8					
Odsutki kredytu średnioterm. 50 tys. zł	za 1 rok	5070	4890	5208	5094	5122	5162	5221	5252	5282	5288	5343	5362	5354	5313	5199	5098	5098		100,1	103,3					

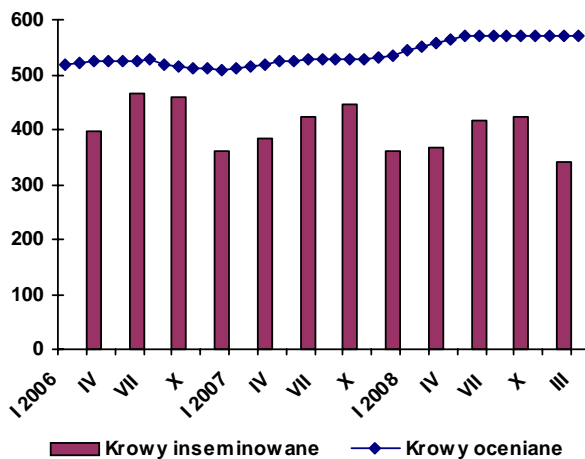
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

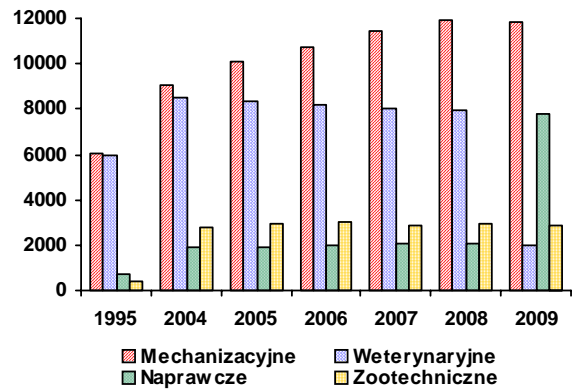
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2006				2007				2008				2009				III 2008		I-III 2009	
			I-XII		I-XII		I-XII		I-XII		I-XII		I-XII		I-XII		I-XII		I-III 2008		I-III 2008	
			III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	III 2007	%	I-III 2009	I-III 2008			
Orka plugiem	za 1 godz.	dt pszenicy	2,23	1,38	1,84	1,20	1,32	1,65	2,02	2,26	2,49	2,54	2,30	190,5	190,5		190,5	190,5				
Siew siewn. rzędow.	za 1 godz.	dt pszenicy	1,85	1,15	1,43	0,99	1,08	1,35	1,68	1,87	2,07	1,94	1,94	196,3	196,3		196,3	196,3				
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,43	1,31	1,11	0,74	0,81	1,05	1,27	1,43	1,58	1,58	1,58									
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,54	1,07	1,18	0,78	0,89	1,14	1,38	1,53	1,69	1,72	1,68	1,49	1,55	198,0	197,0	197,0				
Zbiór zielonek siewczk.	za 1 godz.	l mleka	238	204	292		255	279	301	308	316											
Sprzet zbóż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	5,20	2,11	4,63			3,91	4,69	5,29												
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,21	3,09	4,32			2,77	3,53	5,90	6,62											
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	1,00	0,76	0,99	0,65	0,67	0,71	0,78	0,91	1,38	1,40	1,24	1,24	190,5	190,5	190,5	190,5				
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,22	0,15	0,19	0,13	0,13	0,14	0,17	0,20	0,24	0,28	0,28	0,28	217,6	216,1	216,1	216,1				
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	49,87	44,80	49,80	42,25	45,04	48,02	49,64	52,05	53,77	57,27	58,24	60,85	60,64	143,5	148,6	148,6				
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	23,76	21,40	24,35	20,60	21,91	23,30	24,11	25,25	26,29	28,30	28,98	30,15	30,29	147,0	152,0	152,0				
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żywca trzody	32,96	36,45	34,29	37,09	37,16	33,92	32,13	31,42	30,69	33,44	31,83	31,94	29,86	80,5	80,5	80,5	80,5			
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	dt pszenicy	0,28	0,19	0,21	0,15	0,15	0,16	0,17	0,20	0,24	0,30	0,30	0,27	0,28	181,6	184,7	184,7				
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,65	0,48	0,54	0,37	0,37	0,40	0,43	0,51	0,61	0,78	0,76	0,69	0,72	192,1	187,7	187,7				
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	kg żywca trzody	18,63	22,02	22,19	23,95	24,27	22,11	20,90	20,35	19,87	21,38	20,71	21,19	19,73	82,4	83,1	83,1	83,1			
Oplata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	kg żywca trzody	286	295	253	277	278	252	236	230	241	246	234	258	245	88,4	88,1	88,1	88,1			
Wypożyczenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	kg żywca trzody	8,71	9,10	8,09	9,04	9,01	8,16	7,64	7,35	7,60	7,67	7,35	8,02	7,57	83,7	84,9	84,9	84,9			
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żywca trzody	7,71	7,99	7,09	7,86	7,88	7,14	6,66	6,43	6,67	6,75	6,43	6,61	6,62	78,7	79,0	79,0	79,0			
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	2,61	1,73	2,00	1,46	1,47	1,57	1,60	1,87	2,24	2,80	2,71	2,68	2,41	167,7	167,8	167,8	167,8			
Składka ubezp. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	15,72	11,19	11,47	8,46	8,34	8,90	9,08	10,57	12,84	16,07	15,82	15,67	14,13	142,8	169,7	169,7	169,7			
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	13,30	8,48	9,23	6,44	6,39	6,87	7,44	8,73	11,71	13,34	13,00	12,67	11,32	175,9	179,2	179,2	179,2			
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	114,2	72,7	80,6	56,0	55,6	59,7	64,9	76,2	102,3	116,6	113,8	111,3	98,4	175,9	180,1	180,1	180,1			

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

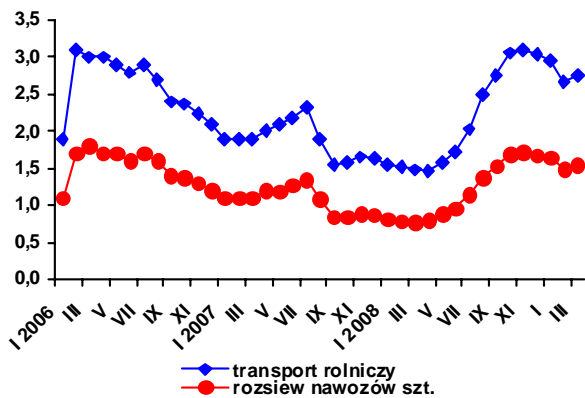
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

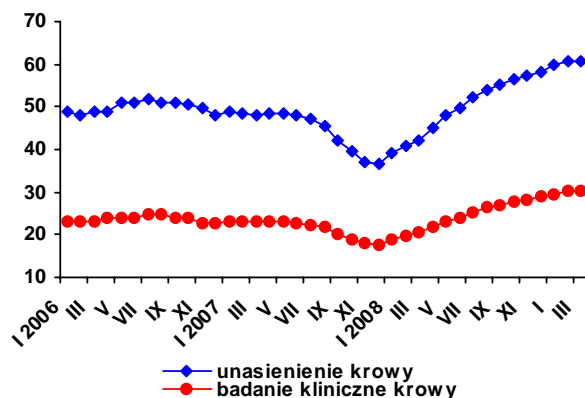
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

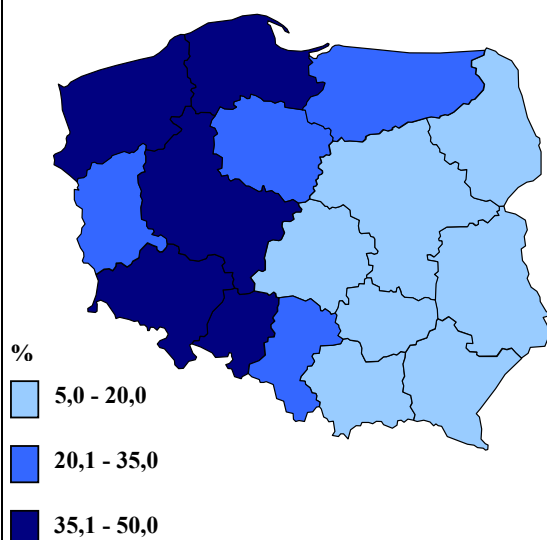
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

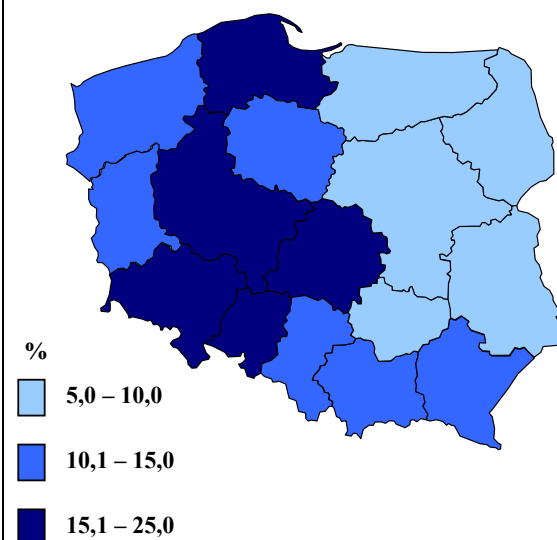
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w grudniu 2008 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w IV kwartale 2008 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.